

Eugenio Danyans knyga „Jėzus Senajame Testamente“

Turinys

Pratarmė

Įvadas

1. **Biblija-tobulas apreiškimas.**
2. **Kristologija: Biblijos raktas.**
3. **Termino „įvaizdis“ apibrėžimas.**
4. **Biblijos studijavimo būtinybė.**

I dalis

Asmenų įvaizdžiai

1 skyrius. **Žmogus, kurį sukūrė Dievas: Adomas.** Panašumas tarp Adomo ir Kristaus. Adomas ir Ieva-Kristus ir Jo Bažnyčia. Adomas ir Kristus gundyme. Skirtumas tarp Adomo ir Kristaus.

2 skyrius. **Žmogus, kurio garbinimą priėmė Dievas: Abelis.** Palyginimai tarp Abelio ir Kristaus.

3 skyrius. **Žmogus, kurį išlaisvino Dievas: Nojus.** Nojaus, kaip Kristaus įvaizdžio, bruožai.

4 skyrius. **Žmogus be giminės: Melchizedekas.** Melchizedekas kaip Mesijo įvaizdis: istorinis, pranašiškas, doktrinis aspektas. Melchizedekas- realus asmuo. Melchizedekas- ypatingas asmuo. Melchizedekas kaip asmuo-įvaizdis.

5 skyrius. **Žmogus, kurį vedė Dievas: Izaokas.** Ypatingas vaikas. Ypatinga auka. Ypatingas aprūpinimas. Ypatinga žmona. Ypatingas tarnas. Ypatingas susitikimas. Ypatingas palaiminimas.

6 skyrius. **Žmogus, kurį Dievas naudojo: Juozapas.** Juozapas iš biografinės perspektyvos: Kristaus įvaizdis. Juozapas iš pažeminimo perspektyvos: kenčiančio Mesijo įvaizdis. Juozapas iš išaukštinimo perspektyvos: pašlovinto Kristaus įvaizdis. Juozapo broliai iš istorinės perspektyvos: esamo ir būsimo Izraelio įvaizdis. Juozapo karaliavimas yra pranašiškas tūkstanmetės karalystės įvaizdis.

7 skyrius. **Žmogus, kurį pasiuntė Dievas: Mozė.** Mozė, Izraelio vadovas, Kristaus, kaip Išlaisvintojo, įvaizdis. Mozė, Dievo žodžio perdavėjas, Kristaus, kaip Pranašo, įvaizdis.

8 skyrius. **Viešpaties Angelas: dar neįsikūnijęs Mesijas.** Termino „angelas“ apibrėžimas. Viešpaties ir Viešpaties Angelo lygybė. Viešpaties Angelas ir Hagara. Viešpaties Angelas ir Abraomas. Viešpaties Angelas ir Jokūbas. Viešpaties Angelas ir Mozė. Viešpaties Angelas ir Gedeonas. Viešpaties Angelas ir Samsono tėvai. Viešpaties Angelas ir vyriausiasis kunigas Jozuė.

Priedas. **Dieviškas Žodis. Įsikūnijęs Žodis. Žodis Targume.**

II dalis

Palapinės įvaizdis

1 skyrius. **Palapinė kaip Dievo projektas.** Kam buvo duota Palapinė? Kada buvo duota Palapinė? Kodėl buvo duota Palapinė? Terminai, aprašantys Dievo buvimą.

2 skyrius. **Palapinės medžiagos ir statytojai.** Medžiagos. Dieviški nutarimai apie Mesiją. Emanuelis: Mesijas savo žmogiškoje palapinėje. Mesijo auka. Dvasia, suteikta per Mesiją. Mesijo užtarimas. Mesijo kentėjimai. Kas atnešė medžiagas, būtinas Palapinės statybai? Kas vykdė darbus? Ką simbolizavo Becalelis ir Oholiabas? Statytojų charakteristikos.

3 skyrius. **Izraelio stovykla ir dieviško artumo debesis.** Stovykla poilsyje. Viešpaties debesis. Dvasinės šlovingo debesies pamokos.

4 skyrius. **Kiemas ir jo struktūra.** Kiemo užkabos. Kiemo sudėtinės dalys. Kiemo įėjimas ir jo užkaba.

5 skyrius. **Aukuras.** Aukuro vieta. Aukuro forma ir medžiagos. Aukuro išmatavimai ir jo ragai. Aukuro ugnis ir aukos pelenai. Aukuro uždangalas. Aukurai be laiptų.

6 skyrius. **Varinis praustuvas.** Praustuvas ir jo stovas. Praustuvo medžiaga ir jo paskirtis bei vieta.

7 skyrius. **Palapinės lentos, aptrauktos auksu.** Lentų medžiaga, forma, apvilkinimas. Lentų pamatas, stabilumas, vienybė, tobulas sudėjimas.

8 skyrius. **Palapinės ir jos įėjimo uždangalai.**

9 skyrius. **Šventoji ir jos baldai I.** Padėtinės duonos stalas. Šventyklos duona. Duonos paruošimas. Stalo dalyviai. Kristus- stalo Viešpats.

10 skyrius. **Šventoji ir jos baldai II.** Auksinė žvakidė. Žvakidės dizainas: Kristaus asmuo. Žvakidės papuošalai: Kristaus charakterio grožis. Žvakidės medžiagos: Kristaus dieviškumas. Žvakidės aliejus: Kristaus darbas.

11 skyrius. **Šventoji ir jos baldai III.** Smilkalų aukuras.

12 skyrius. **Šventų Švenčiausiosios įėjimo uždanga.** Uždangos sudėtis. Jos tikslas ir laikinumas.

13 skyrius. **Šventų Švenčiausioji ir jos baldai I.** Sandoros skrynias: Kristaus asmuo; Kristaus pranašumas; Kristaus tobulumas.

14 skyrius. **Šventų Švenčiausioji ir baldai II.** Sutaikinimo dangtis ir sandoros skrynios elementų įvaizdžiai.

15 skyrius. **Šventų Švenčiausioji ir jos baldai III.** Auksiniai cherubai.

16 skyrius. **Kur yra Dievo arka? Auksinis smilkytuvas.**

Priedas. **Papildymai apie Palapinę.** Dievo šventyklos visais laikais: Palapinė; Saliamono šventykla; Zorobabelio šventykla; Erodo šventykla; Viešpaties Šventykla: Jo šventas kūnas; Dvasinė šventykla: Bažnyčia; Išbandymo laiko šventykla; Ezechielio šventykla; dangiška Jeruzalė. Antikristas Išbandymo laiko šventykloje.

III dalis

Kunigo drabužių įvaizdžiai

1 skyrius. **Šventi drabužiai liturginiam tarnavimui I.** Aarono kunigystės charakteristikos. Skirtumai tarp levitų kunigystės ir Jėzaus Kristaus kunigystės.

2 skyrius. **Šventi drabužiai liturginiam tarnavimui II.** Mitra. Šventa diadema ir aukso plokštelė. Efodas ir onikso akmenėliai.

3 skyrius. **Šventi drabužiai liturginiame tarnavimui III.** Teismo krūtinės skydelis ir jo brangakmeniai. Urimas ir Tumimas.

4 skyrius. **Šventi drabužiai liturginiam tarnavimui IV.** Auksinis efodas. Efodo juosta. Mėlyna efodo tunika. Slapvoti granato vaisiai ir auksiniai varpeliai.

5 skyrius. **Šventi drabužiai liturginiam tarnavimui V.** Balta jupa. Jupos diržas. Trumpos drobinės kelnės.

Priedas. **Pašventinimas kunigystei.** Dvasinė prasmė. Pašventinimo kunigystei apeigos.

IV dalis

Apeiginių aukų įvaizdžiai.

1 skyrius. **Levitų aukos I.** Penkios apeiginės Viešpaties aukos. Laisvanoriška auka: deginamosios aukos įstatymas. Apibrėžimai ir simboliai. Aukų įvairovė ir tipologinė jų prasmė.

2 skyrius. **Levitų aukos II.** Laisvanoriška auka: duonos aukos įstatymas. Padėkos aukos įstatymas.

3 skyrius. **Levitų aukos III.** Privalomoji auka: Atpirkimo už nuodėmę įstatymas. Aukos už kalnę įstatymas.

Priedas. **Palyginimai ir išvados.**

V dalis

Religinių Izraelio švenčių įvaizdžiai

1 skyrius. **Viešpaties pašventintos šventės I.** Pascha. Pascha ir Viešpaties Vakarienė.

2 skyrius. **Viešpaties pašventintos šventės II.** Neraugintos duonos šventė: šventas Kristaus gyvenimas ir atpirktojo gyvenimas šventume. Primųjų vaisių šventė: prisikėlęs Kristus, tikinčiojo gyvenimas dvasiniame priskėlime. Sekminių šventė: Šventosios Dvasios gyvenimo atpirktajame vaisiai, Šventosios Dvasios veiksmai šiame laikotarpyje.

3 skyrius. **Viešpaties pašventintos šventės III.** Trinitų šventė. Atpirkimo diena.

4 skyrius. **Viešpaties pašventintos šventės IV.** Palapinių šventė

VI dalis

Įvykių įvaizdžiai

1 skyrius. **Nojaus arka kaip Kristaus įvaizdis.**

2 skyrius. **Mana kaip Kristaus įvaizdis.**

3 skyrius. **Uola kaip Kristaus įvaizdis.**

4 skyrius. **Bronzinė gyvatė kaip Kristaus įvaizdis.**

1 priedas. **Mesijo mirties ypatingumas.** Mesijo nukryžiuavimo diena. Mesijo buvimo kape trukmė.

2 priedas. **Angelų garbinimas ir atpirktųjų giesmė.**

Epilogas. **Kristus kiekvienoje Biblijos knygoje.**

Pratarmė

E.Danyans de la Cinna yra Biblijos mylėtojas ir jos tyrinėtojas. Galbūt šiandien keistai atrodo tai, kad kažkas vis dar studijuoja Senojo Testamento kristologiją, tačiau doktrina turėtų būti vertinama pagal tai, kokią svarbą jai suteikia Biblija. O mes matome, kad visuose Senojo Testamento Raštuose įvaizdžiai kalba apie Kristų. XX amžiuje buvo daug studijų apie su niekuo nepalyginamą Jėzus iš Nazareto asmenį, tačiau mūsų tikėjimo brolio Danyans knyga pasirodė labai tinkamu laiku, nes šiomis dienomis daug žmonių galvoja, kad Biblijos studijos yra skirtos tik Biblijos institutams ar seminarijoms; šiomis dienomis Biblijos studijos daugeliui jau nėra toks malonus užsiėmimas kaip buvo anksčiau. Vis dėlto nepamirškime, jog Šv.Rašto tyrinėjimas visa širdimi palenkia jį pamėgti šios knygos turinį, paklusti jai ir dar daugiau pamilti jos Viešpatį.

E.Danyans, peržvelgdamas Biblijos veikėjų gyvenimus, Palapinės detales, kunigiškų drabužių dalis, levitų aukas, religines Izraelio šventes, didžius istorinius įvykius, parodo juose tai, kas pristato mums Viešpatį Jėzų. Taip skaitytojas gali vis daugiau ir geriau pažinti Kristaus asmenį ir Jo atliktą darbą. Kasdieninis Biblijos skaitymas ir atidus jos studijavimas leidžia mums pamatyti dalykus, kurie atveria Dievo Knygos grožį. Aš manau, kad šios E.Danyans knygos skaitytojas praleis laiką dievotai, ypač lygindamas jos turinį su Biblija. Jis tikrai bus palaimintas jos skaityme. Aš esu įsitikinęs, kad ji padės mūsų

bažnyčių jaunuoliams pažinti brangias doktrinas apie Kristų per Senojo Testamento įvaizdžius. Jie pamatys Viešpatį Jėzų kiekvienoje detalėje, kurią aprašo autorius. Aš tikiu, kad studijuojant biblijinius įvaizdžius, mūsų pažinimas apie Kristų bus tikrai praturtintas ir padarys didelę įtaką, nes mes dar giliau suprasime, jog Biblija apreiškia mums Kristų kiekvienoje įvaizdžio detalėje.

A.M.Sagau

Įvadas

1. Biblija kaip pilnas apreiškimas. Šiandien, galbūt kaip niekad anksčiau, mūsų pasauliui, esančiam krizėje, yra būtinas Dievo žodis- Biblija. Šv.Raštas nėra eilinė knyga. Jis yra Dievo Knyga; ir pažinti išgelbėjimo žinią, kurią ji turi savyje, yra neginčijamai svarbu, nes Evangelija vis dar yra veiksminga XXI amžiaus žmonėms. „Ir aš mačiau kitą angelą, lekiantį dangaus viduriu, turintį amžinąją Evangeliją, kad ją paskelbtų žemės gyventojams, kiekvienai giminei, genčiai, kalbai ir tautai.“(Apr.14:6). Dievas nepakeitė savo žinios paskutiniaisiais žmonijos istorijos laikais. Evangelija yra tokia pati visais laikais, ji nėra pašalinta, todėl nėra ir negali būti kitos evangelijos. „Bet nors ir mes patys ar angelas iš dangaus skelbtų jums kitokią evangeliją, negu mes paskelbėme jums, tebūnie prakeiktas.“(Gal.1:8). Aš tikiu, kad nėra kito tiesos šaltinio, išskyrus Dievą, ir Jo amžinos tiesos apreiškimas mums yra užrašytas dieviškoje knygoje, kurią mes žinome kaip Bibliją arba Šventąjį Raštą. Čia aš sutinku su tuo, ką Servantesas sako „Don Kichote“: „Šv.Rašte negali būti nė menkiausios klaidos“ (II d. 27 sk.).

Biblija yra progresyvus apreiškimas, kuris baigiasi Kristuje. „Daugelį kartų ir įvairiais būdais praeityje Dievas yra kalbėjęs tėvams per pranašus, o šiomis paskutinėmis dienomis prakalbo mums per Sūnų...“(Hebr.1:1-2). Senais laikais Dievas kalbėjo daug kartų ir įvairiais būdais per pranašus, bet, atėjus laiko pilnatvei (Gal.4:4), Jis prakalbo mums savo Sūnaus asmenyje. Dievas apreiškė save Kristuje. Gelbstinčios Dievo malonės apreiškimas prasidėjo žmonijos istorijos pradžioje ir buvo atbaigtas Kristuje Jėzuse. F.Lacueva cituoja¹ Juan de la Cruz žodžius apie Hebr.1:2: „Laiško autorius leidžia suprasti, kad dabar Dievas yra tarsi nebylus, Jam nereikia kalbėti daugiau, nes anksčiau Jis kalbėjo dalimis per pranašus, bet dabar viską pasakė per Sūnų. Taigi dabar tas, kuris nori klausti Dievo arba siekia kažkokio apreiškimo ir regėjimo, elgiasi ne tik kvailai, bet ir įžeidžia Dievą, nes nenukreipia visiškai savo akių į Kristų, o ieško kitų dalykų ar naujovių. Juk Dievas galėtų pasakyti jam: „Aš viską jau pasakiau savo Žodyje, kuris yra mano Sūnus, ir neturiu kito. Ką dar Aš galėčiau apreikšti ar pasakyti tau? Nukreipk savo akis tik į Jį, nes Aš pasakiau ir apreiškiau viską Jame ir tu surasi Jame daugiau negu prašai ar trokšti. Juk tu prašai dalinių žodžių ir apreiškimų, bet surasi viską, jei nukreipsi akis į Sūnų, nes Jis yra visas mano žodis ir atsakymas, visas mano regėjimas ir apreiškimas“. Kitais žodžiais sakant, neprašykite pas Dievą daugiau apreiškimo, nes Jis gali pasakyti jums: „Argi tau nepakanka mano Sūnaus? Tu turi viską Jame. Klausyk Jo“. Ir tai yra labai svarbu, jei mes norime neatsitraukti nuo Dievo žodžio, todėl galima sakyti, kad kristologija yra Senojo Testamento širdis ir Naujojo Testamento siela; ir, kaip kažkas pasakė, Kristus yra raudonoji gija, einanti per visą Šv.Raštą. Jis yra Senojo Testamento Viešpats, kurį per paslaptinę Viešpaties Angelo asmenį matome apsireiškiantį kaip vienintelį Dievo Atstovą ir turintį savyje Jo vardą (Išėjimo 23:20-21). Šiuose apsireiškimuose mes matome, kad Jis yra garbinamas ir gerbiamas taip, kaip gali būti aukštinamas ir

¹ Francisco Lacueva "Espiritualidad Trinitaria", San Juan de la Cruz "La subida del monte Carmelo", 11 kn., XXII sk.

gerbiamas tik Dievas. O Kristus yra Dievas, apreikštas kūne, apie kurį kalba Naujasis Testamentas (1Tim.3:16).

2. Kristologija: Biblijos raktas. Stuart Park sakė: „Kristologija užima ypatingą vietą biblijinės teologijos viršūnėje ir nebe priežasties, nes su niekuo nepalyginamas Jėzaus Kristaus asmuo apšviečia visus dieviško apreikšimo horizontus. Jėzaus Kristaus asmuo ir atliktas darbas yra biblijinio apreikšimo šerdis ir amžinųjų Dievo planų epicentras.“ Biblija yra vientisa, nes visose jos dalyse ryškiai šviečia atpirkimo istorija. Būtent todėl svarbu pažinti ir studijuoti Senojo Testamento kristologiją, nes jame Kristus ne tik apreikšiamas per įvaizdžius, bet ir pasirodo regimame Viešpaties Angelo asmenyje, apie kurį Michėjas sako (orginale): „...Jo pasirodymai siekia pradžios laikus, amžinybės dienas“(Mich.5:2). Tai reiškia, kad Senajame Testamente Kristus pasirodė kaip dar neįsikūnijęs Mesijas Viešpaties Angelo asmenyje. Taigi Kristus yra centrinis Biblijos veikėjas. Apie Jį liudijo visi pranašai ir taip Senojo Testamento kristologija paruošė kelią Naujojo Testamento kristologijai.

Jei mes sutelkiame dėmesį Biblijos skaitymui ir studijavimui, pamatysime neišsenkantį įvairių paslapties elementų šaltinį ir iš jo sėmsime dvasinę pagalbą, ramstį tikėjimui bei maistą sielai. Apreikšimo šaltinis, kaip sako Carroll Owens Gillis, išsiliejo į didelę istorijos upę tam, kad pasiektų visus žmones. Ir šios perspektyvos šviesoje mes matome to apreikšimo istorinį vystymąsi:

a. Senajame Testamente mes matome pažado Kristų: apie Kristų yra pranašaujama ir mes matome Jį įvairiuose įvaizdžiuose.

b. Evangelijose mes matome istorinį Kristų: Kristus pasirodo tarp žmonių, kad apreikštų mums Dievą (Jono 1:18) ir atbaigtų išgelbėjimo planą.

c. Apaštalų darbuose mes matome pergyvenamą Kristų: Kristus yra skelbiamas visoms tautoms ir Jis yra vienintelis krikščioniško tikėjimo pamatas.

d. Laiškuose mes matome Bažnyčios Kristų: Kristus yra priimtas ir viešpatauja savo tautoje.

e. Apreikšimo knygoje mes matome šlovės Kristų: Kristus yra virš visko: „Aš esu Alfa ir Omega, Pirmasis ir Paskutinis, Pradžia ir Pabaiga“ (Apr.22:13). Atkreipkime dėmesį į keletą dalykų: Alfa ir Omega-Kristus yra viso dieviško apreikšimo suma. Jis suteikia mums pilną Dievo apreikšimą (Jono 14:9; Kol.1:15; Hebr.1:3). Pirmasis ir Paskutinis-Kristus yra istorijos Karūna (Apr.11:15). Pradžia ir Pabaiga-Kristus yra visų pasaulių Viešpats (Fil.2:9-11). Kai Paulius rašė Fil.2:9: „Todėl Dievas labai išaukštino Jį ir suteikė Jam vardą aukščiau visų kitų vardų...“, galbūt, kaip sako H.A.A. Kennedy savo „The Expositor“s Greek New Testament“, turėjo galvoje judėjiško „ha-shem“ vartojimą, „Vardas“ buvo pagarbus „Yahveh“ pakaitalas, verčiamas Septuagintoje kaip „Kyrios“- Viešpats. Šis titulas yra suteikiamas Kristui dėl Jo dieviškos prigimties.

Kristus yra visos Biblijos raktas ir Jis yra Tas, kuris suteikia jai dvasinį bei istorinį vientisumą. Kažkas padarė tokį Dievo Kristaus Biblijoje eskizą, kuris yra vertas dėmesio, nes pakankamai tiksliai parodo esencinį Šv.Rašto vientisumą:

1. Apreikšimas: nuo Pradžios kn. iki Pakart.Įstatymo kn.
2. Paruošimas: nuo Jozuės kn. iki Esteros kn.
3. Karštas troškimas: nuo Jobo kn. iki Giesmių giesmės kn.
4. Laukimas: nuo Izaijo kn. iki Malachijo kn.
5. Pasirodymas: nuo Mato ev. iki Jono ev.
6. Įvykdymas: nuo Apaštalų darbų kn. iki Laiškų.
7. Atbaigimas: Apreikšimo kn.

Viešpaties Jėzaus Kristaus asmens neprilygstamumas yra toks išskirtinis, jog niekas negali išvengti Jo įtakos. Jis patraukia neramias sielas, trokšdamos atsakymų, bando surasti visų visatos dalykų egzistencijos pradžią ir pabaigą. Štai čia yra nuostabūs keleto žymių žmonių liudijimai apie Biblijos Kristų, kaip patvirtinimas to, kas buvo pasakyta: „Tik per Jėzų Kristų mes pažįstame gyvenimą ir mirtį. Už Jo viskas yra tamsa: mūsų gyvenimas, mūsų mirtis, Dievas ir netgi mes patys. Be Šv.Rašto, kurio vienintelis objektas yra Jėzus Kristus, mes nieko nežinotume; mes gyventume aklume ir visiškame sutrikime apie Dievo ir savo pačių prigimtį.“(Blas Pascal). „Mano tikėjimas yra nuolankus Dievo, kuris apsireiškia pačiose nereikšmingiausiose materijos detalėse, garbinimas. Mano giliai intuityvus įsitikinimas Dievo, kuris pasirodo visose visatos vietose, egzistencija padeda mano egzistencijos ir tikėjimo pamatą (...) Aš esu judėjas, tačiau spindintis Jėzaus asmuo ypatingai paveikė mane (...) Niekas nekalbėjo taip, kaip Jis. Iš tiesų yra tik viena vieta pasaulyje, kurioje nėra jokios tamsos; ji yra Kristaus asmenyje. Jame Dievas pasirodė mums visu aiškumu.“(Albertas Einšteinas).

Stebėdamas dieviškojo Kristaus didybę, aš galiu tik prisiminti amerikiečio Jame B.Irwin žodžius ir kartu su juo pasakyti, kad pati ypatingiausia istorijos diena buvo ne ta, kai pirmasis žmogus padėjo koją Mėnulyje, o ta, kai Dievo Sūnus atėjo į žemę, nes Dievas pamilo mus taip, jog pasiuntė savo Sūnų Jėzų Kristų į šį pasaulį, kad Jis parodytų Jo meilę visiems žmonėms.

3. Terminas „įvaizdis“ apibrėžimas. Kaip jau sakiau, Jėzus Kristus yra pagrindinė Biblijos tema. Jis per skirtingus vardus ir terminus yra pagrindinis visų 66 knygų, kurios sudaro Senąjį ir Naująjį Testamentą, veikėjas. Skaitydami Šv.Raštą, mes matome, kad Kristaus asmuo ir atliktas darbas yra pristatomas skirtingais mesijiniais įvaizdžiais, apie kuriuos mes kalbėsime šioje knygoje. Taigi pradėkime nuo to, kas yra įvaizdis. Kristologiniai įvaizdžiai savo prasme prilygsta pranašystėms arba gali būti naudojami kaip analogijos ir iliustracijos. Ethelbert W.Bullinger teisingai apibrėžia kas yra įvaizdis. Jis sako, kad žodis „įvaizdis“ kyla iš graikiško veiksmazodžio „typtein“- „įspausti ženklą“. Naujajame Testamente graikiškas terminas „typos“ turi įvairias prasmes:

Ženklas: „...jei aš nepamatysiu Jo rankose vinių dūrio ženklo...“ (Jono 20:25)

Atvaizdas: „Jūs pasiėmėte Molocho palapinę ir dievo Refano žvaigždę-atvaizdus, kurios pasidirbote...“ (Apd.7:43).

Standartas: „...jūs iš širdies paklusote tam mokymo standartui...“ (Rom.6:17)

Modelis: „Mūsų tėvai dykumoje turėjo Liudijimo palapinę, kaip įsakė Tas, kuris kalbėjo Mozei, kad padarytų ją pagal regėtą jos modelį.“ (Apd.7:44); „Jie tarnauja dangiškų dalykų paveikslui...“(Hebr.8:5)

Būdas, stilius ir pan.: „Ir jis parašė tokio stiliaus laišką...“(Apd.23:25)

Pavyzdys: „Tie įvykiai yra mums pavyzdžiai (...) visa tai jiems atsitiko kaip pavyzdžiai...“(1Kor.10:6, 11); „Broliai, būkite mano sekėjai ir žiūrėkite į tuos, kurie elgiasi pagal pavyzdį, kurį matote mumyse.“(Fil. 3:17); „Pats visais atžvilgiais rodyk gerų darbų pavyzdį...“(Titui 2:7).

Taigi visai tinkamai galima sakyti, pagal Bullinger, kad didžia dalimi Biblijos įvaizdžiai yra tik iliustracijos ir reikėtų įvardinti juos kaip tokius, nes jie nemoko tiesų, o tik iliustruoja tiesas, kurios jau yra apreikštos kitose Šv.Rašto vietose. Dr.Jose M.Martinez savo knygoje „Hermeneutica Biblica“ rašo: „Tipologija gali būti apibrėžta kaip istorinių ryšių tarp tam tikrų Senojo Testamento įvykių, asmenų ar dalykų ir panašių Naujojo Testamento įvykių, asmenų ir dalykų įtvirtinimas (...) Tipologija turi logišką pamatą esenciniame Senojo ir Naujojo Testamento teologijos vientisume. Abu jie, kaip sako Fairbairn, gali būti palyginti su dviem lygiagrečiomis upėmis, sujungtomis tarpusavyje kanalais. Šie kanalai yra įvaizdžiai. Bazinis panašumas tarp Senojo ir Naujojo Testamento ir pirmojo naudojimas antrajame, paaiškina tipologijos vertę.“

Biblijine prasme įvaizdžio pavadinimas yra suteikiamas bet kuriam Senojo Testamento veikėjui, apeigai ar istoriniam įvykiui, kuris, susietas su savo tiesiogine prasme, pristato kažkurią Naujojo Testamento tiesą. Dr. Ricardo W. DeHaan sakė: „Visa apeiginė sistema ir civiliniai įstatymai, duoti Dievo Izraeliui, yra pilni tokių įvaizdžių ir Hebr.9 skyriuje mums kalbama apie jų išsipildymą. Gyvuliai, aukojami ant aukuro, yra Kristaus, paaukojusio save ant Golgotos kalno tam, kad išgelbėtų žmoniją, įvaizdis. Palapinės ir Šventyklos baldai bei įrankiai kartu su jos apiegomis yra Viešpaties Jėzaus ir Jo atpirkimo darbo įvaizdis. Iš Hebr.10:20 žinome, kad Šventyklos uždanga, skyrusi Šventąją nuo Šventų Švenčiausiosios, taip pat buvo Kristaus kūno įvaizdis. Tuo momentu, kai Jėzus mirė, „...Šventyklos uždanga perplyšo pusiau nuo viršaus iki apačios...“(Mato 27:51). Kristaus mirtis atvėrė visiems tikintiesiems Juo naują ir gyvą kelią į Dievo artumą“.

Pats Dievas paaiškina savo progresyvaus apreiškimo vientisumą ir analogiją per Izaijo žodžius: „Jiems bus Viešpaties žodis: taisyklė po taisyklės, taisyklė po taisyklės, eilutė po eilutės, eilutė po eilutės, čia truputį ir ten truputį.“(Izaijo 28:13). Ir Viešpats Jėzus Kristus sako apie hebrajų Raštus: „Jūs tyrinėjate Raštus (...) o Raštai liudija apie mane“(Jono 5:39; taip pat žr. Luko 24:27,44). Įdomu pastebėti, kad pirmoje Pradžios knygos eilutėje, kurioje aprašomas pasaulio sukūrimas, yra vartojamas Elohim kaip Dievo vardas. Šis daiktavardis yra daugiaskaitinis t.y. jis kalba apie Dievą Tėvą, Dievą Sūnų ir Dievą Šventąją Dvasią. Tai reiškia, kad jau čia mes matome Jėzų Kristų, pristatomą kaip Kūrėją ir turintį amžiną pranašumą (Jono 1:3; Kol.1:16-17). Daugiaskaitinis Dievo vardas nėra šiaip sau abstrakti daugiskaita, nėra vartojamas įvardis „jūs“ dėl Jo didybės, kaip bando įrodyti tie, kurie nesutinka su trimis Trejybės asmenimis. Įvardis „jūs“, kaip pabrėžiantis didybę ar pagarbą, buvo nežinomas hebrajams ir tik vėliau buvo įvestas kaip būdingas persų ir graikų karaliams, todėl Elohim daugiskaita pažymi asmenis, kurie sudaro Trejybę. Iš tiesų kreipinys „jūs“, parodantis pagarbą asmeniui, yra žmogiška išmonė, nes Šv.Raštas niekada nesuteikė teisės kalbėti taip apie didybę. Ši išmonė priskiriama G.Gesenius, vokiečių orientalistui, kuris ir paskleidė idėją, kad vardu Elohim Dievas norėjo parodyti savo didybę, sekdamas senaisiais morarchais. Vėliau buvo atrasta, kad ši Gesenius tezė yra melas, nes buvo sužinota, jog nė vienas senasis monarchas nenaudojo tokios sistemos, išskyrus persų ir graikų karalius, kurie vėliau įvedė tokį įprotį.

4. Biblijos studijavimo būtinybė. Šiomis dienomis tikintiesiems yra būtina studijuoti Dievo žodžio gilybes patiems, nors nereikia atmesti ir gerų Biblijos komentarų. (Aš rekomenduočiau Matthew Henry „Complete Bible Commentary“). Biblijos doktrinos turi ypatingą svarbą dėl savo dievotumo turty, suteikiamų studentui, todėl mūsų bažnyčių ganytojai ir vadovai pirmiausia turėtų mokyti jaunuolius kaip studijuoti ją. Dievo vaikai turi sistematiškai studijuoti Šv.Raštą patys ir siekti tvirto biblijinio pamato, dvasinės brandos bei augti Dievo pažinime (Kol.1:10). Augustinas sakė: „Biblija yra laiškas, kuriuo visų malonių Tėvas norėjo parodyti žmonėms tiesos ir tikro gyvenimo kelią“. Suteikti mums Kristaus ir Jo gelbstinčio darbo pažinimą yra pagrindinis tikslas, kurio siekia Šv.Raštas; tai yra dieviško apreiškimo pradžia ir pabaiga. Dievo žodžio skaitymas ir studijavimas leis mums daugiau ir geriau pažinti Kristų, centrinį Biblijos asmenį, istorijos Raktą, amžino gyvenimo Šaltinį ir paslaptį, kurioje yra ugdoma krikščioniška tauta per dotrininių tiesų, esančių Dievo Knygoje, pažinimą ir apmąstymą.

Jeff Adams sako: „Kiekvienas autorius yra skolininkas. Jo knyga yra daugelio idėjų ir patirčių rinkinys, skirtas kitiems. Jo knygos išleidimas visuomet įtraukia grupę žmonių, kurie užsiima išleidimo darbais“. Šia prasme galima sakyti, jog mano knyga yra ne kitų šaltinių parašymo rezultatas, bet egzegetinis darbas, besiremiantis įvairiais aiškintojais, kurių mintis aš išplėčiau ir papildžiau. Autorius, rašantis panašią knygą, būtinai priklausys nuo kitų autorių aiškinimų, apmąstymų ir išvadų. Redaguodamas šią knygą aš

pasitelkiau daug geresnius egzegetus už mane, nes norėjau praturtinti šios knygos, kurią nuolankiai siūlau skaitytojams, turinį. Blas Pascal savo Apmąstymuose sakė: „Kai kurie autoriai, kalbėdami apie savo knygą, sako: „Mano knyga, mano komentaras, mano istorija...“. Geriau jie sakytų: „Mūsų knyga, mūsų komentaras, mūsų istorija“, nes jų raštai turi daugiau gerų dalykų iš kitų negu iš jų pačių“. Taigi ir aš nerašiau vienas. Mano knyga niekada nebūtų išvydusi šviesos be kitų Biblijos mokytojų pagalbos; jų brangios mintys padėjo teisingai sudėlioti šios mesijinės tipologijos dėlionės dalis. Aš siekiau šia knyga sutelkti mūsų dėmesį į Senojo Testamento kristologiją ir paraginti mus dar labiau gilintis į tokią nuostabią temą. Tuo pačiu aš trokštu ir meldžiu Viešpaties palaiminimo jai ir noriu, kad tikintysis, skaitydamas ją, būtų bibliškai pamokytas bei palaimintas išmintimi iš aukštybių (Jok.3:17).

I dalis

Asmenų įvaizdžiai

1 skyrius

Žmogus, kurį sukūrė Dievas

Pirmiausia pažiūrėkime į asmenų įvaizdžius. Jie yra Senojo Testamento žmonės, kurių bruožai pristato Jėzų Kristų. Hebrajų Raštuose Kristus yra simbolizuojamas per tam tikrus veikėjus, kurie buvo Mesijo įvaizdžiai. Aš noriu paminėti pačius ryškiausius iš jų.

Adomas. Jis, kaip žmonijos atstovas ir galva, yra Jėzaus Kristaus, paskutiniojo Adomo (Rom.5:14; 1Kor.15:45) įvaizdis. Laiške Romiečiams 5:12-21 matome skirtumą tarp jų. Pirmasis Adomas buvo kritusios rasės galva, kuris per savo nepaklusnumą atnešė didelį blogį žmonijai ir per jį įėjo nuodėmė į pasaulį. Pirmoji nuodėmė atnešė moralinius žmonijos griuvėsius ir jie buvo perduoti kiekvienam žmogui iš karto į kartą (Rom.5:12). Žodžiai „kadangi visi nusidėjo“ originalo kalboje reiškia atbaigtą veiksmą, kuris tuo metu sujungia visą žmonijos istoriją ir reiškia, jog visi nusidėjo Adome. Prigimtinė nuodėmė buvo ta, iš kurios gimė visos kitos nuodėmės ir taip visa žmonijos rasė kolektyviškai dalyvauja Adomo nuodėmeje, nes visi mes turime jame savo atsakomybės dalį: „Kaip vieno žmogaus neklusnumu visi tapo nusidėjėliais...“ (Rom.5:19). Šioje vietoje vartojamas graikiškas terminas „katestathesan“, kuris verčiamas „visi tapo“, reiškia įskaityta kaltė. Galbūt kažkas paklaus: „Argi teisinga, kad mes laikomi kaltais dėl nuodėmės, kurią padarė Adomas?“. Taip, tai, kad mes esame atsakingi už adomišką nuodėmę, yra teisinga dėl dviejų priežasčių. Pirmiausia todėl, kad mes visi buvome Adome, kai jis padarė tai; visos mūsų genetinės ląstelės buvo pirmame Adome (Apd.17:26). Antra, tuo metu Adomas buvo visa žmonijos rasė, todėl jis nusidėjo kaip mūsų atstovas ir taip mes nusidėjome jame (Rom.5:12). Taigi genealogiškai visi mes esame solidariai viena su pirmuoju Adomu. „Solidariai“ reiškia kartu atsakingi t.y. mes esame atsakingi ne tik kiekvienas atskirai, bet ir kaip žmonijos bendrija, artimai sujungta įvairiais raiščiais: dvasiniais, kultūriniais, ekonominiais, socialiniais, psichologiniais ir genetiniais. Tai reiškia, kad, būdami Adomo palikuonys, mes esame nusidėjėliai dar prieš nusidėdami, nes dėl adomiškos prigimties, kuri yra perduodama mums, mes gimstame nuodėmeje: „Štai aš gimiau nuodėmingas ir nuodėmeje mane pradėjo mano motina“ (Psal.51:5). Kita vertus Dievo planas laikyti mus kaltais dėl Adomo nuodėmės yra daug gailėstingėnis už tą, jei kiekvienas turėtų atsakyti už save, nes tokiu atveju kiekvienas iš mūsų būtume padarę tą patį, ką ir Adomas: būtume nusidėję ir nebūtų jokios vilties. Kadangi pirmasis Adomas buvo mūsų atstovas ir žmonijos galva, paskutinysis Adomas (Kristus) galėjo taip pat būti mūsų Atstovu, nes Jis

yra naujosios žmonijos Galva, kuri savo paklusnumu ir teisumu suteikė didelius palaiminimus žmonijai (Rom.5:14,19; 2Kor.5:17). Kristus, atėjęs kaip paskutinysis Adomas, tapo nauju mūsų Atstovu ir kartu visos žmonijos Atstovu, nes Jis yra Žmogaus Sūnus; Jis tobulai išpildė Dievo valią kaip mūsų Atstovas ir savo atperkančiąja mirtimi išlaisvino mus iš nuodėmės, kurią padarė Adomas, kaltės. Graikiškas terminas „katakathesontai“, esantis eilutėje: „...taip ir vieno klusnumu visi taps teisūs“(Rom.5:19), kuris verčiamas „visi taps“, reiškia įskaitytą teisumą. Kristus padarė dėl mūsų tai, ko niekas negalėtų padaryti dėl savęs. Jis tobulai laikėsi dieviško Įstatymo ir mirė dėl tų, kurie sulaužė jį ne tik Adomo nuodėmėje, bet ir patys asmeniškai. Taigi Jo atperkančios mirties galios ir mūsų atsivertimo dėka, mes tapome viena su Kristumi ir ši vienybė perkelia mus į naują padėtį, kuri leidžia mums būti palaiminimų, kuriuos Jis iškovojo, dalininkais, ir suteikia galimybę būti naujos žmonijos, sudarytos iš visų Jo atpirktųjų, dalimi. Todėl niekas nebus pasmerktas dėl pirmosios Adomo nuodėmės. Tas, kuris pražus, pražus tik todėl, kad nepriėmė paskutiniojo Adomo ir atsisakė padėties, kurią Jis suteikia kaip naujos atpirktosios rasės Galva.

Hebrajiškas žodis „Adam“ reiškia „žmogus“ ir jis sutinkamas Senajame Testamente daugiau nei 500 kartų, ir beveik visada reiškia „žmogus“ (Prad.7:23; 9:5-6), nors yra vartojamas kaip ir pirmojo žmogaus vardas. Etimologiškai- taip sako Robert Baker Girdlestone „Sinonimos del Antigu Testamento“-šis žodis kyla iš šaknies, kuris reiškia „būti raudonu“ („adam“-„raudonas“) ir jis įprastai vartojamas šia prasme. Flavius Josephus sako, kad senovėje visi sutiko, kad Adomo vardas kilo iš žodžio „raudonas“; tai yra kaip nuoroda į žmogaus odos spalvą ir egiptiečių įprotį dažyti savo monumentus raudonai. Taip pat prisiminkime, kad pirmasis žmogus, kaip pasakoja biblijinė istorija, savo fizine struktūra buvo susietas su rausva žeme: „adamah“ (Prad.2:5,7; 3:19-23). Iš tiesų „adamah“ reiškia „rausva žemė“. Taigi čia matome priežastį, kodėl pirmasis žmogus buvo pavadintas Adomu t.y. dėl rausvos jo kūno spalvos. Kita vertus, atkreipkime dėmesį į tai, kad hebrajiška šaknis, kuri pažymi kraują, „dam“, tikriausiai siejasi su ta pačia šaknimi (žr.Prad.9:6, čia abu šie žodžiai yra kartu) ir Izaijo 63:1-6 šis terminas yra vartojamas, aprašant raudonus arba kraujuotus paskutiniojo Adomo drabužius Viešpaties keršto dieną (Apr.14:9-10, 18-20; 19:15). Tokiu būdu Adomo varde galime surasti įvaizdį, kuris atrodo, jog kreipia į atperkančiąją Kristaus mirtį ant kryžiaus, ant kurio Jis pralies savo tyrą kraują tam, kad atpirktų žmoniją.

1.Panašumai tarp Adomo ir Kristaus:

a.Adomas buvo sukurtas pagal Dievo atvaizdą ir panašumą: „Dievas tarė: „Padarykime žmogų pagal mūsų atvaizdą ir panašumą...“ (Prad.1:26)

b. Kristus yra matomas neregimojo Dievo atvaizdas: „Kas matė mane, matė Tėvą... (Jono 14:9); „Jis yra neregimojo Dievo atvaizdas...“ (Kol.1:15). Jis taip pat yra tikslus Jo esybės atvaizdas: „Jis, Dievo šlovės spindesys ir Jo esybės tikslus atvaizdas...“(Hebr.1:3); „Jis, esybe būdamas Dievas...“ (Fil.2:6).

a.Adomas buvo sukurtas būti Dievo draugu: „Dienai atvėsus, išgirdę Dievo, vaikščiojnio sode, balsą...“(Prad.3:8a), tačiau ši draugystė buvo sugriauta: „...Adomas ir jo žmona pasislėpė nuo Viešpaties veido tarp sodo medžių.“ (Prad.3:8b). Adomas buvo išmestas iš Dievo artumo: „Išvaręs žmogų į rytus nuo Edeno sodo...“ (Prad.3:24).

b.Kristus visuomet buvo Dievo Draugas: „Jis pradžioje buvo pas Dievą“(Jono 1:2); „Dabar Tu, Tėve, pašlovink mane pas save ta šlove, kurią pas Tave turėjau dar prieš pasaulio buvimą.“(Jono 17:5), išskyrus ant kryžiaus: „...Jėzus sušuko garsiu balsu: „Eli, Eli, lema sabachtani?“; tai reiškia: „Mano Dieve, mano Dieve, kodėl mane palikai?“ (Mato 27:46).

a. Adomas, kaip ir gyvūnai, buvo sukurtas iš žemės: „Ir Viešpats Dievas padarė žmogų iš žemės dulkių (...) Viešpats Dievas, padaręs iš žemės visus žvėris ir padangių paukščius...“ (Prad.2:7,19); „Pirmas žmogus iš žemės...“ (1Kor.15:47a).

b. Kristus atėjo iš dangaus: „Nes Aš nužengiau iš dangaus (...) O Aš esu iš aukštybės...“ (Jono 6:38; 8:23); „...antrasis žmogus-Viešpats iš dangaus.“ (1Kor.15:47b)-antitezinė paralelė.

a. Adomas gavo savo gyvybę iš Dievo: „Ir Viešpats Dievas (...) įkvėpė į jo šnerves gyvybės kvapą.“ (Prad.2:7)

b. Kristus turi Dievo gyvenimą savyje: „Nes kaip Tėvas turi gyvybę pats savyje, taip davė ir Sūnui turėti gyvybę pačiam savyje.“ (Jono 5:26).

a. Adomui buvo suteikta valdžia visam pasauliui: „...viešpataukite jūros žuvims, padangių paukščiams ir kiekvienam gyvam padarui, kuris kruta ant žemės.“ (Prad.1:28).

b. Kristui buvo suteikta visa valdžia visatai ir kūrinijai: „Man duota visa valdžia danguje ir žemėje.“ (Mato 28:18). Jis turi valdžia gyvūnijai (Mato 17:27; 21:2-7; Luko 5:4-6), augalijai (Morkaus 11:13-14,20), gamtos reiškiniams (Mato 8:24-27), dvasiniam pasauliui (Luko 8:27-33).

a. Adomas prarado savo, kaip kūrinijos karaliaus, valdžią: „...kadangi tu paklausei savo žmonos ir valgei nuo medžio, apie kurį tau buvau įsakęs: „Nevalgyk nuo jo“- prakeikta bus žemė dėl tavęs. Vargdamas turėsi maitintis iš jos visą savo gyvenimą. Erškėčius ir usnis ji augins tau ir tu valgysi lauko augalus. Valgysi prakaitu uždirbtą duoną...“ (Prad.3:17-19).

b. Kristus išlaikys amžiams savo valdžią: „Kūdikis mums gimė, sūnus mums duotas. Ant Jo peties viešpatavimas (...) Jo viešpatavimas plėsis ir taikai nebus galo. Dovydo sostą ir jo karalystę Jis sustiprins ir įtvirtins teisingumu bei teisybe per amžius.“ (Izaijo 9:6-7)- antitezinė paralelė.

2. Adomas ir Ieva-Kristus ir Jo Bažnyčia.

a. Dievas numatė Adomui žmoną, dar prieš jos sukūrimą: „Negerai žmogui vienam. Aš padarysiu jam tinkamą padėjėją.“ (Prad.2:18).

b. Mistinė Kristaus sužadėtinė (Bažnyčia) buvo Dievo numatyta dar prieš jos suformavimą: „...mus išrinkdamas Jame prieš pasaulio sutvėrimą (...)“ (Ef.1:4).

a. Dievas pats sukūrė Adomo žmoną: „Tada Viešpats Dievas giliai užmigdė Adomą, išėmė vieną jo šonkaulį ir tą vietą užpildė kūnu. Po to Viešpats Dievas iš šonkaulio, kurį išėmė iš žmogaus, padarė moterį ir ją atvedė pas žmogų.“ (Prad.2:21-22).

b. Dievas taip pat pats formuoja Kristaus sužadėtinę: „...Dievas pirmą kartą aplankė pagonis, kad išsirinktų iš jų savo vardu žmones.“ (Apd.15:14); „Mes esame Jo kūrinys, sukurti Kristuje Jėzuje geriems darbams, kuriuos Dievas iš anksto paskyrė mums atlikti.“ (Ef.2:10).

a. Adomo žmona gavo gyvenimą todėl, kad jo kaulas buvo sužeistas, kai jis miegojo: „Tada Viešpats giliai užmigdė Adomą, išėmė vieną jo šonkaulį ir tą vietą užpildė kūnu. Po to Viešpats Dievas iš šonkaulio, kurį išėmė iš žmogaus, padarė moterį...“ (Prad.2:21-22).

b. Kristaus sužadėtinė turi gyvenimą todėl, kad Jo kūnas buvo sužeistas, kai Jis buvo miręs: „Tik vienas kareivis ietimi perdūrė Jam šoną...“ (Jono 19:34); „...kad ganytumėte Dievo Bažnyčią, kurią Jis įsigijo savo krauju.“ (Apd.20:28); „...Kristus pamilo savo Bažnyčią ir atidavė save už ją.“ (Ef.5:25).

a. Adomo žmona buvo jo kūno dalis: „Tada Adomas tarė: „Štai kaulas iš mano kaulų ir kūnas iš mano kūno...“ (Prad.2:23).

b. Kristaus sužadėtinė yra Jo kūno dalis: „Taip ir mūsų daugybė yra vienas kūnas Kristuje...“ (Rom.12:5); „Ir visa paklojo po Jo kojomis, o Jį patį pastatė viršum visko, kad būtų Galva Bažnyčios, kuri yra Jo kūnas (...) Mes gi esame Jo kūno nariai, iš Jo kūno ir kaulų.“ (Ef.1:22-23; 5:30).

Koks yra skirtumas tarp Kristaus kūno ir Kristaus sužadėtinės? Dr. Wim Malgo pateikia mums aiškų atsakymą: „Jėzaus Kristaus Bažnyčia yra Jo kūnas (Ef.1:23) ir kartu Avinėlio nuotaka (Ef.5:25-27; Apr.19:7). Kaip tuo pačiu metu mes galime būti Jėzaus Kristaus kūnu ir nuotaka? Adomas savo kūne pristatė tobulą žmogų savyje, bet žmona buvo paimta iš jo. Tai aiškiai mokoma Ef.5:22-23. Taip ir Jėzaus Bažnyčia, suformuota iš judėjų ir pagonių, yra Jo kūnas ir Jo sužadėtinė. Tai yra šlovingas ir dangiškas Bažnyčios pašaukimas“.

a. Adomo žmona buvo sukurta būti tinkama jo drauge: „Negerai žmogui būti vienam. Aš padarysiu jam tinkamą padėjėją.“ (Prad.2:18).

b. Kristaus sužadėtinė yra formuojama būti Jo mistine drauge: „Būdami Jo bendradarbiai...“ (2Kor.6:1); „Kad pažinčiau Jį, Jo prisikėlimo jėgą ir bendravimą Jo kentėjimuose, suaugčiau su Jo mirtimi.“ (Fil.3:10).

a. Ieva buvo pristatyta Adomui: „Po to Viešpats Dievas iš šonkaulio, kurį išėmė iš žmogaus, padarė moterį ir atvedė ją pas žmogų.“ (Prad.2:22).

b. Bažnyčia bus pristatyta Kristui: „Kad pristatytų sau šlovingą Bažnyčią...“ (Ef.5:27); „Džiūgaukime ir linksminimės, ir duokime Jam šlovę, nes atėjo Avinėlio vestuvės ir Jo nuotaka pasiruošė.“ (Apr.19:7).

a. Adomo žmona buvo jo šlovė: „O moteris yra vyro šlovė.“ (1Kor.11:7).

b. Kristaus sužadėtinė yra Jo šlovė: „Kad pasitarnautume Jo šlovės gyriui, mes, kurie nuo seno turėjome viltį Kristuje (...) Jam tebūna šlovė Bažnyčioje Kristuje Jėzuje per visas kartas amžių amžiais. Amen.“ (Ef.1:12; 3:21); „Tą dieną, kada Jis ateis, kad būtų pašlovintas savo šventuosiuose...“ (2Tes.1:10).

a. Adomo žmona buvo jo viešpatavimo dalininkė: „...pripildykite žemę ir užvaldykite ją, viešpataukite jūros žuvis, padangių paukščiams ir kiekvienam gyvam padarui, kuris kruta ant žemės.“ (Prad.1:28).

b. Kristaus sužadėtinė bus Jo viešpatavimo dalininkė: „Dievo paveldėtojai ir Kristaus bendrapaveldėtojai...“ (Rom.8:17); „Ir iš mūsų padarei mūsų Dievui karalystę bei kunigus, ir mes viešpatausime žemėje.“ (Apr.5:10).

3. Adomas ir Kristus gundyme:

a. Šėtonas gundė Adomą ir Ievą per gyvatę: „Ar tikrai Dievas pasakė: „Nevalgykite nuo visų sodo medžių...“ (Prad.3:1-6).

b. Velnias gundė ir Kristų: „Tuomet Jėzus buvo Dvasios nuvestas į dykumą, kad būtų velnio gundomas.“ (Mato 4:1).

a. Adomas buvo gundomas nepaklusti Dievui: „Gal valgei nuo medžio, nuo kurio įsakiau tau nevalgyti?“ (Prad.3:11).

b. Kristus buvo gundomas nepaklusti Dievui (Mato 4:3-10).

a. Adomas ir Ieva buvo gundomi nevertinti Dievo žodžio (Prad.2:16-3:1), abejoti tuo, ką Dievas pasakė (Prad.2:17-3:4), paniekinti dieviškąją išpėjimą (Prad.3:5), netikėti Dievo gerumu ir galvoti, kad Jo paskelbtas draudimas yra neteisingas.

b. Kristus buvo gundomas abejoti Dievo žodžio tiesa (Mato 4:4,7,10).

a. Šėtonas gundė Adomą ir Ievą trimis būdais- „Kai moteris pamatė, kad medžio vaisiai yra tinkami maistui, patrauklūs akimis ir, vieną suvalgius, galima įsigyti išminties, ji paėmė jo vaisių, pati valgė ir davė savo vyrui, ir jis valgė.“ (Prad.3:6); „Nes visa, kas pasaulyje, tai kūno geismas, akių geismas ir turtų išdidumas, o tai nėra iš Dievo, bet iš pasaulio.“ (1Jono 2:16)- t.y. per kūną- „...moteris pamatė, kad medžio vaisiai yra tinkami maistui...“ (kūno geiduliai); per sielą- „...patrauklūs akimis...“ (akių geismai); per dvasią-

„...galima įgyti išminties...“(gyvenimo tuštybė), nepriklausomo nuo Dievo gyvenimo išdidumas: „Jūs tapsite kaip dievai“.

b. Tais pačiais būdais velnias gundė ir Kristų (Luko 4:3-11) t.y. per kūną- „Jis nieko nevalgė per tas dienas ir, joms pasibaigus, buvo alkanas. Tada velnias tarė Jam: „Jei Tu Dievo Sūnus, liepk, kad šitas akmuo pavirstų duona“; jis ragino Jį pasirūpinti tuo, kuo Dievas nepasirūpino, o tai yra pasitikėjimo Dievu trūkumas. Per sielą- „...parodė Jam visas pasaulio karalystes. Velnias tarė jam: „Duosiu Tau visą jų valdžią ir šlovę...“ t.y. Jis ragino Jį pasiimti žemiškų karalysčių galią ir šlovę anksčiau negu Dievas buvo pažadėjęs atiduoti jas (Psal.2:7-9; Apr.11:15). Per dvasią- „Jei Tu Dievo Sūnus, pulk žemyn, nes parašyta: „Jis lieps savo angelams saugoti Tave“ t.y. lenkė Jį gundyti Dievą, kad šis veiktų ypatingai ir Jis galėtų didžiuotis tuo.

a. Pirmasis Adomas pakluso velniui ir buvo nugalėtas: „...jį paėmė jo vaisių, pati valgė ir davė savo vyrui, ir jis valgė.“ (Prad.3:6).

b. Kristus, paskutinytis Adomas, pakluso Dievo valiai ir nugalėjo šėtoną: „Baigęs visus gundymus, velnias pasitraukė nuo Jo iki laiko.“(Luko 4:13); „...Tėvas nepaliko manęs vieno, nes visuomet darau, kas Jam patinka.“(Jono 8:29); „Štai ateinu, kaip knygos rietime apie mane parašyta, vykdyti Tavo, o Dieve, valios.“(Hebr.10:7).

4. Skirtumai tarp Adomo ir Kristaus:

a. Adomas mirė dėl savo nuodėmės: „...tą dieną, kurią valgysi jo vaisių, tikrai mirsi (...) Taigi Adomo amžius buvo devyni šimtai trisdešimt metų ir jis mirė.“(Prad.2:17; 5:5).

b. Kristus mirė dėl mūsų nuodėmių: „Aš sukelsiu priešišumą tarp tavęs ir moters, tarp tavo sėklos ir moters sėklos. Ji sutrins tau galvą...“(Prad.3:15); „Jis buvo sužeistas už mūsų kaltes ir sumuštas už mūsų nuodėmes. Bausmė dėl mūsų ramybės krito ant Jo; Jo žaizdomis mes esame išgydyti (...) Bet Viešpats uždėjo ant Jo visus mūsų nusikaltimus (...) Tu padarysi Jo sielą auka už nuodėmę (...) mano teisusis tarnas nuteisins daugelį, nes Jis neš jų nusikaltimus (...) Jis neš daugelio nuodėmes ir užtarė nusidėjėlius.“(Izaijo 53:5-6, 10-12).

a. Adome visi mes esame nusidėjėliai: „Todėl, kaip ver vieną žmogų nuodėmė įėjo į pasaulį, o per nuodėmę mirtis, taip ir mirtis pasiekė visus žmones, nes visi nusidėjo (...) Kaip vieno žmogaus neklusnumu visi tapo nusidėjėliais...“(Rom.5:12, 19a).

b. Kristuje mes esame teisūs: „...taip vieno klusnumu visi taps teisūs.“(Rom.5:19b); „Nes Tą, kuris nepažino nuodėmės, Jis padarė nuodėme dėl mūsų, kad mes Jame taptume Dievo teisumu.“(2Kor.5:21).

a. Adome mes esame pasmerkti mirčiai: „...nes tą dieną, kurią valgysi jo vaisių, mirsi.“(Prad.2:17); „Todėl, kaip per vieną žmogų nuodėmė įėjo į visą pasaulį, o per nuodėmę mirtis, taip ir mirtis pasiekė visus žmones, nes visi nusidėjo.“(Rom.5:12); „Kaip Adome visi miršta...“(1Kor.15:22a).

b. Kristuje mes turime amžiną gyvenimą: „...taip malonė viešpatautų teisumu amžinajam gyvenimui per Jėzų Kristų, mūsų Viešpatį (...) Taip ir jūs laikykite save mirusiais nuodėmei, o gyvais Dievui Kristuje Jėzuje, mūsų Viešpatyje.“(Rom.5:21; 6:11); „...taip Kristuje visi bus atgaivinti.“(1Kor.15:22b); „...atgaivino mus kartu su Kristumi...“(Ef.2:5); „...Dievas suteikė mums amžinąjį gyvenimą, o tas gyvenimas yra Jo Sūnuje.“(1Jono 5:11).

a. Adome mes esame atskirti nuo Dievo: „Todėl Viešpats Dievas išvarė jį iš Edeno sodo...“(Prad.3:23); „Bet jūsų nusikaltimai atskyrė jus nuo jūsų Dievo ir jūsų nuodėmės paslėpė Jo veidą, kad Jis nebegirdėtų.“(Izaijo 59:2); „Tuo metu jūs buvote be Kristaus (...) be vilties ir be Dievo pasaulyje.“(Ef.2:12).

b.Kristuje mes esame sugražinti pas Dievą: „Bet dabar Kristuje Jėzuje jūs, kadaise buvusieji toli, per Kristaus kraują tapote artimi.“(Ef.2:13); „Ir Kristus vieną kartą kentėjo už nuodėmes, teisusis už neteisiuosius, kad mus nuvestų pas Dievą...“(1Petro 3:18).

a.Adome mes esame kritusios prigimties dalininkai: „Kai Adomas buvo šimto trisdešimties metų, jam gimė sūnus pagal jo panašumą ir atvaizdą...“(Prad.5:3); „Todėl gyvenantys pagal kūną negali patikti Dievui.“(Rom.8:8); „Ir jūs buvote mirę nusikaltimais ir nuodėmėmis, kuriuose kadaise gyventote pagal šio pasaulio būdą, paklusdami kunigaikščiui, viešpataujančiam ore, dvasiai, kuri dabar veikia neklusnumo vaikuose.“(Ef.2:2).

b.Kristuje mes esame Jo dieviškos prigimties dalininkai: „Drauge Jis davė mums be galo didžius bei brangius pažadus, kad per juos taptume dieviškos prigimties dalininkais.“(2Petro 1:4 (kalbama apie dvasinio gyvenimo kokybę)); „Taigi, jei kas yra Kristuje, tas yra naujas kūrinys...“(2Kor.5:17); „Žiūrėkite, kokia meile apdovanojo mus Tėvas: mes vadinamės Dievo vaikai- ir esame (...) Mylimieji, dabar esame Dievo vaikai, bet dar nepasirodė, kas būsime. Mes žinome, kad, kai Jis pasirodys, būsime panašūs į Jį...“(1Jono 3:1-2).

a.Adome mes esame pasmerkti nuolatinėms kančioms: „Valgysi prakaitu uždirbtą duoną...“(Prad.3:19); „Nedorėliai yra lyg sujudinta jūra, kuri negali nurimti, jos vanduo išmeta purvą ir dumblą. Nėra ramybės nedorėliui.“(Izaijo 57:20-21).

b.Kristuje mes džiaugiamės poilsiu: „Ateikite pas mane visi, kurie vargstate ir esate prislėgti, ir Aš atgaivinsiu jus.“(Mato 11:28); „O mes, įtikėjusieji, įėjome į tą poilsį...“(Hebr.4:3).

a.Adome visi esame pasmerkti teismui: „...nes teismas, prasidėjęs nuo vieno, veda į pasmerkimą (...) Todėl kaip vieno žmogaus nusikaltimas visiems žmonėms užtraukė teismą ir pasmerkimą...“(Rom.5:16b, 18a).

b.Kristuje mes esame užtikrinti amžina šlove: „...ir džiaugiamės Dievo šlovės viltimi (...) taip vieno Žmogaus teisumas visiems pelnė išteisinimą, kad gyventų.“(Rom.5:2,18b); „Taigi dabar nebėra pasmerkimo tiems, kurie yra Kristuje Jėzuje...“(Rom. 8:1).

Atkreipkime dėmesį į tai, kad žmogus niekada nebuvo prakeiktas; jis tik buvo nubaustas ir prarado privilegijas, nors velnias ir žemė buvo prakeikti dėl jo kritimo (Prad.3:13-17). Evangelija pirmiausia buvo paskelbta velniui ir šis įvykis apreiškia tiesą, kad Dievas vis dar buvo žmogaus Draugas bei turėjo planą apie jo išgelbėjimą. Taip pat pastebėkime, kad Kristus, prieš pradėdamas viešą tarnavimą, leidosi velnio vedžiojamas, bet nepasidavė jo valiai. (Mato 4:3-9 plg. su Jono 2:7-9; 14-16; 3:3-5; Apr.11:15).

2 skyrius

Žmogus, kurio tarnavimą priėmė Dievas

Abelis. Antrasis Adomo ir Ievos sūnus buvo avių ganytojas; jo brolis Kainas nužudė jį iš pavydo. Hebrajiškus žodžius, esančius Prad.4:2, kurios mes verčiame: „Ji dar pagimė...“, galima versti ir: „Ji toliau gimdė...“. Tokiu atveju hipotezė, kad Abelis ir Kainas buvo dvyniai, būtų tikėtina, nes šioje vietoje nesakoma, kad „Adomas pažino savo žmoną ir ji tapo nėščia“ kaip primoje eilutėje. Taip galvoja Šv.Rašto aiškintojai Adam Clarke ir David Kimchi (žymus XII a. judėjų rabinas). A.Clarke sako: „Čia sakoma, kad „ji dar pagimdė jo brolių Abelį“. Pagal šios vietos kalbos būdą akivaizdu, kad Kainas ir Abelis buvo broliai dvyniai. Daugeliu atvejų, kai šia tema yra kalbama Šv.Rašte ir minima paeiliui gimstantys tų pačių tėvų vaikai, „pažinti“ ir „pagimdyti“ yra pakartojama prie kiekvieno vaiko. Čia nesakoma, kad Adomas pažino

Ievą ir ji tapo nėščia, o tik: „ji dar pagimdė jo brolių Abelį“. Be to, kai kurie aiškintojai galvoja (J.Kalvinas), kad šiame žmonijos periode dažnai gimdavo dvyniai.

Apie Abelio vardo prasmę kilo daug hipotezių. Mes žinome, kad hebrajų vardai turi ypatingą prasmę, kartais jie atspindi tam tikras aplinkybes. Viena iš hipotezių yra ta, kad vardas Abelis kyla iš šumerų kalbos žodžio „ibil“. Kiti susieja jį su akadijų kalbos „ablu“ arba „aplu“-„sūnus (sūrų kalboje „habholo“ reiškia „piemuo“). Tačiau žvelgiant į trumpą Abelio gyvenimą, jo vardas daugiau siejasi su dažnai hebrajų vartojamu žodžiu „hebhel“-„garas“, „iškvėpimas“; iš to kyla jo laikinumo, tuštumo ar nieko prasmė, nes jo egzistencija buvo labai trumpa. Vis dėlto svarbu prisiminti, jog Abelis taip pat buvo Kristaus įvaizdis, nes jo vardas kyla iš hebrajiško žodžio, kuris reiškia „kvėpavimas“ arba „iškvėpimas“ ir taip pat reiškia tai, kas pakyla. Taip jis tampa dvasinio žmogaus įvaizdžiu; be to, jo kraujas buvo nekaltai pralietas (Mato 23:35). Palyginkime tai su Mato 27:4.

Avinėlio aukojimas (Prad.4:4) galėjo būti Dievo įsakymas kaip išankstinis Dievo Avinėlio, kuris pašalina pasaulio nuodėmę (Jono 1:29), t.y. atpirkimo plano apreiškimas. Daug priešistorinių laikų aukurų, išsibarsčiusių pasaulyje, tik patvirtintų tai. Pagonybė, pradėdama aukoti žmonių aukas, iškreipė dievišką tikslą, tačiau apirkimo aukų tvarka, kurią surandame Penkiaknygėje po Izraelio išėjimo iš Egipto, galėjo būti daugiau senojo paliepimo atstatymas negu naujojo įsteigimas. Mes skaitome, kad Abraomas aukojo aukas dar prieš levitų tarnavimo įsteigimą. Kaip jis sugalvojo tai, jei ne pagal tradiciją, kuri kilo iš pirminio Dievo aprieškimo Edene? Hebr.11:4 parašyta: „Tikėjimu Abelis aukojo geresnę (lit.didesnę) auką...“ Tikėjimu kuo? Tikėjimas reikalauja pažinimo arba, šiuo atveju, apreiškimo. Auka, kurią paaukojo Abelis, parodo jo paklusnų Dievui charakterį. Naujajame Testamente Abelis yra laikomas savo tikėjimo(Hebr.11:4) ir teisumo (1Jono 3:12) kankiniu (Mato 23:35). Pirmasis žmonijos mirusysis buvo pirmasis, kuris įžengė į Dievo šlovę.

Palyginimai tarp Abelio ir Kristaus:

a.Abelis buvo piemuo (Prad.4:2)

b.Kristus yra gerasis Ganytojas (Jono 10:11)

a. Kainas nekentė Abelio: „...Kainas labai supyko ir jo veidas paniuro.“ (Prad.4:5b)

b. Pasaulis nekentė Kristaus ir savieji atstūmė Jį: „Jei pasaulis nekenčia jūsų, žinokite, kad manęs jis nekentė pirmiau negu jūsų.“(Jono 15:18); „Jis paniekintas ir žmonių atmestas...“(Izaijo 53:3).

a.Kaino pavydas nužudė Abelį: „Jiems esant laukuose, Kainas užpuolė savo brolių Abelį ir jį užmušė.“(Prad.4:8).

b.Judėjai atidavė Kristų mirčiai iš pavydo: „Nes Jis žinojo, kad aukštieji kunigai įskundė Jį iš pavydo.“(Morkaus 15:10).

a.Dievas atkeršijo už Abelį: „Tada Viešpats tarė: „Ką padarei? Tavo brolio kraujas šaukiasi manęs nuo žemės. Taigi dabar esi prakeiktas ant žemės (...) kai tu dirbsi ją, ji neduos tau derliaus. Tu būsi klajūnas ir benamis žemėje.“(Prad.4:10-15).

b.Dievas atkeršijo už Kristų: „...čia neliks akmens ant akmens, viskas bus išgriauta.“(Morkaus 13:1-2).

a.Abelis aukojo auką, kurią Dievas paskyrė. Pagal Šv.Rašto analogiją galime daryti išvadą, kad abu broliai žinojo, jog tikrojo tikėjimo išraiškai yra būtina kraujo auka. Dievas nustatė jos laiką: „Kuriam laikui praėjus...“(Prad.4:3); ši vieta tiesiogiai verčiama: „Po dienu“. Atrodo, kad Viešpats nustatė tam tikrą laiką, kuriuo turėjo būti atnešamos aukos Jam. Dievas nurodė ir vietą joms aukoti: Prad.4:4: „atnešė“; ir būdą kaip jos turi būti aukojamos: Hebr.11:4- tikėjimu.

b.Kristus buvo Dievo paskirta auka. Dievas nustatė jos laiką: „Bet atėjus laiko pilnatvei, Dievas atsiuntė savo Sūnų...“(Gal.4:4); „Jis buvo numatytas dar prieš pasaulio sutvėrimą, o apreikštas šiais paskutiniaisiais laikais jums.“(1Petro 1:20). Dievas nustatė jos vietą: „Artėjant metui, kai Jėzus turėjo būti paimtas aukštyn, Jis ryžtingai nukreipė savo žingsnius į Jeruzalę.“(Luko 9:51); „Bet šiandien ir rytoj, ir poryt turiu keliauti, nes negali būti, kad pranašas žūtų ne Jeruzalėje.“(Luko13:33). Dievas nurodė jos paaukojimo būdą: „Kai Mozė dykumoje iškėlė gyvatę, taip turi būti iškeltas Žmogaus Sūnus.“(Jono 3:14); „O Aš, kai būsiu pakeltas nuo žemės, visus patrauksiu prie savęs. Jis pasakė tai, nurodydamas kokią mirtimi Jam reikės mirti.“(Jono12:32-33).

a.Abelis aukėjo geriausią auką: „...Abelis aukėjo iš savo bandos riebiausių pirmagimių.“ (Prad.4:4), nes „Avinėlis privalo būti be trūkumų, metinis patinėlis...“(Išėjimo 12:5). Hebrajišką tekstą galima versti ir taip: „Abelis atnešė auką (atnašą, dovaną) pirmiausią (arba geriausią) iš savo riebios bandos. Žodis „pirmagimis“ originalo kalboje šioje vietoje reiškia „geriausias iš geriausių“. Taigi Abelis paaukėjo pačią geriausią auką (Hebr.11:4).

b.Kristus pats buvo tobula auka: „Mums ir priderėjo turėti tokį vyriausiąjį Kunigą: šventą, nekaltą, tyrą, atskirtą nuo nusidėjėlių...“(Hebr.7:26); „Bet brangiuoju krauju Kristaus, to Avinėlio be kliaudos ir dėmės.“(1Petro 1:19).

a.Abelis paaukėjo auką, kurios kraujas buvo pralietas. „...be kraujo praliejimo nėra atleidimo.“(Hebr.9:22). Abelio tikėjimas palenkė jį atnešti, kaip auką Dievui, rinktinį bandos gyvulį kartu su jo riebalais; tai reiškia, kad avinėlis buvo papjautas, nes aukojant gyvulius buvo įprasta sudeginti riebalus ant aukuro.

b.Kristus paaukėjo save kaip auka, kurios kraujas buvo pralietas: „Tai nepalyginti labiau kraujas Kristaus, kuris per amžinąją Dvasią paaukėjo save kaip auką be dėmės Dievui...“(Hebr.9:14); „Žinodami, kad esate atpirkti (...) brangių krauju Kristaus, to Avinėlio be kliaudos ir dėmės.“(1Petro 1:18-19); „Tam, kuris pamilo mus ir nuplovė savo krauju mūsų nuodėmes (...)Vertas esi pilti knygą ir atverti jos antspaudus, nes buvai užmuštas ir atpirkai Dievui savo krauju mus iš visų genčių, kalbų, tautų, ir giminių.“(Apr.1:5; 5:9).

a.Abelis paaukėjo auką už save (Hebr.11:4). Auka, kurios kraujas buvo pralietas (Hebr.9:22), buvo jo nuodėmių išpažinimas ir tikėjimo Tarpininko įsiterpimu išraiška. (Scofield).

b.Kristus buvo auka už kitus: „...Kristus numirė už mūsų nuodėmes pagal Raštus.“(1Kor.15:3); „...Kristus pamilo mus ir atidavė save už mus kaip atnašą ir kvapią auką Dievui.“(Ef.5:2); „Taip ir Kristus vieną kartą paaukotas, kad pasiimtų daugelio nuodėmes...“(Hebr.9:28).

a.Abelis paaukėjo auką, kuri patiko Dievui: „Viešpats pažvelgė į Abelį ir jo auką.“(Prad.4:4); „Tikėjimu Abelis aukėjo geresnę auką negu Kainas ir dėl tikėjimo gavo liudijimą, kad yra teisus...“(Hebr.11:4).

b.Kristus pats buvo auka, patinkanti Dievui: „...esame Jėzaus Kristaus kūno auka vieną kartą pašventinti visiems laikams(...) O šis, paaukojęs vienintelę auką už nuodėmes, amžiams atsisėdo Dievo dešinėje.“(Hebr.10:10,12).

a.Abelis paaukėjo pakankamą, bet laikiną auką: „Kūno gyvybė yra kraujyje; Aš daviau jums jį, kad juo ant aukuro atliktumėte sutaikinimą už savo sielas, nes kraujas sutaikina sielą.“(Kunigų 17:11); „Kadangi Įstatymas turi tik būsimųjų gėrybių šešėlį, o ne patį dalyką atvaizdą, jis niekada negali tomis pačiomis aukomis, kurios kasmet aukojamos ir aukojamos, padaryti tobulais tuos, kurie artinasi (...) Juk neįmanoma, kad jaučių ir ožių kraujas panaikintų nuodėmes (...) Kiekvienas kunigas diena iš dienos tarnauja ir daug kartų aukoja tas pačias aukas, kurios niekada negali panaikinti nuodėmių.“(Hebr.10:1,4,11).

b.Kristus buvo pakankama ir amžina auka: „Jam nereikia, kaip tiems vyriausiesiems kunigams, kasdien atnašauti aukas (...) nes Jis atliko tai vieną kartą visiems laikams, paaukodamas pats save(...) savuoju krauju vieną kartą visiems laikams įžengė į Švenčiausiąją ir įvykdė amžiną atpirkimą (...) esame Jėzaus Kristaus kūno auka vieną kartą pašventinti visiems laikams. Kiekvienas kunigas diena iš dienos tarnauja ir daug kartų aukoja tas pačias aukas, kurios niekada negali panaikinti nuodėmių. O šis, paaukojęs vienintelę auką už nuodėmes, amžiams atsisėdo Dievo dešinėje.“(Hebr.7:27; 9:12; 10:10-12).

a.Abelio kraujas šaukėsi Dievo teisingumo žemėje, nes Viešpats atkeršija už visus nusikaltimus ir ypač už šį pirmą nužudymą, kuris buvo didelis puolimas prieš dievišką atvaizdą: „Tada Viešpats tarė: „Ką padarei? Tavo brolio kraujas šaukiasi manęs iš žemės.“(Prad.4:10); „Kas pralieja žmogaus kraują, jo kraujas taip pat bus pralietas, nes žmogus sutvertas pagal Dievo atvaizdą.“(Prad. 9:6).

b.Kristaus kraujas atnešė atleidimą ir išgelbėjimą visiems, kurie atgailauja: „...prie Naujosios Sandoros Tarpininko Jėzaus bei prie apšlakstymo kraujo, kuris kalba apie geresnius dalykus negu Abelio kraujas.“(Hebr.12:24) „...Jo Sūnaus Jėzaus Kristaus kraujas apvalo mus nuo visų nuodėmių.“ (1Jono 1:7).

3 skyrius

Žmogus, kurį išlaisvino Dievas

Nojus. Jis buvo Lamecho sūnus, Seto palikuonis. Hebrajiškas vardas „Noah“ galbūt yra „Noham“ trumpinys, verčiamas į graikų k. iš Septuagintos kaip „dianapausei“- „suteiks poilsį“(Prad.5:29); taigi jis reiškia „paguoda“ arba „poilsis“. Galbūt todėl hebrajiškas „yehamenu“ („šis paguos mus“) pakeičiamas „yehihenu“- („šitas suteiks mums poilsį arba palengvėjimą“). Remiantis Lamecho žodžiais Prad.5:28-29, vardas Nojus reiškia jam ir poilsį, ir paguodą. Nojus yra pristatomas mums kaip dar vienas Kristaus įvaizdis. Tarp jų esantys panašumai yra labai ryškūs. Štai keletas jų, kuriuos pabrėžė Braunlin ir Cliff Truman savo aiškinime apie Pradžios knygą:

a.Vardas „Nojus“ reiškia „poilsis“ arba „paguoda“: „...jis pavadino jį Nojumi, sakydamas: „Šitas paguos mus mūsų darbuose ir mūsų rankų triūse žemėje, kurią Viešpats prakeikė.“ (Prad.5:29).

b.Kristus kvietė žmones ateiti pas Jį ir Jis suteiks jiems poilsį: „Ateikite pas mane visi, kurie vargstate ir esate prislėgti, ir Aš atgaivinsiu jus.“(Mato 11:28).

a.Nojus rado malonę Dievo akyse: „Tačiau Nojus rado malonę Viešpaties akyse.“(Prad.6:8).

b.Dievas parodė savo palankumą Kristui: „Tu mano mylimasis Sūnus, Tavimi Aš gėriusi.“(Luko 3:22).

a.Nojus buvo teišus (hebr.“Saddiq“) žmogus tarp savo amžininkų: „Nojus buvo teišus ir tobulas vyras savo kartoje; jis vaikščiojo su Dievu.“(Prad.6:9; 7:1).

b.Kristus buvo teišus Žmogus ir kaip toks buvo nukryžiuotas: „Jam paruošė kapą su nedorėliais, su turtingaisiais po jo mirties, nors jis nepadarė nieko blogo ir jo lūpose nebuvo melo.“ (Izaijo 53:9); „Šimtininkas, matydamas, kas įvyko, ėmė garbinti Dievą ir tarė: „Iš tiesų šitas žmogus buvo teišus.“(Luko 23:47); „Jūs išsižadėjote Šventojo ir Teišiojo...“(Apd.3:14); „Jie užmušė iš anksto skelbusius Teišiojo atėjimą...“(Apd.7:52); „Ir Kristus vieną kartą kentėjo už nuodėmes, teišusis už neteišuosius...“(1Petro 3:18); „O jei kuris nusidėtų, tai mes turime Užtarėją pas Tėvą, teišujį Jėzų Kristų (...) Jei žinote, kad Jis teišus...“(1Jono 2:1,29); „Vykdantis teišumą yra teišus, kaip ir Jis teišus.“(1Jono 3:7).

a.Nojus buvo tobulas („tamim“- tobulas, tyras) žmogiška prasme: „Nojus buvo teisus ir tobulas vyras savo kartoje.“ (Prad.6:9).

b.Kristus buvo tobulas dieviška prasme: „Mums ir priderėjo turėti tokį vyriausiąjį Kunigą: šventą, nekaltą, tyrą, atskirtą nuo nusidėjėlių ir išaukštintą virš dangų (...) priesaikos žodis, duotas po Įstatymo, paskyrė amžiams ištobulintą Sūnų.“(Hebr.7:26,28).

a.Nojus nesusitėpė savo laikmečio nuodėme: „Nojus buvo teisus ir tobulas vyras savo kartoje...“ (Prad.6:9).

b.Kristus gimė be nuodėmės: „...gimęs iš tavęs bus šventas ir vadinamas Dievo Sūnumi.“(Luko 1:35); „Kas iš jūsų apkaltins mane nuodėme?“(Jono 8:46); „Nes Tą, kuris nepažino nuodėmės, Jis padarė nuodėme dėl mūsų, kad mes taptume Jame Dievo teisumu.“(2Kor.5:21); „Juk mes turime ne tokį vyriausiąjį Kunigą, kuris negalėtų atjausti mūsų silpnybių, bet, kaip ir mes, visaip gundyta, tačiau nenusidėjusį.“(Hebr.4:15); „Jis nepadarė nuodėmės...“(1Petro 2:22); „...Jame nėra nuodėmės.“(1Jono3:5).

a.Nojus vaikščiojo su Dievu (Prad.6:9).

b.Kristus vaikščiojo su Dievu jaunystėje: „O Jėzus augo išmintimi, metais ir malone Dievo ir žmonių akyse“(Luko 2:52); tarnavime: „Tomis dienomis Jis užkopė į kalną melstis ir ten praleido visą naktį, melddamasis Dievui.“(Luko 6:12); mirtyje: „Tėve, į Tavo rankas pavedu savo dvasią.“(Luko 23:46).

a.Nojus buvo paklusnus Dievo paliepiui: „Ir Nojus padarė viską, ką Viešpats įsakė jam.“(Prad.7:5).

b.Kristus buvo paklusnus savo Tėvui: „Tėvas nepaliko manęs vieno, nes visuomet darau, kas patinka Jam.“(Jono 8:29); „...Aš vykdu savo Tėvo įsakymus ir pasilieku Jo meilėje.“(Jono15:10); „Nors būdamas Sūnus, Jis per savo kentėjimus išmoko paklusnumo (...) Štai ateinu, kaip knygos rietime apie mane parašyta, vykdyti Tavo, o Dieve, valios.“(Hebr.5:8; 10:7).

a.Nojus buvo išgelbėtas malone per tikėjimą: „Tačiau Nojus rado malonę Viešpaties akyse.“(Prad.6:8); „Tikėjimu Nojus, Dievo perspėtas apie tuo metu dar nematomus dalykus, būdamas dievobaimingas, pastatė arką savo šeimai išgelbėti; tikėjimu jis pasmerkė pasaulį ir paveldėjo tikėjimo teisumą.“(Hebr.11:7). Jis buvo išteisintas prieš Dievą (Hebr.11:7). Jis buvo išlaisvintas nuo teismo: „Išliko tik Nojus ir tie, kurie buvo su juo arkoje.“(Prad.7:23).

b.Kristus sako mums, kad mes esame:

išgelbėti malone per tikėjimą: „Kas tiki Sūnų, turi amžinąjį gyvenimą(...) Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: kas mano žodžių klauso ir mane atsiuntusį tiki, tas turi amžinąjį gyvenimą ir nepateks į teismą, nes iš mirties yra perėjęs į gyvenimą (...) Tokia mano Siuntėjo valia, kad kiekvienas, kuris regi Sūnų ir tiki Jį, turėtų amžiną gyvenimą (...) Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: kas tiki mane, tas turi amžinąjį gyvenimą.“(Jono 3:36; 5:24; 6:40,47); „Nes jūs esate išgelbėti malone per tikėjimą...“(Ef.2:8)).

išteisinti prieš Dievą: „Ir kiekvienas, kuris tiki, išteisinamas Juo nuo viso to, nuo ko nepajėgė jūsų išteisinti Mozės įstatymas.“(Apd.13:39); „Taigi, išteisinti tikėjimu, turime ramybę su Dievu per mūsų Viešpatį Jėzų Kristų (...) Tad dar tikriau dabar, kai esame išteisinti Jo krauju, mes būsimė per Jį išgelbėti nuo rūstybės.“(Rom.5:1,9).

išlaisvinti nuo teismo: „Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: kas mano žodžių klauso ir mane atsiuntusį tiki, tas turi amžiną gyvenimą ir nepateks į teismą...“(Jono 5:24); „Taigi dabar nėra pasmerkimo tiems, kurie yra Kristuje Jėzuje...“(Rom.8:1a); „Juk Dievas paskyrė mus ne rūstybei...“(1Tes.5:9); „Kadangi tu paklusai mano raginimui būti kantriam, tai ir Aš apsaugosiu tave nuo išbandymo valandos...“(Apr.3:10).

a. Dievas įspėjo Nojų apie bausmę, kuri ištiks pasaulį jo dienomis: „Ir Dievas tarė: „Aš išnaikinsiu žmones, kuriuos sutvėriau (...)Aš nusprendžiau padaryti galą kiekvienam kūnui, nes per juos žemė pasidarė pilna nusikaltimų. Aš išnaikinsiu juos nuo žemės paviršiaus (...) Aš užtvindysiu žemę vandenimis, kad

išnaikinčiau kiekvieną kūną, kuriame yra gyvybė.“(Prad.6:7,13,17); „Tikėjimu Nojus, Dievo perspėtas apie tuo metu dar nematomus dalykus...“(Hebr.11:7).

b.Kristus įspėjo pasaulį apie ateinančią teismą: „Taigi, kaip surenkamos ir sudeginamos ugnyje raugės, taip bus ir pasaulio pabaigoje. Žmogaus Sūnus išsiųs savo angelus, tie išrankios iš Jo karalystės visus piktadarius ir papiktinimus ir įmes juos į ugnies ežerą (...) Taip bus ir pasaulio pabaigoje: išeis angelai, išrankios bloguosius iš gerųjų ir įmes juos į ugnies krosnį.“(Mato 13:40-42, 49-50); „Kaip buvo Nojaus dienomis, taip bus ir tada, kai ateis Žmogaus Sūnus. Kaip dienomis prieš tvaną žmonės valgė, gėrė, tuokėsi ir tuokė iki tos dienos, kurią Nojus įžengė į laivą, nieko nenumanydami, kol užėjo tvanas ir visus nusinešė; taip bus ir tada, kai ateis Žmogaus Sūnus.“(Mato24:37-39).

a.Dievas parodė Nojui kaip jis gali išvengti tvano: „Pasidaryk arką iš sakuoto medžio (...) Viešpats tarė Nojui: „Eik į arką tu ir visi tavo artimieji (...) (Prad.6:14; 7:1a).

b.Kristus parodo mums kaip mes galime pabėgti nuo teismo: „Kas Jį tiki, tas neteisiamas (...) Iš tiesų, iš tiesų sakau, kas mano žodžių klauso ir mane atsiuntusį tiki, tas turi amžiną gyvenimą ir nepateks į teismą...“ (Jono 3:18; 5:24); „Taigi, išteisinti tikėjimu, turime ramybę su Dievu per mūsų Viešpatį Jėzų Kristų (...) Tad dar tikriau dabar, kai esame išteisinti Jo krauju, mes būsimės per Jį išgelbėti nuo rūstybės.“ (Rom.5:1,9); „Todėl Jis ir gali visada išgelbėti tuos, kurie per Jį eina prie Dievo...“(Hebr.7:25).

a.Dievas išanksto paskyrė Nojų išgelbėti jo laiko pasaulį: „Jis pavadino Nojumi, sakydamas: „Šitas paguos mus mūsų darbuose ir mūsų rankų triūse žemėje, kurią Viešpats prakeikė (...) Bet Aš padarysiu sandorą su tavimi. Į arką įeisite tu, tavo sūnūs, žmona ir tavo sūnų žmonos su tavimi...“(Prad.5:29; 6:18).

b.Dievas nuo amžinybės paskyrė Kristų išgelbėti pasaulį: „Kuris išgelbėjo mus (...) savo paties nutarimu bei malone, kuri buvo suteikta mums Kristuje Jėzuse prieš amžinuosius laikus, o dabar apreikšta, pasirodžius mūsų Gelbėtojų Jėzui Kristui...“(2Tim.1:9-10); „Su viltimi amžinojo gyvenimo, kurį nemeluojantis Dievas pažadėjo prieš amžinuosius laikus.“(Titui 1:2); „Bet brangiuoju krauju Kristaus, to Avinėlio be kliaudos ir dėmės. Jis buvo numatytas dar prieš pasaulio sutvėrimą...“(1Petro 1:19-20).

a.Nojus pasirūpino išgelbėjimu per darbą, kurį Dievas nurodė jam: „Pasidaryk arką iš sakuoto medžio (...) Nojus padarė viską, ką Dievas įsakė jam.“(Prad.6:14,22).

b.Kristus parūpino išgelbėjimą per atpirkimo darbą, kurį Dievas paskyrė Jam: „Atlikau darbą, kurį buvai man davęs nuveikti (...) Paragavęs to vyno, Jėzus tarė: „Atlikta“...“(Jono 17:4; 19:30); „...nuplovęs mūsų nuodėmes, atsisėdo Didybės dešinėje aukštybėse.“(Hebr.1:3); „Jis pats savo kūne užnešė mūsų nuodėmes ant medžio, kad mirę nuodėmėmis, gyventume teisumui. „Jo žaizdomis jūs buvote išgydyti.“(1Petro 2:24).

a.Nojaus skelbiamą žinią apie tvaną priėmė tik keletas žmonių: „...Nojaus dienomis Dievo kantrybė laukė, bestatant arką, kuria nedaugelis, tai yra aštuonios sielos, buvo išgelbėtos vandeniui.“(1Petro 3:20). Vieni priėmė: „Tuomet Nojus, jo sūnūs, jo žmona ir sūnų žmonos suėjo su juo į arką, gelbėdamiesi nuo tvano.“(Prad.7:7), o kiti atmetė, todėl buvo sunaikinti (Prad.7:23; 2Petro 3:6).

b.Kristaus iškovotą išgelbėjimą priima tik nedaugelis: „O ankšti vartai ir siauras kelias veda į gyvenimą ir tik nedaugelis jį randa.“(Mato 7:14). Vieni priima, o kiti atmeta- „Kaip buvo Nojaus dienomis, taip bus ir Žmogaus Sūnaus dienomis (...) Tą naktį dviese miegos vienoje lovoje, ir vienas bus paimtas, o kitas paliktas, dvi mals drauge, ir viena bus paimta, o kita palikta. Du bus lauke, ir vienas bus paimtas, o kitas paliktas.“ (Luko 17:26,34-36); „Jis atėjo pas savuosius, ir savieji nepriėmė Jo. Visiems, kurie priėmė Jį, Jis davė galią tapti Dievo vaikais- tiems, kurie tiki Jo vardą.“(Jono 1:11-12)- todėl: „Kas Jį tiki, tas neteisiamas, o kas netiki, jau yra pasmerkta už tai, kad netiki viengimio Dievo Sūnaus vardo (...) Kas tiki Sūnų, turi amžinąjį gyvenimą, o kas netiki Sūnumi- gyvenimo nematys; ant jo pasilieka Dievo

rūstybė.“(Jono 3:18,36); „O dabartiniai dangūs ir žemė tuo pačiu žodžiu palaikomi ugniai, saugomi teismo dienai ir bedievių žmonių žuvimui.“(2Petro 3:7).

a.Nojus saugojo maistą arkoje: „Pasiimk visokio maisto ir susikrauk į arką, ir tai tebūna maistas tau ir jiems“. Nojus padarė viską, ką Dievas įsakė jam.“(Prad.6:21).

b.Kristus yra mūsų sielos maistas: „Jėzus atsakė: „Aš esu gyvenimo duona. Kas ateina pas mane, niekuomet nebealks, ir kas tiki mane, niekuomet nebetroks.“(Jono 6:35).

a.Nojus buvo išsaugotas: „Ir išėjo Nojus su juo jo sūnūs, žmona ir sūnų žmonos.“(Prad.8:18); „Jis nepagailėjo senojo pasaulio, tik išsaugojo teisumo šauklį Nojų ir dar septynetą...“(2Petro 2:5).

b.Kristus išsaugo savuosius: „Iš tų, kuriuos man davei, nepražudžiau nė vieno.“(Jono 18:9); „Bet Dievas yra ištikimas. Jis neleis jūsų gundyti daugiau nei jūsų jėgos leidžia...“(1Kor.10:13); „Viešpats žino kaip išgelbėti pamaldžiuosius nuo išbandymo...“(2Petro 2:9a).

a.Nojus tapo naujojo pasaulio galva: „Dievas laimino Nojų bei jo sūnus ir tarė: „Būkite vaisingi, dauginkitės ir pripildykite žemę. Tesibijo jūsų ir tedreba prieš jus visi žemės žvėrys, visi padangių paukščiai, visa, kas gyva žemėje, ir visos jūros žuvis. Visa tai atiduota į jūsų rankas.“(Prad.9:1-2).

b.Kristus tapo visos kūrinių Galva: „Tu davei jam valdžią Tavo rankų darbams, jam po kojų visa padėjai.“ (Psal.8:6); „Jis viešpataus nuo jūros iki jūros ir nuo upės iki žemės pakraščių.“(Psal.72:8); „Jis skelbs taiką pagonims ir viešpataus nuo jūros iki jūros ir nuo upės iki žemės pakraščių.“(Zach.9:10); „...Jis veikė Kristuje, prikeldamas Jį iš numirusiųjų ir pasodindamas savo dešinėje danguose, aukščiau už kiekvieną kunigaikštystę, valdžią, jėgą, viešpatystę ir už kiekvieną vardą, tariamą ne tik šiame amžiuje, bet ir būsimajame, ir visa paklojo po Jo kojomis, o Jį patį pastatė viršum visko, kad būtų Galva Bažnyčios, kuri yra Jo kūnas, pilnatvė To, kuris visa visame pripildo.“(Ef.1:20-23); „Nes Juo sutverta visa, kas yra danguje ir žemėje, kas regima ir neregima; ar sostai, ar viešpatystės, ar kunigaikštystės, ar valdžios- visa sutverta per Jį ir Jam (...) Ir jūs esate tobuli Jame, kuris yra kiekvienos kunigaikštystės ir valdžios Galva.“(Kol.1:16; 2:10).

4 skyrius

Žmogus be giminės

Melchizedekas. „Teisumo karalius“, „Salemo karalius“ (tikriausiai Jeruzalės (žr.Psal.76:2; judėjų tradicija priskyrė Salemą Jeruzalei)) ir „Aukščiausiojo Dievo kunigas“ (El-Elyon –pats aukščiausias Dievas: Prad.14:18). Jis išėjo susitikti su Abraomu (šioje visoje dalyje dar tik su Abromu), pergalingai grįžusio iš kovos prieš karalius, kurie buvo paėmę į nelaisvę jo sūnėną Lotą. Abraomas išgelbėjo jį su visais jo turtais (Prad.14:18-19). Patriarchas atidavė Melchizedekui dešimtinę nuo viso grobio arba nuo turimų turtų (Prad.14:20). Laiškas Hebrajams plačiai paaiškina šio paslaptingo pasirodymo įvaizdį. Aaronas su savo įpėdiniais buvo Kristaus, kaip mūsų vyriausiojo Kunigo, įvaizdis, ypač atpirkimo darbe (Kunigu 16sk., Hebr.9:11-12,24), tačiau Aaronas buvo nusidėjėlis ir mirtingasis, todėl jo kunigystė buvo nuolat pertraukiama: „Anų kunigų buvo daug, nes mirtis jiems sukliudydavo ilgiau pasilikti.“(Hebr.7:23). Viena vertus, ji buvo nepakankama, nes galėjo aukoti tik įvaizdžius (gyvulių aukas), kurie pristatė didžią Kryžiaus Auką (Hebr.7:23,27; 10:1-4), todėl pasaulio Atpirkėjas, savo prisikėlime ir amžiname tarnavime, turėjo vykdyti visai kitokią kunigystę t.y. Melchizedeko. Apie šį paslaptinę ir nuostabą keliantį veikėją taip pat rašoma Psal.110:4; čia jis palyginamas su karaliumi, kuris turi karaliauti Sione, senoje kalvoje, vadinamoje

Jeruzale. Tell Amarna laiškuose pavadinimas Urusalim pritaikomas Jeruzalei- hebrajiškai Yerusalem arba masoretiškai Yerushalayim. Salemas, pagal kai kurių nuomonę, yra pavadinimo trumpinys, išsaugantis tik paskutinę jo dalį. Siono ir Melchizedeko paminėjimas kartu Psal.110:2,4 leidžia jį (Sioną) priskirti poetiškam Salemui (Psal.76:2). Tai suteikia mums galimybę galvoti apie jo sąsajas su Jeruzale, nes judėjų tradicija laiko Salemą ir Sioną sinonimais. Kita vertus jis turėjo judėjams simbolinę teologinę prasmę, nes jo pavadinimas sutapo su auka, vadinama „selem“-„taiki“.

Vardas „Malki-sedeq“-„mano karalius yra teisumas“, yra hebrajiškas sudurtinis vardas; kai kurie nori matyti jame panašumą su amoritų vardais „Ahi-saduq“ („mano brolis“) ir „Ammi-saduq“ („mano tauta yra teisi“). O kiti, galbūt tiksliau, mato jame analogiją su kanaaniečių karaliaus Jeruzalėje, kuris karaliavo joje Jozuės dienomis (Jozuės 10:1,3), vardu- „Adoni-sedeq“ („mano viešpats yra teišus“ arba „teismo viešpats“). Nors savo forma šis vardas galėtų sutikti su hebrajų „Malki-sedeq“, vis dėlto savo kilme jis yra kananietiškas ir su politeistine šaknimi savo prasmėje, ir juo buvo garbinamas feniksų bei sabėjų dievas; o jei mes prisiminsime dar ir uždara monoteistinę biblijinės vietos aplinką, ši hipotezė visiškai praras svorį ir išliks tik tikra ir hebrajiška „teismo karaliaus“ prasmė. Atkreipkime dėmesį į mūsų žinomo tikėjimo brolio Jose Grau, kuris aiškindamas Hebr.7:1-10, rašė taip: „Melchizedekas būtų vienas iš Jafeto palikuonių, išlaikęs tikrą pirminę religiją, kuri buvo vis labiau pamirštama ir iškraipoma kitose tautose. Kaip mažos genties galva jis vykdė kunigiškas ir valdymo pareigas; jis buvo kunigas ir karalius tuo pačiu metu (Prad.14:18-19).“ Toliau J.Grau sako: „Kaip aiškinti trečią eilutę? Kaip žmogus Melchizedekas turėjo tėvą ir motiną, genealogiją, dienų pradžią ir pabaigą; Tačiau jis turėjo išpildyti Kristaus įvaizdį, todėl pasirodo Šv.Rašto puslapiuose kaip tas, kuris neturėjo tėvų (jie nėra minimi kaip buvo įprasta tuomet), jis įeina į istoriją ir išeina iš jos be jokių žinių apie jį. Būtent tai daro Melchizedeką tinkamu Kristaus įvaizdžiu.“; ir galiausiai daro išvadą: „Prieš mūsų akis yra eilutės, kurios be jokių dviprasmiškumų patvirtina Jėzaus Kristaus dieviškumą. Jei Melchizedekas turėjo būti, kaip įvaizdis, panašus į Dievo Sūnų, tuomet Jėzus Kristus yra toks pats vakar, šiandien ir per amžius, neturintis nei dienų pradžios, nei pabaigos, amžinas. Jo kunigystė negalėjo, kaip levitų, būti apribota pradžia ir pabaiga; ji turėjo būti amžina kunigystė, sutinkanti su amžinuoju vyriausiuoju Kunigu“.

Kas istoriškai buvo šis keistas Salemo karalius ir aukščiausiojo Dievo kunigas Melchizedekas ir apie ką sakomi tokie šlovingi dalykai Biblijos puslapiuose (Hebr.7:1)? Kas yra žinoma apie jo pirmtakus? Mes nežinome nieko apie juos. Tarp Biblijos eruditų yra populiarūs nuomonė, kad Melchizedekas buvo kanaaniečių karalius ir karaliavo Saleme bei išsaugojo jame tikrą religiją. Tie, kurie laikosi arabiškosios pusės, pateikia apie Melchizedeką tokias datas: jis buvo Heraclimo sūnus, Pelego sūnus, Heberio sūnus ir jo motinos vardas buvo Salatiel; ji buvo Gomero, Jafeto sūnaus, Nojaus sūnaus dukra. Tačiau ši hipotetinė genealogija, cituojama M.Henry jo komentare apie Penkiaknygę, neturi Šv.Rašto pamato.

Pažiūrėkime dabar į Melchizedeko istoriją ir jo, kaip įvaizdžio, bruožus plačiau. Čia aš noriu pasitelkti mūsų brolio D. Antonio M.Sagau mintis:

Melchizedekas ir jo mesijinis įvaizdis. Štai čia yra asmuo, kuris staiga pasirodo Šv.Rašte, panašiai kaip pasirodė Urimas ir Tumimas (Išėjimo 28:30), kurie reiškė „Šviesos ir Tobulumai“. Jie neturėjo detalaus aprašymo, buvo pakabinti ant vyriausiojo kunigo krūtinės ir per juos buvo galima sužinoti Dievo valią (Kunigų 8:8; 1Sam.28:6). Melchizedeko vardas, kaip jau sakėme, reiškia „teismo karalius“. Jis taip pat vadinamas Salemo karaliumi, tikriausiai pagal Jeruzalę- taikos miestą. Žodis „salem“, kylantis iš hebrajiško „shalom“ reiškia „taika“, todėl jis taip pat yra „taikos karalius“. Pirmą kartą mes sutinkame Melchizedeką Abraomo istorijoje (Prad.14:17-24) ir tie keli žodžiai apie jį pristato Asmenį, kuris turės

pasirodyti, atėjus laiko pilnatvei (Gal.4:4) ir apie kuri, palaipsniui, kitose Šv.Rašto vietose, paliudys Šventoji Dvasia. Mozė, išskyrus netikėtą Melchizedeko pasirodymą, daugiau nieko nepasako apie jį. Be to, atrodo, kad Abraomo nenustebino jo apsilankymas. Apie Melchizedeko, kaip skaitome Hebr.7:1-3, gimimą nepasakoma nieko; taip pat mes nežinome nei kas buvo jo tėvai, nei kas jo vaikai, nei kaip ir kada jis mirė. Tai, kad jis buvo žmogus, patvirtina žodžiai: „...panašus į Dievo Sūnų“ (Hebr.7:3). Visa jo istorija yra padalinta į tris dalis, kuriose jis pristatomas mums trimis aspektais: istoriniu, pranašišku ir doktrininu. Pažiūrėkime į juos:

1. Istorinis aspektas (Prad.14:17-24). Abramas (paskui Abraomas) grįžo nugalėjęs karalius, kurie paėmė į nelaisvę jo sūnėną Lotą. Kelyje jis susitiko su Melchizedeku, kuris kaip karalius, davė patriarchui duonos ir vyno jam ir jo kariams, pavargusiems nuo kovos; o kaip kunigas, Melchizedekas palaimino jį, šaukdamasis aukščiausiojo Dievo, priskirdamas Jam Abraomo pergalę prieš tuos karalius. Melchizedekas yra ypatingas ir ryškus personažas, nes, išskyrus Tą, kurio įvaizdis yra jis, nėra kito visame Šv.Rašte, kuris būtų buvęs ir karalius, ir kunigas. Tik jame susijungė šios dvi savybės: Salemo karalius ir aukščiausiojo Dievo kunigas. Tik Vienintelis turi jas savyje t.y. tik Viešpatys Jėzus Kristus. Laiško Hebrajams autorius, prisiminęs įvykį, užrašytą Prad.14 skyriuje, įkvėptas Šventosios Dvasios skelbia, kad Melchizedekas neturi nei dienų pradžios, nei gyvenimo pabaigos ir lieka kunigu visam laikui. Kai kurie aiškintojai galvoja, kad jo pasirodymas buvo teofanija t.y. matomas Dievo apsireiškimas per Viešpaties Angelo (dar neįsikūnijusio Mesijo) figūrą taip, kaip ir matome Prad.18 skyriuje. Tačiau šis Melchizedeko pasirodymas priešais Abraomą visiškai skiriasi nuo visų Viešpaties Angelo pasirodymų; taip pat Abraomas elgėsi su juo kitaip negu su Viešpaties Angelu. Be to, žodžiai „panašus į Dievo Sūnų“ atmeta bet kokią Kristofaniją, nes akivaizdu, jog niekas negali būti panašus į save. Mes turime priimti apie šį paslaptinę personažą tik tai, ką skaitome apie jį Šv.Rašte ir... nieko daugiau (1Kor.4:6). Jis trumpai pasirodo biblijinės istorijos puslapiuose, turintis labai reikšmingą vardą ir titulą, aprengtas tokia valdžia, kad Abraomas skuba gauti iš jo tiek palaiminimą, tiek aprūpinimą bei atiduoti jam dešimtinę. Prisiminkime šioje vietoje, kad Aarono kunigystė pirmiausia remėsi į genealogiją ir į materialias bei laikinas aiškiai apibrėžtas sąlygas, tačiau viso to nebuvo Melchizedeko atveju. Dar daugiau: laikinosios kunigystės sąlygų nebuvimas atskleidžia mus reikšmingą kunigystės, kuri tęsis per amžius, bruožą. Tai, kad Abraomas gavo palaiminimą iš aukščiausiojo Dievo kunigo ir atidavė jam dešimtinę, pabrėžia Melchizedeko kunigystės pranašumą prieš patriarchą (kuris buvo ypatingo Dievo planų Izraeliui atstovas) ir prieš levitų kunigystę, kuri turėjo būti įsteigta vėliau.

2. Pranašiškas aspektas (Psal. 110:4). 110 psalmę, kaip skelbia jos pavadinimas, parašė Dovydas ir jos tema yra Dovydo Viešpatys, kuris yra pristatomas kaip Tas, į kuri kreipiasi pats Dievas sakydamas: „Sėskis mano dešinėje, kol patiesiu Tavo priešus kaip pakojį prie Tavo kojų“. Toliau Jis kalba apie Jo galią ir viešpatavimą; ir tarp pažadų apie viešpatavimą bei pergalę įterpiama ketvirta eilutė: „Prisiekė Dievas ir nepasigailės: Tu esi karalius per amžius Melchizedeko būdu“. Taip Viešpaties Jėzaus-Dovydo Viešpaties-asmenyje susijungia Karaliaus ir Kunigo savybės (Mato 22:41-45). Be jokių abejonių šios psalmės turinys yra mesijinis, nes pati Šventoji Dvasia parodo tai. Naujame Testamente ji yra nuolat cituojama ir parodoma, kad jos pranašysčių veikėjas yra Kristus (Morkaus 12:35-37; Luko 20:41-44). Taip ją aiškina ir Petras savo pirmame pamoksle Sekminių dieną, kalbėdamas apie Jėzų kaip apie prisikėlusį Mesiją (Apd.2:32-36). Šia pranašyste pasitikėjo ir judėjai, nes kai kurie iš jų tikėjo, jog ji išsipildys tuo pačiu metu, kai pažadėtasis Kristus gims Betliejuje (Mato 2:4-6; Luko 2:25-38). Prisiminkime Simeono žodžius: „...nes mano akys matė Tavo išgelbėjimą“. Šie žodžiai buvo pasakyti Viešpaties Pateptajam. Ona taip pat liudijo: „...ji kalbėjo apie vaiką visiems, kurie laukė Jeruzalės atpirkimo“. Ši viltis išreiškė kai kurių judėjų tikėjimą, jog tomis dienomis pasirodys Gelbėtojas, turintis galią išlaisvinti hebrajų tautą iš prispaudėjų viešpatavimo ir Jis

įtvirtins savo teisumo bei taikos karalystę. Tačiau mes žinome kas įvyko, kai Viešpats Jėzus pasirodė. Pranašysės apie Karalių neišsipildė. Hebrajų tautos vadovai nepripažino ir nepaskelbė Jo kaip pažadėtojo Mesijo, o atidavė Romos valdžiai, kad ši nukryžiuotų Jį ir pats Pilotas įsakė ant kryžiaus užrašyti: „Jėzus Nazaretis, judėjų Karalius“. Vyriausieji kunigai prašė pakeisti šiuos žodžius, bet jis nesutiko (Jono 19:19-22). Vis dėlto Dievo nustatytu laiku pasirodys Karalius ir šį kartą Jis ateis su didžia šlove bei galia (Mato 24:30); Jis nugalės savo priešus ir, kaip karalių Karalius bei viešpačių Viešpats, įtvirtins savo mesijinę karalystę (Luko 1:31-33; Apr.19:11-16; 20:6). Taip išsipildys 110 psalmės pranašystė tokiu pačiu būdu kaip ir išsipildė tai, ką simbolizavo Melchizedeko, kuris reiškia „teisumo karalius“ ir „taikos karalius“, įvaizdis (Hebr.7:1-2).

Taigi Melchizedekas yra Dievo Sūnaus, į kurį jis buvo panašus (Hebr.7:3), įvaizdis. Du kartus jis vadinamas karaliumi ir paskui kunigu. Tai atskiria jį nuo Aarono, kuris nebuvo karalius, tačiau Viešpats Jėzus yra ir Karalius, ir Kunigas. Kaip Karalius Jis turi valdžią, nes yra visiems viešpataujantis Dievas (Rom.9:5), o kaip Kunigas Jis suteikia mums galimybę artintis prie Dievo (Hebr.5:5-6; 10:19-22). Viešpats Jėzus yra šlovės Viešpats ir Karalius (Psal.24:7-10; 1Kor.2:8), ir didis vyriausiasis Kunigas (Hebr.4:14-16). Šv.Rašte nėra jokio kito, išskyrus Melchizedeką, kuriame abu šie tarnavimai būtų kartu, todėl ir sakoma, kad šis buvo panašus į Dievo Sūnų (Hebr.7:3).

3.Doktrininis aspektas. (Hebr.5-7sk.). Viešpats Jėzus, Dievo Sūnus kaip Kunigas yra pagrindinė laiško Hebrajams tema. Jame šis titulas yra suteikiamas Jam įvairiose vietose. Jis yra vadinamas Kunigu (Hebr.5:6); didžiu Kunigu (Hebr.10:21); vyriausiuoju Kunigu (Hebr.2:17); didžiu vyriausiuoju Kunigu (Hebr.4:14). Atkreipkime dėmesį į tai, kad Prad.14:18 pirmą kartą Šv.Rašte yra minimas žodis „kunigas“. Po daugelio amžių laiške Hebrajams ši vieta yra aiškinama kaip ypatingai priklausanti Tam, kuris nešios tą titulą per amžius. Hebr.7:24 skaitome, kad Kristus turi neatšaukiamą kunigystę t.y. nekintančią ir nekeičiamą. Šis titulas priklauso Viešpačiui Jėzui amžiams, nes Jis negali mirti, Jis gyvena per amžius (Apr.1:17-18).

Melchizedeko kunigystė moko apie penkis esencinius dalykus:

- a.tai buvo teisumo kunigystė
- b.tai buvo ramybės kunigystė
- c.tai buvo valdžios kunigystė
- d.tai buvo asmeninė kunigystė
- e.tai buvo amžina kunigystė.

Šios savybės išskyrė kunigystę Melchizedeko būdu iš levitų kunigystės. Akivaizdu, kad hebrajų tikintieji pažino Kristų, kaip Gelbėtoją ir Viešpatį, daug laiko ir, pagal Hebr.5:11-14, turėjo jau mokyti kitus, vis dėlto juos pačius vėl reikėjo mokyti paprasčiausių tikėjimo elementų. Jie tapo tokiais, kuriems reikia pieno, o ne stipraus valgio. Laiško autorius priekaištavo jiems dėl jų nepatyrimo teisumo žodyje (Hebr.5:13). Jie sugrįžo prie tariamo mirusių (arba išorinių) darbų teisumo (Hebr.6:1) ir pamiršo apaštalu doktrinoje apreikštą teisumą-Dievo teisumą (Rom.3:21-26). Taip jie ir toliau pasiliko kūdikiais tikėjime (Hebr.5:13), įstrigo dvasinėje kūdikystėje, valgė tik silpną maistą, todėl buvo silpni ir nepajėgūs priimti to, kas sunku išaiškinti (Hebr.5:11). O mes, šių dienų krikščionys, ar galime pasakyti, jog pratybomis išlaviname savo pojūčius ir mokame atskirti gera nuo blogo (Hebr.5:14)? Kaip šis įprotis yra ugdomas mumyse? Jis yra ugdomas per Dievo žodžio studijavimą. Tik taip mes matome Kristų ten, kur anksčiau nematėme, o Jis yra pagrindinė tema ne tik laiške Hebrajams, bet ir visame Šv.Rašte (2Tim.3:15-17); ir jei Kristus yra pagrindinė Biblijos tema, tuomet Jo prisikėlimas yra pagrindinis laiko įvykis. Prisikėlęs,

išaukštintas ir pašlovintas Kristus yra vienintelis centras, apie kurį sukasi visos Dievo mintys, visi Jo pažadai ir planai (Fil.2:9-11). Be to, nepamirškime, kad Viešpaties tautoje yra subrendusių tikėjime tikinčiųjų, kurie gali pamokyti kitus ir raginti juos palyginti savo mokymą su pačiu Šv.Raštu, kad taip jie įsitikintų ar tai yra tiesa (Apd.17:11). Teisingos biblijinės perspektyvos šviesoje mes matome, kad laiške Hebrajams tiesa apie Viešpaties Jėzaus kunigystę mokoma per Senojo Testamento vietų aiškinimą, kurios susišaukia su šiuo doktrininiu klausimu ir paaiškina įvaizdžių prasmę kaip ir šiuo Melchizedeko atveju. Mes jau matėme, kad jis buvo Salemo karalius ir žinome, jog Kristus vieną dieną karaliaus Jeruzalėje. Taip pat prisiminkime, kad 110 psalmė kalba tiek apie Jo karalystę, tiek apie Jo kunigystę. Dabar dar nematome, kad visa yra paklota po Jo kojomis, nes Jis dar nekaraliauja taip, kaip buvo pranašauta (1Kor.15:27-28), tačiau, kai ateis laikas antrajam Jo pasirodymui, tuomet Jį išvys kiekviena akis, net tie, kurie perdūrė Jį (Apr.1:7). O mus, tikinčiuosius, šioje žemiškoje kelionėje įkvepia tobula Jo auka ir kunigystė, šiandien vykdoma Švenčiausioje pačiame danguje bei atnešanti mus prieš Dievą (Hebr.2:8; 9:12, 24,28). „Kiekvienas vyriausiasis kunigas imamas iš žmonių ir skiriamas atstovauti žmonėms pas Dievą...“(Hebr.5:1). Kadangi kunigas buvo paskirtas aukoti atnašas ir aukas, tai ir Kristus privalėjo turėti, ką aukoti (Hebr.8:3), todėl Jis paaukojo save kaip auką be dėmės Dievui (Hebr.9:14). Tokiu būdu Viešpats Jėzus tuo pačiu metu buvo ir aukuras, ir auka, ir kunigas, pašalinantis nuodėmę per savo auką (Hebr.9:26). Kaip Aaronas įeidavo vieną kart metuose į žemiškos Šventyklos Švenčiausiąją išpirkti tautos nuodėmes, taip Kristus vieną kart visiems laikams įėjo į tikrąją Švenčiausiąją, į patį dangų, ir įvykdė amžinąją atpirkimą (Hebr.9:12). Tik todėl mes, tikintieji, dabar galime ilsėtis Jame ir Jo atliktame dėl mūsų darbe.

Neatšaukiama Kristaus kunigystė parodo mums, kad Jis paaukojo save už mus tik vieną kart ir Jo auka buvo priimtina Tėvui, bet ar tai reiškia, kad dėl to Jis nustojo būti mūsų vyriausiuoju Kunigu? Vien galvoti taip būtų piktžodžiavimas. Ne, absoliučiai ne. Būtent čia ypatingai pasireiškia Melchizedeko, kaip įvaizdžio, personažas. Mes vėl ir vėl skaitome: „Tu esi kunigas amžiams Melchizedeko būdu“(Hebr.5:6; 7:17,21). Pakankama auka ir nekintanti kunigystė; ir nepamirškime prieš tai esančių žodžių: „Prisieki Viešpats ir nepasigailės“. Šių pareiškimų šviesoje pastebėkime štai ką:

- a.Kristus yra Kunigas.
- b.Jis yra Kunigas amžiams.
- c.Jo kunigystė yra Melchizedeko būdu.
- d.Jis buvo paskirtas Dievo priesaika.
- e.Dievas niekada nepasigailės dėl to, kad paskyrė Jį.

Taigi Kristus yra Kunigas amžiams. Aaronas mirė, Eleazaras užėmė jo vietą. Aarono kunigystė tesėsi, nes jo palikuonys perimdavo jo drabužius ir aprengdavo jais savo vaikus, tačiau visi jie buvo mirtingi, todėl negalėjo pašalinti nuodėmių nė paaukoti tobulos aukos (Skaičių 20:22-29; Hebr. 7:19,23; 10:11). Taigi reikėjo kunigystės ir aukos, kuri nebūtų praeinanti kaip laikina Aarono kunigystė, o būtų vykdoma Melchizedeko būdu t.y. kad būtų kunigas amžiams ir jo auka amžina. Dabar aišku, kodėl turėjo pakilti kunigas, kuris neturėtų nei dienų pradžios, nei gyvenimo pabaigos t.y. kad jis būtų nuo amžių iki amžių (Psal.90:2; Hebr.7:3).

Tiesa, kad Melchizedekas buvo žmogus, tačiau nėra užrašyta nei jo genealogija, nei kilmė, nei mirtis. Būtent ši tyla priskiria jį prie amžinojo Kunigo ir Viešpaties Jėzaus, kuris savo nesibaigiančio gyvenimo jėga ir neatšaukiama kunigyste gali visada išgelbėti tuos, kurie per Jį eina prie Dievo, nes yra amžinai gyvas, kad užtartų juos (Hebr.7:16, 24-25), įvaizdžių. Mūsų vyriausiasis Kunigas Kristus Jėzus, kuris atidavė save už mus ir per kurį Dievas priima mus, niekada nepaliks mūsų. Jo auka niekada nebus pakartota, tačiau

pastovus Jo užtarimas ir Jo nuopelnų vertė prieš Tėvą atveria mums kelią į visus palaiminimus. Kaip Melchizedekas įsiterpė tarp Abraomo ir Sodomos (pasaulio įvaizdžio), ir sustiprino jį duona bei vynu, taip palaimintas mūsų Gelbėtojas užtaria mus prieš Dievą (Hebr.7:25); Jis atskiria mus nuo pasaulio per savo Dvasią (Ef.1:13-14); ir savo išsaugančia galia maitina mus dvasiškai (1Kor.11:23-26). Duona ir vynas, kuriuos Melchizedekas davė Abraomui, nukelia mus į Viešpaties Vakarienės duoną ir vyną, kurie valgomi aukos, jau atliktos ant kryžiaus, atminimui (Luko 22:15-20).

Kiek mes būsime užsiėmę Viešpaties reikalais, tiek šio pasaulio „atlygis“ praras savo vertę ir mūsų širdys šauks: „Ką aš turiu danguje? Ir žemėje aš trokštu tik Tavęs.“(Psal.73:25). Kristus yra Kunigas per Dievo priesaiką. „Ir niekas pats nepasiima tos garbės“ –skaitome Hebr.5:4 ir, nors Mozė paskyrė Aaroną ir jo palikuonį būti kunigu, garbė buvo iš Dievo. Jau matėme, kad Melchizedekas pasirodė kaip aukščiausiojo Dievo kunigas. Mes nieko nežinome apie žmogiškas rankas, kurios aprengė jį ir pašventino būti kunigu; mes nežinome kaip, kur ir kada jis buvo įšventintas į kunigus. Mes tik žinome, kad tai buvo Dievo veiksmas. Taip buvo ir su Kristumi (Hebr.5:5-6). Aarono giminės kunigai nebuvo paskirti su priesaika, taip pat neskaitome, kad Melchizedekas buvo paskirtas su priesaika (Hebr.7:20-21,28). Tačiau Dievo Sūnus buvo paskirtas vyriausiuoju Kunigu su Dievo priesaika; tai reiškia, kad Dievas niekada nepakeis savo planų (Hebr.7:21).

Santrauka. Baigdamas šį mokymą apie Melchizedeką ir jo mesijinį įvaizdį, aš noriu dar kartą priminti kas jis buvo:

1.Realus asmuo. Melchizedekas buvo ne fiktyvus personažas. Jis iš tiesų gyveno Saleme ir buvo jo karalius; galbūt jis turėjo įpėdinių, nors mes nieko nežinome apie juos, išskyrus tai, kad Jozuės dienomis buvo Jeruzalėje karalius Adoni Cedekas (Jozuės 10:1-27). Žodis „cedek“ reiškia „teisumą“, o „adon“- „viešpats; taigi pilnas vardas reiškia „teisumo viešpats“. Tačiau šis karalius buvo priešiškas Viešpačiui ir Jo tautai. Žodžiai „teisumas“ ir „taika“ pasirodo kartu su Jeruzale istoriniame įvykyje. Taigi Dievo vaikų tikėjimas remiasi ne į mitus ir legendas, o į realius įvykius (Titui 1:1).

2.Ypatingas asmuo. Melchizedekas buvo vienintelis toks asmuo ne todėl, kad buvo karalius, o todėl, kad buvo ir karalius, ir aukščiausiojo Dievo kunigas. Kaip jau sakiau, niekas nei prieš tai, nei po to tarp žmonių neturėjo savyje abiejų šių pareigų ir titulų. Vienas Judėjos karalius Ozijas norėjo prisiimti jas, tačiau Dievas ištiko jį raupsais kaip bausme už tokį išžūlumą (2Kronikų.26:16-23). Bet kuris karalius, netgi Judėjos, galėjo artintis prie Dievo tik per aukas, kurias paaukodavo kunigas. Tik šis galėjo įeiti į Šventyklą ir tarnauti joje. Be to, įdomu prisiminti, kad Dovydas, nors ir kovojo bei užėmė Jeruzalę, tuo paruošdamas ją Viešpaties Šventyklos statybai ir tam tikra prasme sugrąžindamas jai teisumo ir taikos pavdinimą, nebuvo tikrasis kunigiškos Melchizedeko dinastijos įpėdinis, nes juo turėjo būti Viešpats Jėzus Kristus.

3. Jis buvo įvaizdis. Mūsų dienų tikinčiajam labai svarbu prisiminti, kad šis ypatingas personažas buvo tik įvaizdis To, kuris yra neapsakomai didesnis už jį. Pats Viešpats Jėzus Kristus, kalbėdamas apie save, sakė: „...štai čia daugiau negu Saliamonas“(Mato 12:42), ir Jis buvo daugiau negu Melchizedekas (Hebr.7:4, 7). Melchizedekas po susitikimo su Abraomu daugiau nėra minimas iki 110 psalmės, kuri pranašiška kalba apie Viešpatį Jėzų ir kurioje mes matome Jį kaip Karalių ir Kunigą. Ši mesijinė psalmė jau dalinai išsipildė:

a. 1-oji eilutė sutinka su Hebr.1:3; 8:1

b. 4-oji eilutė taip pat išsipildė, nes mes turime vyriausiąjį Kunigą danguje; ji sutinka su Hebr.8:1

c. Viešpats Jėzus dabar yra su Tėvu, sėdi Didybės sosto dešinėje danguje ir taip pat Jis bus Kunigas soste (Zach.6:12-13; Apr.3:21). Tuomet 110 psalmė pilnai išsipildys. Kol mes laukiame to, surandame paguodą ir ramybę užtikrintume, jog turime tokį vyriausiąjį Kunigą, kuris gali pasirūpinti mūsų poreikiais (Hebr.7:25-27) ir kuris, paaukojęs save Tėvui kaip atnašą ir auką, kad taip patenkintų Dievo teisingumo reikalavimus, sėdi Jo dešinėje, užtardamas atpirktuosius savo brangaus kraujo galia. Nuostabu yra tai, kad ši kunigiška tarnystė niekada nebus atšaukta, nes, kaip skaitėme: „Viešpats prisiekė ir Jis nesigailės: „Tu esi kunigas per amžius Melchizedeko būdu“ (Hebr.7:21).

Melchizedekas: pagal vardą- tiesumo karalius; pagal valdžią-ramybės karalius. Ši tvarka yra labai reikšminga ir būtina. Teisumas visuomet eina anksčiau už taiką. Be teisumo negali būti taikos. Apaštalas Paulius patvirtina šią tvarką, rašydamas Rom.5:1: „Taigi, išteisinti tikėjimu, turime ramybę su Dievu per mūsų Viešpatį Jėzų Kristų“ ir Rom.14:17 vėl skaitome: „Dievo karalystė nėra valgymas ir gėrimas, bet teisumas, ramybė ir džiaugsmas Šventojoje Dvasioje“. Visuomet ta pati tvarka: pirmiausia teisumas, paskui ramybė. Mes galime sakyti, kad visas žmogaus gyvenimas yra ramybės ieškojimas ir ironiška matyti kaip žmonija kankina save, nes užsispyrusiai ieško ramybės neteisinga tvarka; ji pamiršta, kad teisumas turi būti pirmiausia. Kol nėra teisumo, negali būti ramybės. Melchizedekas yra įvaizdis, kuris apreiškia šią didžią tiesą ir parodo mums taisyklę, pilną biblijinės dvasios: jei mes norime nešti Dievo ramybę kitiems, privalome turėti teisumą, nes, tik būdami teisumo skelbėjai, galėsime apreikšti Jo ramybę.

5 skyrius

Žmogus, kurį vedė Dievas

Izaokas. Jis buvo Abraomo ir Saros sūnus. Kai Dievas suteikė pažadą, kad Sara pagimdys sūnų, Abraomas negalėjo patikėti ir pradėjo juoktis (Prad.17:15-19). Vėliau, Sara, girdėdama tą patį pažadą per Dievo pasiuntinį (Viešpaties Angelą), taip pat juokėsi, nes netikėjo juo (Prad.18:9-15). Gimus kūdikiui, ji džiaugsmingai pripažino, jog Dievas suteikė jai galimybę juoktis, bet dabar šis juokas buvo džiaugsmo juokas (Prad.21:6). Šių įvykių atminimui ir pakludamas Dievo paliepimui, Abraomas pavadino kūdikį Yishaq. Atrodo, kad šis vardas yra susijęs su veiksmažodžiu „sahaq“, kuris reiškia „juoktis“ ar „tishaq“ – „jis juokiasi“, nes Abraomas apsidžiaugė savo dvasioje, kai išsipildė tai, ką Viešpats buvo pažadėjęs jam. Abraomas yra žmogaus nekantrumo pavyzdys (Prad.16:1-4). Šalia jo ryškiai šviečia Dievo kantrybė ir gailėstingumas (Prad.17:16). Viešpats užtvirtino savo pažadą Prad.18:11-14 ir Izaoko, kaip Mesijo įvaizdžio, bruožai iš tiesų yra ypatingi.

1.Izaokas buvo ypatingas vaikas, nes jis buvo pažado vaikas ir teisėtas paveldėtojas. Tai kalba mums apie Dievo planų universalumą: „Viešpats tarė Abromui: „Palik savo šalį, gimines, tėvų namus ir eik į kraštą, kurį tau parodysiu. Aš padarysiu tave didele tauta, tave laiminsiu ir padarysiu tavo vardą garsų; ir tu būsi palaiminimu (...) tavyje bus palaimintos visos žemės giminės.“ (Prad.12:1-3); „Ir Raštas, numatydamas, kad Dievas tikėjimu išteisins pagonis, iš anksto paskelbė Abromui Evangeliją: „Tavyje bus palaimintos visos tautos.“ (Gal.3:7-9).

Kristus yra Dievo pažadėtasis Mesijas: „Ir pradėjęs nuo Mozės, prisimindamas visus pranašus, Jis aiškino jiems, kas visuose Raštuose apie Jį pasakyta (...) turi išsipildyti viskas, kas parašyta apie mane Mozės Įstatyme, Pranašuose ir Psalmėse.“ (Luko 24:27,44).

2. Izaokas buvo ypatingas, nes gimė stebuklingai:

a. Dievas iš anksto paskelbė apie Jo gimimą: „Dievas toliau sakė Abraomui: „Savo žmonos Sarajos nevadink Saraja, bet Sara bus jos vardas. Aš palaiminsiu ją ir tau duosiu iš jos sūnų (...) Tikrai tavo žmona Sara pagimdys tau sūnų ir tu pavadinsi jį Izaoku. Aš sudarysiu su juo amžiną sandorą ir su jo palikuonimis.“ (Prad.17:15-16,19).

b. Jo gimimą supo atgamtinės aplinkybės: „Tada Abraomas puolė veidu į žemę, juokėsi ir sakė savo širdyje: „Ar šimtamečiui begali kas gimti ir ar Sara, sulaukusi devyniasdešimties metų amžiaus begali gimdyti?“ (Prad.17:17).

c. Dievas suteikė jam Izaoko vardą dar prieš jo gimimą: „...tu pavadinsi jį Izaoku.“ (Prad.17:19).

Kristus gimė stebuklingai:

a. Dievas iš anksto paskelbė apie Jo gimimą: „Štai mergelė pradės išsčiose ir pagimdys Sūnų, ir pavadins Jį Emanueliu“, tai reiškia: „Dievas su mumis.“ (Mato 1:23); „Štai tu pradėsi išsčiose ir pagimdysi Sūnų, kurį pavadinsi Jėzumi.“ (Luko 1:31).

b. Jo gimimas buvo atgamtiškas: „Marija paklausė angelą: „Kaip tai įvyks, jeigu aš nepažįstu vyro?“ Angelas atsakė jai, tardamas: „Šventoji Dvasia nužengs ant tavęs ir Aukščiausiojo jėga apgaubs tave; todėl ir gimęs iš tavęs bus šventas ir vadinamas Dievo Sūnumi.“ (Luko 1:34-35); „Jėzaus Kristaus gimimas buvo toksai. Jo motina Marija buvo susižadėjusi su Juozapu; dar nepradėjus jiems kartu gyventi, ji tapo nėščia iš Šventosios Dvasios. Jos vyras Juozapas, būdamas teisus ir nenorėdamas daryti jai nešlovės, sumanė tylomis paleisti ją. Kai jis nusprendė taip padaryti, sapne pasirodė jam Viešpaties angelas ir tarė: „Juozapai, Dovydo sūnau, nebijok parsivesti į namus savo žmonos Marijos, nes jos vaisius yra iš Šventosios Dvasios.“ (Mato 1:18-20).

c. Dievas suteikė Jam Jėzaus vardą dar prieš Jo gimimą: „Ji pagimdys Sūnų, kuriam tu duosi vardą Jėzus...“ (Mato 1:21; Luko 1:31).

3. Izaokas buvo ypatingas, nes buvo labai trokštamas ir mylimas:

a. Jis buvo trokštamas: „...Abraomas iškėlė tą dieną didelį pokylį.“ (Prad.21:8).

b. Jis buvo tėvo džiaugsmas: „Imk Izaoką (...) sūnų, kurį myli...“ (Prad.22:2). Hebrajų kalboje tai yra labiau pabrėžiama ir galima versti taip: „Paimk dabar savo sūnų, vienintelį savo sūnų, kurį tu myli, Izaoką-tavo šypseną.“ (M. Henry).

c. Jis buvo vienintelis teisėtas sūnus: „...savo vienintelį sūnų...“ (Prad.22:2,12,15). Šioje vietoje yra hebrajiškas žodis „yahid“ ir jis reiškia viengimis, kuris Izaoko atveju reiškia „vienintelis savo klasėje ir skirtingas nuo visų“.

Kristus yra Tėvo džiaugsmas:

a. Jis yra mylimas Sūnus: „Ir štai balsas ir dangaus prabilo: „Šitas yra mano mylimas Sūnus, kuriuo Aš gėriusi.“ (Mato 3:17); „Tėvas myli Sūnų ir visa yra atidavęs į Jo rankas.“ (Jono 3:35).

b. Jis yra visų tautų Laukiamasis: „Aš supurtysiu visas tautas ir visų tautų Laukiamasis ateis...“ (Agėjo 2:7); „Aš siunčiu savo pasiuntinį paruošti kelią pirma manęs. Viešpats, kurio laukiate, ateis netikėtai į savo šventyklą. Štai Jis ateina, sandoros Angelas...“ (Malach.3:1). „Laukiamasis“ yra Mesijas; „pasiuntinys“ yra Jonas Krikštytojas, o „Sandoros Angelas“ - Kristus savo abiejuose atėjimuose, bet ypač tuose įvykiuose, kurie vyks Jo sugrįžimo į žemę metu.“ (Scofield).

c. Jis yra Dievo Viengimis: „...mes regėjome Jo šlovę-šlovę Tėvo viengimio (...) Dievo niekas nėra matęs tikrai viengimis Sūnus...“ (Jono 1:14,18); „Nes Dievas taip pamilo pasaulį, jog atidavė savo viengimį Sūnų...“ (Jono3:16). Naujajame Testamente graikiškas terminas „monogenes“ yra verčiamas iš hebrajiško termino „yahid“ ir jis reiškia „viengimis“, kuris Kristaus atveju reiškia „vienintelis savo klasėje ir skirtingas nuo visų sukurtų dalykų“.

4.Izaokas buvo ypatinga auka. „Imk Izaoką, savo vienintelį sūnų, kurį myli, ir eik į Morijos šalį, ten aukok jį kaip deginamąją auką ant kalno, kurį tau parodysiu.“(Prad.22:2). Šis Dievo paliepimas reiškė tikrą išbandymą Abraomui, nes kas buvo svarbiausias jo gyvenime? Vienintelis sūnus, kurį jis mylėjo. Vis dėlto matome jo pasiruošimą: „Aš čia“(Prad.22:1). Jis ėjo apie 70 kilometrų tris dienas (Prad.22:4) ir tai buvo pakankamas laikas apsvarstyti, ką reiškia tokia auka. Ir Abraomas atėjo į vietą, kurią Dievas nurodė. Galvojama, kad Morijos kalnas savo bendraja prasme reiškia visus Jeruzalės kalnus. Vėliau apie Morijos vardą išgirstame tik 2 Kronikų 3:1, kurioje jis susiejamas su to pačio vardo kalnu, ant kurio Dievas sulaukė Jeruzalės marą ir ant kurio buvo pastatyta Šventykla Saliamono dienomis bei kurioje buvo laikoma sandoros skrynčia. Naujojo Testamento terminais ji yra Golgotos kalnas ir toks pavadinimas galėjo būti suteiktas jam dėl panašumo į galvos viršugalvį; ant jo buvo nukryžiuotas Viešpats Jėzus. Morijos kalnas driekiasi į šiaurę nuo Jeruzalės, šalia jos sienų, bet už miesto ribų ir ant jo buvo įvykdyta daug mirties bausmių Naujojo Testamento laikais, todėl labai tikėtina, kad Jėzus mirė ant to pačio Morijos kalno ir taip Kristuje išsipildė Izaoko aukos įvaizdis.

Hebrajiškas pavadinimas „moriyyah“, atrodo, kad reiškia „Viešpats pasirūpins“ ir kai kurie sako, kad jis kyla iš „moreh“-„kunigo“ ar „pranašo“, arba iš „yarah“-„mokyti“, o galbūt geriau iš „mareh“- „iš regėjimo“, tikriausiai dėl regėjimo Prad.22:11-12, 15-18. „Moriah“ kyla iš veiksmazodžio „raah“ –„matyti“ ir iš „yah“ „Yahveh“ trumpinio. Hebrajų kalboje tai reikštų „vieta, kurioje Viešpats buvo regimas“.

a.Izaokas buvo atneštas Dievui kaip auka. Akivaizdu, kad Dievo nurodymas Abraomui paaukoti savo sūnų kaip auką reiškė konfliktą tarp paklusnumo ir vilties, nes šiuo atveju auka buvo žmogus ir tai buvo vienintelis kartas, kai Dievas reikalavo to (Kunigų 18:21; Prad.22:2, 6,8,10). Tėvas atnešė savo sūnų kaip holokaustą. Izaoko auka buvo pranašiškas Kristaus mirties paveikslas. Sūnus nešė ant savęs malkas aukai, ir tai neišvengiamai lenkia mus galvoti apie detalę, užrašytą Jono 19:17: „Nešdamas savo kryžių...“. Tačiau ugnis ir peilis buvo tėvo rankose (Prad.22:7). Aukos ir aukotojo ėjimas kartu (Prad.22:8) atgaivina mūsų prote pranašystę, užrašytą Izaijo 53:7,10: „Kaip avinėlis, vedamas pjauti ir kaip avis, kuri tyli prieš kirpėjus, Jis neatvėrė savo burnos (...) Bet Viešpats panorėjo jį sumušti...“; ir tai kreipia mus į Golgotą.

b. Kristus buvo paaukotas Dievui kaip auka už nuodėmę. (Hebr.9:14; 10:10,14; Ef.5:2; Fil.2:8; Rom.3:25; 8:32). Tas pats veiksmazodis „nepagailėjo“ Rom.8:32 yra vartojamas ir Septuagintoje Prad.22:12. Kristaus aukoje yra du svarbūs aspektai: Dievas pasiuntė Kristų ir Kristus paaukojo save, laisvanoriškai atsiduodamas mirčiai ant Golgotos kalno, kad su tobulu paklusnumu įvykdytų Tėvo valią (Jono 3:16; 10:15, 17-18; Apd.2:23; Rom.4:25; Gal.1:4; Hebr.5:8; 10:7; 2Tim.2:16; Titui 2:14; 1Jono 4:9). Prisiminkime žodžius, kuriuos Viešpats Jėzus ištars ant kryžiaus, priskirdamas sau 22 psalmės maldą, ir kurie yra užrašyti Mato 27:46, nes jie turi savyje įdomių detalių. „Dieve mano, Dieve mano“- Jis vis dar yra Jo Dievas. Viešpats Jėzus išlaiko pasitikėjimą Dievu. Ant Morijos kalno, Abraomas ir toliau buvo Izaoko tėvu ir šis išliko paklusnus jam, kai buvo rišamas ant aukojimo aukuro; taip ir Kristus „...nusižemino, tapdamas paklusnus iki mirties, iki kryžiaus mirties“(Fil.2:8). „Kodėl apleidai mane?“-Lacueva sako apie tai: „Veiksmazodžio laikas rodo, kad veiksmas jau įvyko. Čia kalbama ne apie fizinį, o apie moralinį apleidimą. Dievas yra ten. Tėvas negalėjo palikti Golgotos, nes Jis yra visur, bet nusuko savo veidą nuo Jėzaus Kristaus“. Dievas buvo su Kristumi ant Golgotos kalno taip, kaip Abraomas buvo su Izaoku ant Morijos kalno.

a.Izaokas buvo prikeltas iš mirties kaip įvaizdis (Prad.22:5; Hebr.11:17-19). Abraomo prote Izaokas buvo lyg miręs tris dienas (Prad.22:4) ir buvo sugražintas tėvui per tam tikrą prisikėlimą. Izaokas buvo prikeltas kaip įvaizdis. Derekas Kinder sako: „Sugrįšime pas jus“ nėra tik žodžiai, jie išreiškia Abraomo užtikrintumą pažadu: „...iš Izaoko tau bus pašaukti palikuonys“(Prad.21:12); jie apreiškia, kad Abaromas

tikėjosi, jog Izaokas prisikels ir vėliau jis laikys jį kaip sugrįžusį iš mirties“. Vienas Rašto aiškintojas teigia, kad Izaokas buvo gražintas iš mirties du kartus: iš mirusių savo motinos iščių ir nuo tėvo akmeninio aukuro.

b.Kristus iš tiesų buvo prikeltas iš mirusiųjų (Izaijo 53:10; Apd.2:29-32; 13:29-31; 1Kor.15:3-8). Jėzus Kristus yra didysis visų įvaizdžių, kurie pranašiška kalbėjo apie Jį Senajame Testamente ir rodė jį kaip į pažadėtąjį Izraelio Mesiją, Antitipas ir kaip toks Jis visiškai išpildė Izaoko įvaizdį, iš tiesų mirdamas mūsų vietoje, kai sutiko būti nusidėjėlio pakaitalu, iškentėdamas Dievo bausmę vietoj mūsų ir galiausiai prikeltas Tėvo per tikrą prisikėlimą trečiąją mirties dieną.

5. Ypatingas aprūpinimas. Abraomo Dievas buvo įamžintas tos vietos pavadinime. Galima sakyti, kad Jo vardo „Viešpats pasirūpins“ prasmė taps viso Abraomo gyvenimo šūkiu. Dieviškas įsikišimas bus patyrimas, kuris palies jį visam laikui. Dievo aprūpinimas jau buvo paruoštas ir laukė tinkamo momento.

a.Dievas parūpino aviną aukai vietoj Izaoko (Prad.22:7-8; 13-14). Dievas neleido aukoti žmogiškos aukos (Prad.22:10-12) ir Izaokas buvo išgelbėtas per deginamąją auką, kuri reiškė tikrąją auką: auką, kuri buvo sūnaus pakaitalas (Prad.22:13). Čia mes matome deginamųjų gyvulių aukų, kurios bus aukojamos vietoj žmonių pradžia, ir tai, kas čia nėra labai aišku, vėliau kitoje vietoje yra išdėstoma labai plačiai (Kunigų 1:1-5). Tas aprūpinantis Viešpaties Angelo įsikišimas buvo užtikrinto tikėjimo Dievo aprūpinimu vaisius (Prad.22:8, 14). Yahveh Yireh-„Viešpats pasirūpins arba numatys“ yra Dievo vardo dalis. „Numatys“ yra šalutinė paprasto veiksmazodžio „matyti“ prasmė. Tikriausiai abi prasmės- „Viešpats mato“ ir „Ant kalno, kur Viešpats mato“- telpa Abraomo žodžiuose, pasakytuose Prad.22:14. Dievo įsikišimas ant Morijos kalno patvirtino Jo charakterį ir ištikimybę (Prad.22:11-12, 15-18). Įdomu pastebėti, kad 8 eilutės žodžiai: „Dievas parūpins sau...“ susideda iš hebrajiškų žodžių „alef“, „yod“, „lamed“, kurių pirmosios raidės sudaro žodį „ayl“, reiškiantį „aviną“ (Prad.22:13).

b.Kristus yra Avinėlis, kurį Dievas numatė dar prieš pasaulio sukūrimą ir iš anksto paskyrė būti auka vietoj nusidėjėlio (Jono 1:29, 36; Apd.2:23; 1Petro 1:18-20). „Atlikta“- šaukė Jėzus ant kryžiaus (Jono 19:30). Graikiškas žodis „tetelestai“, esantis šioje vietoje, tiesiogiai reiškia „buvo atlikta“; ir šis terminas vartojamas pirkimo-pardavimo sutartyje prie paskutinio „sumokėta“, reiškiančio, kad skola buvo visiškai sumokėta. Atkreipkime dėmesį, kad šio graikiško žodžio šaknis yra tokia pati kaip „telefono“, „telegramos“, „teleskopo“, „televizijos“. „Tele“ reiškia „iš toli“ ir čia jis reiškia kažką, kas buvo suplanuota visiems pasaulio amžiams taip, kad visi žmonės visais laikais galėtų būti išgelbėti per Dievo Avinėlio auką. „Jis pašalina („pasiima su savimi“) pasaulio nuodėmę“.

6. Ypatinga žmona.

a.Izaokas vedė žmoną, kuri buvo paimta iš pagonių (Prad.24:3-4; 37-38,53,61,65,67). Ernesto Trenchard Pradžios knygos aiškinime rašo štai ką: „Išrinktoji tauta turėjo būti atskirta nuo stabmeldišku tautų ir ypač nuo tų, kuriose tarpo amoritų nedorumas taip, jog jie turėjo būti sunaikinti Jozuės dienomis. Iš to mes galime daryti išvadą, kad Abraomo giminaičiai, gyvenantys Harane (aukštutinėje Mesopotamijoje) išsaugojo Viešpaties pažinimą (Prad.24:50), nors ir priėmė kai kurias stabmeldiškas aramėjų praktikas (žr.Rachelės stabukai (Prad.31:19, 30-35). Pagal Nuzu (XV a.prieš Kristų,) tekstus atrodo, ka tų dievukų turėtojai priklausė teisė į šeimos paveldėjimą, todėl juos turėjo Rachelė). Moteris, priklausanti šeimai, gyvenusiai Harane, ir turinti Dievo pažinimą, nors ir nebuvo Abraomo ir jo šeimos ilgų metų patyrimų dalininkė, galėjo būti labiau tinkama žmona ir laukiamų palikuonių motina už bet kurią hititę ar kanaanietę“.

Abraomas buvo išrinktas būti judėjų tautos tėvu ir atnešti apreiškimą pasauliui, todėl Viešpats paėmė jį iš jo stabmeldišku namų Charane (Prad.12:1-3). Tam, kad dieviškas pažadas išsipildytų Izaokas turėjo

vesti moterį iš tos pačios pagoniškos žemės, nuo kurios Abraomas buvo atskirtas, nors ir susietas su jais giminystės ryšiais (Prad.24:15, 24, 47). Ji turėjo būti svetimšalė, kuri, pažindama tėvų klaną, gimusio per Dievo pažadus, religinius idealus, būtų paimta iš stabmeldiškos aplinkos, kurioje gyveno. Izaokas padarytų būtent tai, jei vestų tokią moterį ir tuo pačiu išvengtų gundymo grįžti į Mesopotamiją, nes atrodo, kad Abraomas bijojo, jog jo sūnus nesugrįžtų į tą pagonišką aplinką ir visam laikui pamirštų pažadėtą žemę (Prad.24:5-8). Saros mirtis paskatino Abraomą greičiau iekoti žmonos vieninteliam paveldėtoji Izaokui ne tarp Kanaano žemės moterų, o iš Charano ir jo pačio šeimos, iš jo giminaičių aramėjų, Semo palikuonių ir taip išlaikyti tikrą religiją žemėje pagal dievišką planą. Įsakymo sudaryti santuokas tik tarp Dievo tautos turėjo būti laikomasi viso Senojo ir Naujojo Testamento laiku (Pakart.Įst.7:3-4; 1Kar.11:4; Esdros 9 sk.; 1Kor.7:39; 2Kor.6:14). Taip Rebeka, paimta iš stabmeldiškos visuomenės aplinkos per savo sąjungą su Izaoku, tapo Bažnyčios, mistinės Kristaus sužadėtinės, įvaizdžiu. Jos vardas reiškia „virvė surišta kaspiniu“, tai reiškė, kad ji buvo patraukli ir graži (Prad.24:16).

b.Kristus ruošia sau Sužadėtinę tarp pagonių tautų: „...Dievas pirmą kartą aplankė pagonis, kad išsirinktų iš jų savo vardui žmones.“(Apd.15:14). Prisiminkime šlovingą Bažnyčios, kaip Kristaus Sužadėtinės, grožį (Psal.45:9-15; 2Kor.11:2; Ef.5:26-27; 1:4). Kristus, kaip Izaoko Antitipas, laukia savo Sužadėtinės, Bažnyčios ir ruošia jai vietą (Prad.24:67- Jono 14:2-3).

7.Ypatingas tarnas. Pradžios 24 skyriuje neminimas Abraomo tarno vardas (hebrajiškas žodis „zaqen“ verčiamas kaip „vyresnis“ pažymi ne amžių, o pareigas), tačiau, prisimenant Prad. 15:2-3, atrodo, kad jis yra Eliezeras, kilęs iš Damasko. Jis daug metų tarnavo Abraomui, todėl įgijo jo pasitikėjimą ir tapo jo namų bei turtų tvarkytoju; vyriausias namų tarnas tvarkė visus savo šeimnininko turtus.

a.Abraomas pasiuntė Eliezarą surasti žmoną Izaokui (Prad.24:2-4, 12-14, 26-27, 34-44). Šis norėjo tinkamai patarnauti savo šeimnininkui ir, vedamas Dievo, išpildė jo paliepimą. Atkreipkime dėmesį, kad patriarcho tarnas pristatė Rebekai ir jo šeimai įrodymus, apie savo šeimnininkus turtus (Prad.24:35,53). Eliezeras, kuris hebrajų kalboje reiškia „Dievas yra mano pagalba“, yra Šventosios Dvasios simbolis.

b.Dievas Tėvas pasiuntė Šventąją Dvasią į šį pasaulį su ypatinga misija: šaukti sielas į tikėjimą Kristumi ir taip parūpinti mistinę sužadėtinę Viešpačiui Jėzui (Jono 14:16-17; 16:13-15). Būtent dėl šio tikslo Ji stato Bažnyčią dabar. Prisiminkime, kad vienas iš Šventosios Dvasios vardų yra „Parakletos“, kuris graikų kalboje reiškia „Vienas yra pašauktas būti šalia kito ir padėti jam“(Jono 14:16). Šventosios Dvasios tikslas yra išaukštinti Kristų, o ne atkreipti dėmesį į save (Jono 16:14), kaip ir Eliezaras kalbėjo su Rebeka apie Abraomo sūnų, net neminėdamas savo vardo visame Prad.24 skyriuje. Šventoji Dvasia yra viena iš Trejybės-dieviškos Šeimos- Asmenų ir Ji suteikia dovanas Bažnyčiai, kad ši galėtų veiksmingai tarnauti (1Kor.12:4-7; 11) kaip ir Eliezaras apdovanojo Rebeką Abraomo turtais.

8.Ypatingas susitikimas. Būsimas Bažnyčios susitikimas su savo Viešpačiu, įvyksiantis antrojo Jo pasirodymo metu, suteikia kasdieniniam krikščionio gyvenimui ypatingą įkvėpimą (Titui 2:13; 1Jono 2:28; 3:2-3). Šlovingas Kristaus sugrįžimas, kurio Bažnyčia turi karštai trokšti, bus ypatingas įvykis, užgožiantis visus kitus įvykius (2Petro 1:19; 3:9-13).

a.Izaokas nematė Rebekos veido, kol ji netapo jo žmona (Prad.24:65). Rebeka užsidengė veidą šydu. Šydas buvo sužadėtuvių simbolis. Pagal senus rytų papročius, kurie vis dar gyvi tarp beduinų ir modernaus Isalmo, šydo negalima nusiimti iki santuokos, todėl iki tos dienos jaunikis negali matyti jaunosios veido (Prad.24:67).

b.Bažnyčia, kaip Kristaus Sužadėtinė, nepamatys savo Mylimojo veido, kol nesusitiks su Dangiškuoju Sužadėtinu Avinėlio vestuvių puotoje (1Petro 1:8; 2Kor.4:14; 1Tes.4:16-17; 2Kor.11:2).

9. Ypatingas palaiminimas. Dievas užtvirtino savo pažadą Abraomui ir pirmą kartą pažadėjo kažką su priesaika (Prad.22:15-18). Tai yra vienintelė vieta, kai Dievas prisiekia savo santykiuose su patriarchais, o tai pabrėžia įvykio ypatingumą. Pirmą kartą Dievas kalbėjo kaip Elohim (Prad.22:1), tačiau dabar, antrą kartą, Jis kalba kaip Viešpaties Angelas (Prad.22:15), Kristus prieš įsikūnijimą. Čia mes matome, kad asmuo, kuris vadinamas „Viešpaties Angelu“, yra vadinamas Viešpačiu (16 eil.) t.y. Jis yra pats Dievas. Šis dieviško pažado užtvirtinimas buvo paklusnumo rezultatas (Prad.22:16). Paklusti reiškia surasti naują užtikrintumą, todėl 17 eilutėje matome pažado užtvirtinimą. Nepamirškime, kad jo vaisiai bus universalūs, nes Dievas nėra vietinis Dievas (Prad.22:18). Ir pažadas su priesaika (tas pats pažadas, kurį Abraomas gavo ir kuris išsipildė tiek tiesiogine, tiek dvasine prasme) dar kartą yra užtvirtinamas Izaokui (Prad.26:1-5). Materialus Abraomo klestėjimas, dideli jo turtai, įgyti per visą gyvenimą ir suteikiantys didelį paveldėjimą Izaokui, buvo ypatingo Dievo palaiminimo dalis (Prad.13:2; Patarl.8:21; 10:22; Pakart.Įst.8:18; 1Kronikų 29:11-12).

a. Izaokas buvo savo tėvo paveldėtojas ir visų jo turtų gavėjas: „Viešpats labai palaimino mano valdovą; jis tapo didžiu ir Jis davė jam avių ir galvijų, sidabro ir aukso, tarnų ir tarnaičių, kupranugarių ir asilų. Mano valdovo žmona Sara senatvėje pagimdė sūnų mano valdovui, kuriam jis atidavė viską, ką turėjo.“ (Prad.24:35-36; 25:5).

b. Kristus yra savo Tėvo Paveldėtojas: „Tėvas myli Sūnų ir visa yra atidavęs į Jo rankas.“ (Jono 3:35); „Jis yra neregimojo Dievo atvaizdas, visos kūrinijos Pirmagimis, nes Juo sutverta visa, kas yra danguje ir žemėje, kas regima ir neregima, ar sostai, ar viešpatystės, ar kunigaikštystės, ar valdžios-visa sutverta per Jį ir Jam.“ (Kol.1:15-16); „Šiomis paskutinėmis dienomis prakalbo mums per Sūnų, kurį paskyrė visa ko paveldėtoju...“ (Hebr.1:2)

c. Atpirktieji yra Kristaus bendrapaveldėtojai: „O jei esame vaikai, tai ir paveldėtojai. Dievo paveldėtojai ir Kristaus bendrapaveldėtojai...“ (Rom.8:17); „Pagonys yra bendrapaveldėtojai, priklauso vienam kūnui ir yra pažado dalininkai Kristuje per Evangeliją.“ (Ef.3:6).

6 skyrius

Žmogus, kurį naudojo Dievas

Juozapas. Jis buvo vienuoliktasis patriarcho Jokūbo sūnus ir Rachelės pirmgimis (Prad.30:22-24). Jo istorija apima Pradžios knygos 37,39-50 skyrius. Hebrajiškas vardas „Yosef“ turi tokią garsų fonetiką, kuri reiškia „Dievas iškelia“. Šventas autorius „žaidžia“ čia su vardu ir dviem jo etimologijomis, nesuteikdamas žodžio šaknies, o tik priežastį, dėl kurios toks vardas buvo duotas. Jis kyla iš „asaf“- „pašalinti“, „ištraukti“ (Dievas pašalina mano gėdą“, „Dievas patraukė mano pažeminimą“) ir iš „yasaf“- pridėti“ arba „sujungti“ (Viešpats teprieda man kitą vaiką“). Taigi Juozapo vardas tiesiogiai reiškia „padidėjimas“ arba „pridėjimas“, bet ta prasme, kad „tegul Dievas prideda“ t.y. „Dievas pagausina“. Samuelis Vila sako, kad istorija apie Juozapo gyvenimą be jokių abejonių yra pats plačiausias ir nuostabiausias Senojo Testamento pasakojimas. Šventoji Dvasia valdė Juozapo ir jo tautos įvykius, bet darė tai tokiu būdu, kad tuo pačiu metu jis buvo būsimojo Mesijo įvaizdis. Iš tiesų nuostabūs yra panašumai tarp jų, ypač prisimenant, kad Juozapo gyvenimo įvykiai vyko senais patriarchaliniiais laikais. Tai gali būti svarus Biblijos įkvėpimo, Kristaus dieviškumo ir būsimos Jo mesijinės karalystės patvirtinimo įrodymas. Apie tai mes kalbėsime vėliau. Taigi įdomi ir jaudinanti Juozapo istorija turi gilią istorinę, dvasinę ir pranašišką vertę, nes ji yra pristatoma kaip

ryškus Dievo Sūnaus įvaizdis. Toliau aš noriu atkreipti dėmesį į ypatingus panašumus tarp įvaizdžio ir Antitipo ir tam aš pasitelkiau H.G.Braunlin bei Edwin Kirk mintis.

1.Juozapo gyvenimas- Kristaus įvaizdis:

a.Juozapo gimime matoma dieviška ir stebuklinga ranka: „Dievas atsiminė Rachelę, išklausė ją ir padarė vaisinga. Ji pagimdė sūnų ir tarė: „Dievas pašalino mano gėdą.“ (Prad.30:22-23).

b.Tuo jis buvo Kristaus, kuris buvo moters sėkla- „Aš sukelsiu priešišumą tarp tavęs ir moters, tarp tavo sėklos ir moters sėklos...“(Prad.3:15); „...atėjus laiko pilnatvei, Dievas atsiuntė savo Sūnų, gimusį iš moters...“(Gal.4:4) ir kurio atėjimas tikslas bus nuvesti daugelį vaikų į šlovę (Hebr.2:10)- atgamtiško gimimo įvaizdis.

a.Juozapas buvo mylimas tėvo sūnus: „Izraelis mylėjo Juozapą labiau už kitus savo sūnus...“(Prad.37:3).

b.Kristus buvo viengimis ir mylimas Tėvo Sūnus: „Ir štai balsas iš dangaus prabilo: „Šitas yra mano mylimas Sūnus, kuriuo Aš gėriuosi.“(Mato 3:17; 17:5); „Tėvas myli Sūnų ir yra visa atidavęs į Jo rankas (...) Nes Tėvas myli Sūnų ir rodo Jam visa, ką pats daro (...) pamilai mane prieš pasaulio sukūrimą.“(Jono 3:35; 5:20; 17:24).

a.Broliai nekenė Juozapo ir atmetė jį: „Jo broliai, pastebėję, kad jų tėvas myli Juozapą labiau už visus brolius, neapkentė jo ir negalėjo taikiai kalbėti su juo.“ (Prad.37:4).

b. Kristaus broliai pagal kūną atmetė ir niekino Jį: „...jie buvo išdavę Jėzų iš pavydo.“(Mato 27:18); „Jis atėjo pas savuosius ir savieji nepriėmė Jo.“(Jono 1:11); „Dėl to judėjai dar labiau ieškojo progos nužudyti Jį, nes Jis ne tik laužė sabatą, bet ir vadino Dievą savo Tėvu...“(Jono5:18); „Tada judėjai ėmė murmėti prieš Jį...“(Jono6:41); „Jie nekenė manęs be priežasties.“(Jono15:25).

a.Juozapas buvo atmestas tuomet, kai buvo pasiūstas surasti savo brolius: „Jie, iš tolo pamatę jį ateinant, slapta susimokė jį nužudyti.“(Prad.37:18).

b.Kristus paliko Tėvo namus, siekdamas surasti savo brolius, pražuvusias Izraelio namų avis: „Dar vieną turėjo-mylimąjį sūnų. Jis siuntė pas juos paskutinį, sakydamas sau: „Jie gerbs mano sūnų.“(Morkaus 12:6); „...eikite pas pražuvusias Izraelio namų avis.“(Mato10:6).

a.Juozapo broliai taip nekenė jo, kad net negalėjo kalbėti su juo taikiai (Prad.37:4). Mes skaitome, kad jie nekenė jo, pavydėjo jam, galiausiai įmetė jį į duobę be galimybės pabėgti (Prad.37:22) ir atsisėdo valgyti (Prad.37:25).

b.Judėjai išsižadėjo Kristaus tris kartus (Mato 26:69-75), o Jam kabant ant kryžiaus, kareiviai atsisėdo ir saugojo jį (Mato 27:36).

a.Juozapui buvo apreikštas būsimas jo išaukštinimas: „Kartą Juozapas sapnavo sapną ir jį pasakojo savo broliams, tada jie ėmė dar labiau nekęsti jo (...) Broliai atsakė jam: „Bene būsi mūsų karalius? O gal valdysi mus? Ir jie dar labiau neapkentė jo dėl jo sapnų ir kalbų.“(Prad.37:5,8).

b.Kristui buvo apreikšta būsima Jo šlovė: „Jis bus didis ir vadinsis Aukščiausiojo Sūnus. Viešpats Dievas duos Jam Jo tėvo Dovydo sostą.“(Luko 1:31-32); „Tada danguje pasirodys Žmogaus Sūnaus ženklas ir visos žemės giminės raudos ir pamatys Žmogaus Sūnų, ateinantį dangaus debesyse su galybe ir didžia šlove.“(Mato 24:30); „Kai ateis Žmogaus Sūnus savo šlovėje ir kartu su Juo visi šventi angelai, tada Jis atsīsės savo šlovės soste.“(Mato 25:31); „...nuo šiol jūs matysite Žmogaus Sūnų, sėdintį Galybės dešinėje ir ateinantį dangaus debesyse.“(Mato 26:64).

a.Juozapas troško savo brolių gerbūvio: „Vienas vyras sutiko Juozapą, beklaidžiojantį lauke, ir paklausė: „Ko ieškai?“. Jis atsakė: „Ieškau savo brolių. Pasakyk man, kuri jie gano?“. Tas vyras atsakė:

„Jie išėjo iš čia. Nugirdau juos kalbat: „Eikime į Dotaną“. Juozapas ėjo paskui savo brolius ir rado juos Dotane.“(Prad.37: 15-17).

b.Kristus troško savo brolių judėjų gerbūvio: „Skelbiau teisumą didelėje minioje, lūpų neužčiaupiau, Viešpatie, Tu žinai. Tavo teismo nepaslėpiau savo širdyje, apie Tavo ištikimybę ir išgelbėjimą kalbėjau. Nenutylėjau apie Tavo malonę ir tiesą dideliame susirinkime.“(Psal.40:9-10).

a.Juozapo broliai susimokė prieš jį: „Jie, iš tolo pamatę jį ateinant, slapta susimokė jį nužudyti.“(Prad.37:18).

b.Kristus buvo Jo brolių judėjų sąmokslų auka: „Rytui išaušus visi aukštieji kunigai ir tautos vyresnieji nusprendė, kad Jėzus turi būti nužudytas.“(Mato 27:1); „Nuo to dienos jie buvo nusprendę Jį nužudyti.“(Jono 11:53).

a.BroLIAI pardavė Juozapą: „Staiga jie pamatė izmaelitų karavaną, ateinantį iš Gileado (...) Judas tarė savo broliams: „Ką laimėsime, užmušę savo brolių ir nublėpę jo kraują? Parduokime jį izmaelitams ir nesusitepkime savo rankų. Juk jis yra mūsų brolis, mūsų kūnas.“ BroLIAI paklausė jo (...) jie, ištraukę Juozapą iš duobės, pardavė jį izmaelitams už dvidešimt sidabrinų...“ (Prad.37:25-28).

b.Judėjai išdavė ir pardavė Kristų: „Tada vienas iš dvylikos Judas Iskarijotas nuėjo pas aukštuosius kunigus ir tarė: „Ką man duosite, jeigu išduosiu Jį jums?“. Ir nuo to laiko jis ieškojo progos išduoti Jį.“(Mato 26:14-16).

a.Kalėjimo viršininkas laikė teisiu Juozapą ir pasitikėjo juo: „Bet Viešpats buvo su Juozapu ir parodė jam savo gailestingumą, ir davė jam rasti malonę kalėjimo viršininko akyse. Šis pavedė Juozapui rūpintis savo kaliniais...“ (Prad.39:21-23).

b.Pilotas, jo žmona ir šimtininkas pripažino Jėzų teisiu: „Sėdinčiam teismo krėsle Pilotui žmona atsiuntė įspėjimą: „Niekas nedaryk šiam teisiajam, nes šianakt sapne labai dėl Jo kentėjau (...) Pilotas, pamatęs, kad nieko nelaimi, o sąmyšis tik didėja, paėmė vandens, nusiplovė rankas minios akivaizdoje ir tarė: „Aš nekaltas dėl šio teisiąjo kraujo.“(Mato 27:19,24); „Pilotas, sušaukęs aukštuosius kunigus, vyresniusius ir minią, pasakė jiems: „Jūs atvedėte man šitą žmogų, kaltindami Jį tautos kurstymu. Bet aš, apklausęs Jį jūsų akivaizdoje, neradau nė vienos Jam primetamos kaltės. Taip pat ir Erodas, nes aš buvau nusiuntęs jus pas jį (...) Aš nerandu Jame nieko, už ką vertėtų bausti mirtimi...“ (Luko 23:14-15,22); „...jis (Pilotas) išėjo pas judėjus ir tarė jiems: „Aš nerandu Jame jokios kaltės.“(Jono 18:38); „Šimtininkas, matydamas, kas įvyko, ėmė garbinti Dievą ir tarė: „Iš tiesų šitas žmogus buvo teisingas.“(Luko 23:47).

a.Juozapas paskelbė gyvenimo ir mirties žinią kitiems kaliniams (Prad.40:5-22).

b.Kristus paskelbė gyvenimo ir mirties žinią nuodėmės kaliniams: „Viešpaties Dievo Dvasia ant manęs, nes Viešpats patėpė mane skelbti gerą žinią vargšams, Jis siuntė mane gydyti tų, kurių širdys sudužusios, skelbti belaisviams išlaisvinimą ir kaliniams atidaryti kalėjimą.“(Izaijo 61:1; Luko 4:16-21).

a.BroLIAI blogai elgėsi su Juozapu ir bandė nužudyti jį: „Dabar užmuškime jį, įmeskime į duobę ir sakykime: „Plėšrus žvėris suėdė jį.“(Prad.37:20).

b.Judėjai blogai elgėsi su Jėzumi ir Jis tapo jų sumanymo nužudyti auka: „Tuomet aukštieji kunigai, Rašto žinovai bei tautos vyresnieji susirinko į vyriausiojo kunigo Kajafo rūmus ir nusprendė suimti Jėzų klasta bei nužudyti Jį.“(Mato 26:3-4); „Tada jie visi kartu ėmė šaukti: „Mirtis šitam! (...) Bet jie nesiliovė šaukę: „Nukryžiuk Jį! Nukryžiuk Jį!“ Luko 23:18,21); „Nuo tos dienos jie buvo nusprendę Jį nužudyti (...) Jį pamatę, aukštieji kunigai ir tarnai pradėjo šaukti: „Nukryžiuk Jį, nukryžiuk!“ (Jono 11:53; 19:6).

a.Juozapas buvo iškeltas iš tuščios duobės (Prad.37:28).

b.Kristus buvo prikeltas iš kapo: „Čia Jo nėra! Jis prisikėlė, kaip buvo sakęs...“ (Mato 28:6); „Bet Dievas prikėlė Jį iš numirusiųjų.“(Apd.13:30).

a. Juozapas buvo savo tautos išsaugotojas: „Jūsų gyvybei išlaikyti Dievas siuntė mane pirma jūsų.“(Prad.45:5).

b. Kristus yra didysis savo tautos išlaikytojas: „Visi, kurie trokštate, ateikite prie vandens; visi, kurie neturite pinigų. Pirkite ir valgykite; pirkite vyno ir pieno be pinigų, veltui.“(Izaijo 55:1); „Kadangi vaikų kraujas ir kūnas bendri, tai ir Jis lygiomis juos prisiėmė, kad mirtimi sunaikintų tą, kuris turėjo mirties jėgą, tai yra velnią ir išvaduoję tuos, kurie, bijodami mirties, visam gyvenimui buvo patekę į vergiją.“(Hebr.2:10-15).

2. Juozapas savo pažeminime buvo kenčiančio Mesijo įvaizdis. Nė viena kita istorija neaprašo taip tiksliai Kristaus kentėjimų ir juos lydinčios šlovės (1Petro 1:11).

a. Juozapas tapo tarnu: „Juozapas rado Potifaro akyse malonę; jis tarnavo jam ir tas paskyrė jį savo namų prievaizdų, ir visa pavedė jam tvarkyti.“(Prad.39:4).

b. Kristus buvo tobulas Tarnas: „...Jo rankomis Viešpaties valia bus įvykdyta (...) Per savo pažinimą mano teisusis tarnas nuteisins daugelį...“(Izaijo 53:10); „Juk Žmogaus Sūnus atėjo ne kad Jam tarnautų, bet pats tarnauti...“(Morkaus 10:45); „...apiplėšė save ir esybe tapo tarnu...“(Fil.2:7).

a. Potifaro žmona gundė Juozapą, bet jis nepasidavė gundymui (Prad.39:7-12).

b. Velnias gundė Kristų, bet Jis nugalėjo jį (Mato 4:1-11).

a. Juozapas buvo neteisingai nuteistas, bet nesigynė nuo melagingų kaltinimų (Prad.39:13-20; 40:15).

b. Jėzus taip pat buvo neteisingai apkaltintas, bet nesigynė prieš savo kaltintojus: „Pakilo klastingi liudytojai, kaltino mane tuo, kuo aš nenusikaltau.“(Psal.35:11); „Jis buvo kankinamas ir žeminamas, bet neatvėrė savo burnos. Kaip avinėlis, vedamas pjauti, ir kaip avis, kuri tyli prieš kirpėjus, jis neatvėrė savo burnos.“(Izaijo 53:7); „Tuo tarpu aukštieji kunigai, vyresnieji ir visas sinedrionas ieškojo melagingo parodymo prieš Jėzų, kad galėtų Jį nuteisti mirti (...)Tada atsistojó vyriausiasis kunigas ir paklausė Jėzų: „Tu nieko neatsakai į šituos kaltinimus?“. Bet Jėzus tylėjo...“(Mato 26:59-63); „Aukštųjų kunigų ir vyresniųjų kaltinamas, Jis nieko neatsakė. Tada Pilotas klausė: „Ar negirdi, kiek daug jie liudija prieš Tave?“. Bet Jis neatsakė jam nė žodžio...“(Mato 27:12-14).

a. Juozapas buvo kalinys, bet nusipelnė pagarbos: „Juozapo valdovas paėmė jį ir atidavė į kalėjimą, kur kalėjo karaliaus kaliniai, bet Viešpats buvo su Juozapu ir parodė jam savo gailestingumą, ir davė jam rasti malonę kalėjimo viršininko akyse.“ (Prad.39:20-21).

b. Kristus buvo įkalintas, bet vėliau išaukštintas: „Jis buvo paimtas ir kalėjimo ir teismo...“(Izaijo 53:8); „Šimtininkas, stovėjęs priešais ir matęs, kaip Jis šaukdamas mirė, tarė: „Tikrai šitas žmogus buvo Dievo Sūnus.“(Morkaus 15:39); „Tad tvirtai žinokite, visi Izraelio namai: Dievas padarė Viešpačiu ir Kristumi tą Jėzų, kurį jūs nukryžiuote.“(Apd.2:36).

a. Juozapas kantriai kentėjo sunkumus, kol buvo išaukštintas Egipte: „Tu būsi mano valdytoju ir tavo žodžio klausys visi žmonės. Tik sostu aš būsiu aukščiau už tave.“ (Prad.41:40).

b. Kristus kantriai ketėjo, prieš pakildamas į šlovę: „Baigęs jiems kalbėti, Viešpats buvo paimtas į dangų ir atsisėdo Dievo dešinėje.“(Morkaus 16:19); „Tačiau nuo šio meto Žmogaus Sūnus sėdės Dievo Galybės dešinėje.“(Luko 22:69); „Viešpats tarė mano Viešpačiui: „Sėskis mano dešinėje, kol patiesiu Tavo priešus tarsi pakokį po Tavo kojomis.“(Psal.110:1); „...pats nuplovęs mūsų nuodėmes, atsisėdo Didybės dešinėje aukštybėse.“(Hebr.1:3).

a. Juozapas buvo įkalintas su dviem nusikaltėliais. Vienas iš jų buvo pasmerkta mirčiai, o kitam atleista ir jis buvo sugrąžintas į savo pareigas: „Po kurio laiko nusikalto Egipto karaliui jo vyno pilstytojas ir duonkepys (...) Jis įsakė juos uždaryti sargybos viršininko kalėjime, kur kalėjo Juozapas (...) Faraonas

sugrąžino vyriausiąjį vyno pilstytoją į jo tarnybą ir jis vėl padavinėjo taurę faraonui. O kepėjų viršininką įsakė pakarti...“ (Prad.40:1-4, 20-22).

b. Kristus buvo nukryžiuotas tarp dviejų nusikaltėlių. Vienas buvo pasmerktas, o kitas-išgelbėtas: „Kartu su Juo buvo vedami žudyti du nusikaltėliai. Atėję į vietą, kuri vadinasi „Kaukuolė“, jie nukryžiuojo Jį ir du piktadarius- vieną iš dešinės, antrą iš kairės (...) Vienas iš nukryžiuotųjų nusikaltėlių piktžodžiavo Jam: „Jei Tu esi Kristus, išgelbėk save ir mus.“. Antrasis sudraudė jį: „Ir Dievo tu nebijai, pats būdamas taip pat nuteistas. Mudu teisingai gavome, ko verti mūsų darbai, o šitas nieko blogo nepadarė.“ Ir jis tarė Jėzui: „Viešpatie, prisimink mane, kai ateisi į savo karalystę“. Jėzus atsakė jam: „Iš tiesų sakau tau: šiandien su manimi būsi rojuje.“ (Luko 23:32-33,39-43).

a. Žmogus, kuris turėjo būti labiausiai dėkingas Juozapui, pamiršo jį: „Tačiau vyno pilstytojų viršininkas neatsiminė Juozapo ir pamiršo jį.“ (Prad.40:23). Kiekvieną kartą, kai vynininkas atnešdavo taurę faraonui, turėjo prisiminti savo hebrajišką geradarių.

b. Dievo tauta apleido ir pamiršo Kristų, nors Jis įtvirtino savo atminimui vakarienę: „Ši taurė yra naujoji sandora mano kraujyje. Kiek kartų gersite ją, darykite tai mano atminimui.“ (1Kor.11:25).

a. Dievas išlaisvino ir pagerbė Juozapą: „Tu būsi mano namų valdytoju ir tavo žodžio klausys visi žmonės. Tik sostu aš būsiu aukščiau už tave“. Toliau faraonas tarė Juozapui: „Aš tave skiriu visos Egipto šalies valdytoju.“ (Prad.41:40-41); „Štai patriarchai iš pavydo pardavė Juozapą į Egiptą, bet Dievas buvo su juo, išgelbėjo jį iš visų jo vargų ir suteikė jam malonės bei išminties Egipto karaliaus-faraono akivaizdoje. Tas paskyrė jį Egipto ir visų savo namų valdytoju.“ (Apd.7:9-10).

b. Dievas išlaisvino ir išaukštino Kristų: „Tą Jėzų Dievas prikėlė ir mes visi esame šito liudytojai. Dievo dešinės išaukštintas, Jis gavo iš Tėvo Šventosios Dvasios pažadą ir išliejo tai, ką dabar matote ir girdite (...) Mūsų tėvų Dievas prikėlė Jėzų, kurį jūs nužudėte, pakabindami ant medžio. Dievas išaukštino Jį savo dešine kaip Karalių ir Gelbėtoją, kad suteiktų Izraeliui atgailą ir nuodėmių atleidimą.“ (Apd.2:32-33; 5:30-31).

3. Juozapas savo išaukštiniame buvo pašlovinto Kristaus įvaizdis. Braunlin sako: “Po savo kentėjimų Juozapas buvo ištrauktas iš kalėjimo (Prad.41:14) ir išaukštintas Egipte. Šie jo gyvenimo patyrimai yra mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus atlikto darbo ir esamos padėties įvaizdžiai”.

a. Juozapas buvo pagerbtas ir pasodintas į kito sostą: “Tu būsi mano namų valdytoju...” (Prad.41:40).

b. Kristus buvo išaukštintas ir pasodintas į savo Tėvo sostą: “Man duota visa valdžia danguje ir žemėje.” (Mato 28:18); “Todėl Dievas labai išaukštino Jį ir suteikė Jam vardą aukščiau visų kitų vardų.” (Fil.2:9); “...mes turime tokį vyriausiąjį Kunigą, kuris atsisėdo danguje Didybės sosto dešinėje.” (Hebr.8:1); “...Aš nugalėjau ir atsisėdau šalia savo Tėvo, Jo sosto (...) Jis parodė man tyrą gyvenimo upę, tviskančią tarsi krikštolas, ištekančią nuo Dievo ir Avinėlio sosto.” (Apr.3:21; 22:1).

a. Juozapas gavo Egipto šlovę: “Toliau faraonas tarė Juozapui: “Aš skiriu tave visos Egipto šalies valdytoju (...) Praneškite mano tėvui apie visą mano garbę Egipte...” (Prad.41:41; 45:13).

b. Kristus gavo dangaus šlovę: “Dabar, Tėve, pašlovink mane pas save ta šlove, kurią pas Tave turėjau dar prieš pasaulio sukūrimą (...) Tėve, Aš noriu, kad tie, kuriuos davei man, taip pat būtų su manimi ten, kur esu Aš, kad jie matytų mano šlovę...” (Jono 17:5, 24); “Todėl Dievas labai išaukštino Jį ir suteikė Jam vardą aukščiau visų kitų vardų, kad Jėzaus vardui prikauptų kiekvienas kelis danguje, žemėje ir po žeme.” (Fil.2:10); “Bet matome Tą, trumpam laikui padarytą žemesnį už angelus-Jėzų, už mirties kentėjimus apvainikuotą šlove ir garbe.” (Hebr.2:9); “...Per Jį įtikėjusiems Dievą, kuris prikėlė Jį iš numirusiųjų ir suteikė Jam šlovę...” (1Petro 1:21).

a. Juozapas gavo žmoną iš pagonių (Prad.41:45).

b. Kristus ruošia sau nuotaką iš pagonių tautų: "...Dievas pirmą kartą aplankė pagonis, kad išsirinktų iš jų savo vardui žmones." (Apd.15:14); "...Kristus pamilo Bažnyčią ir atidavė save už ją, kad pašventintų ją, apvalydamas vandens nuplovimu ir žodžiu, kad pristatytų sau šlovingą Bažnyčią, neturinčią dėmės nei raušklės, nei nieko tokio, bet šventą ir nesuteptą."(Ef.5:25-27).

a. Juozapas buvo savo laikmečio pasaulio gelbėtojas: "Faraonas pavadino Juozapą Safnat Paneachu..." (Prad.41:45 ("Safnat-pa'neah"- "pasaulio gelbėtojas" arba "žmogus –gyvenimo maistas"); "Badui prasidėjus visoje Egipto šalyje, žmonės kreipėsi į faraoną, prašydami duonos. Faraonas sakė: "Eikite pas Juozapą. Ką jis sakys jums, darykite". Badas išsiplėtė visoje žemėje. Juozapas atidarė javų sandėlius ir pardavinėjo javus egiptiečiams, nes kilo bailsus badas Egipto šalyje. Iš įvairių kraštų žmonės ėjo į Egiptą pas Juozapą pirkti javų, nes buvo bailsus badas visose šalyse." (Prad.41:55-57).

b. Kristus yra vienintelis pasaulio Gelbėtojas ir tikroji gyvenimo Duona: "...mes patys išgirdome ir žinome, kad Jis iš tiesų yra Kristus, pasaulio Gelbėtojas." (Jono 4:42); "Jėzus yra akmuo, kurį, jūs, statytojai, atmetėte ir kuris tapo kertiniu akmeniu. Ir nėra niekame kitame išgelbėjimo, nes neduota žmonėms po dangumi kito vardo, kuriuo turime būti išgelbėti (...) Dievas išaukštino Jį savo dešine kaip Karalių ir Gelbėtoją..." (Apd.4:12; 5:31); "Aš esu gyvenimo Duona..." (Jono 6:35, 48, 51).

a. Juozapas turėjo pakankamai resursų pasirūpinti visais: "Juozapas pripildė aruodus javų kaip jūros smilčių tiek daug, kad jų nebuvo įmanoma suskaičiuoti." (Prad.41:49).

b. Kristus turi resursų perteklių, kad išgelbėtų visus: "...nes tas pats Viešpats visiems, turtingas kiekvienam, kuris šaukiasi Jo." (Rom.10:12); "Bet Dievas, apstus gailestingumo..." (Ef.2:4); "O Tam, kuris savo jėga, veikiančia mumyse, gali padaryti nepalyginamai daugiau negu mes prašome ar suprantame..." (Ef.3:20); "Todėl Jis ir gali visada išgelbėti tuos, kurie per Jį eina prie Dievo..." (Hebr.7:25 tiesiog. prasme: "gali išgelbėti pilnai").

a. Pagonys buvo palaiminti anksčiau negu Izraelis, nes Juozapo sukaupti turtai buvo dalinami visam Egiptui: "Juozapas buvo trisdešimties metų amžiaus, kai jis stovėjo faraono, Egipto karaliaus akivaizdoje, ir, išėjęs iš faraono, apkeliavo visą Egipto žemę. Per septynis pertekliaus metus šalyje viskas gausiai užderėjo." (Prad.41:46).

b. Kristaus atlikto darbo vaisiai pirmiausia pasiekė pagonis: "Ir, pradėdant nuo Jeruzalės, Jo vardu visoms tautoms bus skelbiama atgaila ir nuodėmių atleidimas."(Luko 24:47); "Kai ant jūsų nužengs Šventoji Dvasia, jūs gausite jėgos ir tapsite mano liudytojais Jeruzalėje ir visoje Judėjoje bei Samarijoje ir lig pat žemės pakrasčių (...) "Bet Viešpats tarė jam: "Eik, nes jis yra mano išrinktas indas, kuris neš mano vardą pagonims (...) Vadinasi Dievas ir pagonims suteikė atgailą, kad jie gyventų (...) Kadangi jūs atmetate Jį ir patys laikote save nevertais amžinojo gyvenimo, tai mes kreipiamės į pagonis. Nes taip mums liepė Viešpats: "Paskyriau Tave, kad būtume šviesa pagonims, išgelbėjimu iki žemės pakrasčių." Tai girdėdami pagonys džiaugėsi ir šlovino Viešpaties žodį (...) Vyrai broliai, jūs žinote, kad Dievas jau nuo senų dienų išsirinko mane iš jūsų, kad pagonys iš mano lūpų išgirstų Evangelijos žodį ir įtikėtų." (Apd.1:8; 9:15; 11:18; 13:46-48; 15:7).

a. Juozapas atleido kaltiesiems (Prad.45sk.)

b. Kristus suteikia atleidimą nusidėjėliams: "Dievas išaukštino Jį savo dešine kaip Karalių ir Gelbėtoją, kad suteiktų Izraeliui atgailą ir nuodėmių atleidimą (...) Apie Jį visi pranašai liudija, kad kiekvienas, kuris tiki Jį, gauna Jo vardu nuodėmių atleidimą (...) Taigi tebūnie jums žinoma, vyrai broliai, kad per Jį skelbiamas nuodėmių atleidimas jums." (Apd.5:31; 10:43; 13:38; 26:18); "Jame turime atpirkimą per Jo kraują ir nuodėmių atleidimą pagal Jo malonės turtus." (Ef.1:7).

a. Juozapas išbandė savo brolius, o paskui pagerbė juos (Prad.42:8-20, 25-28, 35; 43:18-22; 44sk.).

b. Kristus taip elgiasi su savaisiais: “Jis klausė, mėgindamas jį, nes pats žinojo, ką darysiąs.” (Jono 6:6); “Mano broliai, laikykite dideliu džiaugsmu, kai patenkate į visokius išmėginimus...” (Jok.1:2); “Tad džiaukitės, nors dabar, jei reikia, trumpai kenčiate įvairiuose išmėginimuose, kad jūsų išbandytas tikėjimas, brangesnis už pragaištantį auksą, nors ir ugnimi ištirtą, būtų pripažintas vertas gyriaus, garbės ir šlovės, kai apsireikš Jėzus Kristus.” (1 Petro 1:6-7); “Nebijok būsimų kentėjimų. Štai velnias įmes kai kuriuos jūsiškius į kalėjimą, kad būtumėte išbandyti (...) Būk ištikimas iki mirties, ir Aš duosiu tau gyvenimo vainiką.” (Apr.2:10).

S.Vila, kalbėdamas apie tai, kad Juozapas ir Kristus išbando savo brolius, sako, jog tai yra labai išmintingas, nors ir labai skausmingas mums, elgesys. Mes pripažįstame tai Juozapo atveju, nes matome pilną vaizdą, tačiau mums sunku sutikti su tuo savo gyvenime. Pažiūrėkime į išbandymų tikslus:

-Juozapas norėjo priversti brolius jausti savo nuodėmę ir įsitikinti, kad jie pripažįsta savo kaltę bei atgailauja. Argi ne to siekia mūsų Viešpats šiandien? Dievas negali atleisti neatgailaujančiai širdžiai. Atleidimas reikalauja atgailos (Luko 17:3-4).

-Juozapas norėjo išbandyti ir išugdyti jų meilę tėvui per labai tinkamus išbandymus. Jis įsakė atvesti Benjaminą ir vėliau bandė jį sulaikyti, ir Judo žodžiai- “Berniukas negali palikti savo tėvo, nes tėvas mirs, jei paliks. Mes negalime pasirodyti tam žmogui be mūsų jauniausiojo brolio. Jis numirs, matydamas, kad jo nėra su mumis. Kaip aš galėčiau grįžti pas savo tėvą be jauniausiojo brolio ir matyti nelaimę, kuri ištiks mano tėvą”, sujaudino jį,- todėl jis atleido jiems ir pagerbė juos. Kristus taip pat išbando mus. Kentėjimai, kurie išbando mūsų tikėjimą yra būsimos šlovės prieškambaris. “Aš manau, kad šio laiko kentėjimai nieko nereiškia, lyginant juos su būsimąja šlove, Kuri mumyse bus apreikšta.” (Rom.8:18); “Mūsų trumpalaikis lengvas sielvartas ruošia mus visa pranokstančią amžinąją šlovę.”(2Kor.4:17). Kai Viešpats girdi: “Geriau mirsiu negu įžeisiu Dievą”, mato, kad moralinė pergalė jau yra pasiekta tokioje sieloje, todėl Jis gali išaukštinti ją.

-Juozapas, gražindamas pinigus, norėjo išbandyti brolių godumą. Prisiminkime, kad viso blogio šaknis yra meilė pinigams. Dievas taip pat išbando mus, norėdamas pažiūrėti ar mes esame geri Jo namų tvarkytojai. Jis nori žinoti ar mes apvogsimė Jį, ar su meile gražinsime tai, kas priklauso Jam.

- Galiausiai Juozapas išbandė brolių meilę. Pietų metu jis padvigubino Benjaminą maistą, o vėliau įdėjo taurę į jo maišus. Netgi po to, kai jis prisipažino jiems, jog yra jų brolis, dvejojo dėl broliškos jų meilės. “Nesipykite kelyje”-sakė jiems. Jis žinojo, kad tai buvo jų įprotis. Kristus įsako mums- “...mylėkite vienas kitą.” (Jono 15:17)- kaip savo broliams, kurie keliauja į dangų, nes Jis žino, kad mes galime pyktis kelyje dėl daugelio dalykų.

a. Juozapas atsivedė brolius į savo šlovės šalį: “Pasiimkite savo tėvą ir šeimas, ir ateikite pas mane. Aš duosiu jums geriausią Egipto dalį, kad maitintumės žemės gėrybėmis (...) Juozapas apgyvendino savo tėvą bei brolius ir davė jiems geriausios žemės Egipte, Ramzio krašte, kaip faraonas įsakė. Juozapas aprūpino maistu savo tėvą, brolius ir visus namiškius, kiek kuriai šeimai reikėjo.” (Prad.45; 47:11-12).

b. Kristus taip elgiasi su mumis: “Mano Tėvo namuose daug buveinių. Kitaip nebūčiau jums sakęs: “Einu paruošti vietos jums.” Kai nuėjęs paruošiu, vėl sugrįšiu ir jus pasiimsiu pas save, kad būtumėte ten, kur ir Aš.” (Jono 14:2-3); “Tėve, Aš noriu, kad tie, kuriuos davei, taip pat būtų su manimi ten, kur Aš esu...” (Jono17:24); “Nes pats Viešpats nužengs iš dangaus, nuskambėjus paliepimui, arkangelo balsui ir Dievo trimitui, ir mirusieji Kristuje prisikels pirmiausia, paskui mes, gyvieji, išlikusieji kartu su jais būsime pagauti į debesis susitikti su Viešpačiu ore ir taip visuomet pasiliksime su Viešpačiu.”(1Tes.4:16-17).

4. Juozapo broliai buvo esame ir būsimo Izraelio įvaizdis.

a. Juozapo broliai nekenė jį ir atmetė jį: “Jo broliai, pastebėję, kad jų tėvas myli Juozapą labiau už visus brolius, neapkenė jį ir negalėjo taikiai kalbėti su juo”. (Prad.37:4).

b. Izraelio tauta nekenė Kristaus ir atmetė Jį: “Nuo tos dienos jie buvo nusprendę nužudyti Jį (...) Jie nekenė manęs be priežasties.” (Jono 11:53; 15:25).

a. Juozapo broliai nežinojo apie jo išaukštinimą: “Juozapas atpažino savo brolius, tačiau jie neatpažino jo.” (Prad.42:8).

b. Izraelis nesuvokia Viešpaties Jėzaus mesijinės garbės: “Dievas siuntė jiems snaudulio dvasią, kad akys neregėtų ir ausys negirdėtų iki šios dienos (...) dalis Izraelio užkietėjo, kol įeis pagonių visuma.” (Rom.11:8,25); “Bet jų protai buvo apakinti. Iki šios dienos tas pats gaubtuvas lieka nenuimtas skaitant Senąjį Testamentą, nes jis nuimamas Kristuje. Net iki šios dienos, kai skaitomas Mozė, gaubtuvas tebedengia jų širdį.” (2Kor.3:14-15).

a. Juozapas išsaugojo savo brolius: “...keliaukite, pargabinkite javų savo šeimoms nuo bado apsiginti.” (Prad.42:19); “Nesisielokite ir nebijokite, kad mane pardavėte. Jūsų gyvybei išlaikyti Dievas siuntė mane pirma jūsų.” (Prad.45:5).

b. Kristus saugo Izraelio tautą: “Izraelio sargas nei miega, nei snaudžia.” (Psal.121:4); “O tada bus išgelbėtas visas Izraelis, kaip parašyta: Iš Siono ateis Gelbėtojas ir nukreips bedievytes nuo Jokūbo. Tokia bus jiems mano sandora, kai nuimsiu jų nuodėmes.” (Rom.11:26-27) (orginale 26 eil. yra ne “holos”-visa”, o “pas”-t.y. pakankamas skaičius, kuris leidžia kalbėti apie tautos atsivertimą).

a. Per kančią Juozapo broliai buvo nuvesti į atgailą: “Juozapas, pamatęs savo brolius, atpažino juos, bet elgėsi su jais tarsi su svetimais. Šiurkščiai su jais kalbėdamas, klausė: “Iš kur atvykote?” (...) Tris dienas jis išlaikė juos suimtus (...) Jie kalbėjosi: “Iš tikrųjų esame nusikaltę savo broliui: mes matėme jo sielvartą, kai jis maldavo mus, bet neklausėme. Todėl šita bėda užklupo mus.” (Prad.42:7, 17,21).

b. Izraelio tauta bus nuvesta į atgailą per kančią: “Viešpats išsklaidys tave tarp tautų nuo vieno žemės krašto iki kito. Ten tarnausite kitiems dievams: medžiui ir akmeniui, kurių nežinotai nei tu, nei tavo tėvai. Tarp svetimų tautų neturėsi poilsio nė vietos kojai ramiai pastatyti, nes Viešpats duos tau baukšnią širdį, nusilpusias akis ir kankinančias mintis.” (Pakart.28:64-65); “Aš pasitrauksiu, kol jie pripažins savo kaltę ir ieškos mano veido. Savo varge jie anksti ieškos manęs.” (Ozėjo 5:15).

a. Juozapas prisipažino, kad yra jų brolis antrojo susitikimo metu (Prad.45:1-5).

b. Kristus galiausiai apsireiškė Izraelio tautai antrojo savo atėjimo metu: “O Dovydo namams ir Jeruzalės gyventojams išliesiu malonės ir maldos dvasią. Jie žvelgs į mane, kurį perdūrė, apraudos, kaip aprauda vienintelį sūnų, ir liūdės, kaip liūdi netekę pirmagimio.” (Zach.12:10); “Štai Jis ateina su debesimis ir Jį išvys kiekviena akis, net ir tie, kurie perdūrė Jį...” (Apr.1:7).

a. Juozapas ypatingai pasirūpino savo broliais ir palaimino juos: “Skubiai keliaukite pas mano tėvą ir sakykite jam: “Taip sako Juozapas: “Dievas padarė mane viso Egipto viešpačiu, atvyk pas mane, negaišk. Gyvensi Gošeno krašte ir būsi arti manęs tu, tavo sūnūs ir vaikaičiai, tavo avys, galvijai ir visa, kas tau priklauso. Aš aprūpinsiu tave viskuo (...) Juozapas apgyvendino savo tėvą ir brolius ir davė jiems geriausios žemės Egipte, Ramzio krašte, kaip faraonas įsakė. Juozapas aprūpino maistu savo tėvą, brolius ir visus namiškius, kiek kuriai šeimai reikėjo.” (Prad.45:9-13; 47:11-12).

b. Viešpats Jėzus ypatingai palaimins ir naudos Izraelio tautą: “Aš esu už jus ir atsigręšiu į jus; jūsų žemė bus dirbama, laukai sėjami. Aš padauginsiu žmones šiame krašte, Izraelio namai bus pilni. Miestai bus atstatyti ir apgyvendinti (...) Aš elgsiuosi su jumis geriau negu pradžioje. Tada žinosite, kad Aš esu Viešpats (...) Kai Aš apvalysiu jus nuo visų nusikaltimų, apgyvendinsiu miestus ir atstatysiu, kas sugriauta; kai apleisti laukai vėl bus dirbami, tada priešai, matę juos apleistus, sakys: “Dykynės kraštas tapo Edeno sodu; ištuštėję ir sugriauti miestai vėl yra sustiprinti ir apgyvendinti.” Tada tautos, gyvenančios aplink jus,

žinos, kad Aš Viešpats, atstačiau, kas sugriauta ir sodinau, kur apleista. Aš, Viešpats, taip pasakiau ir taip padarysiu.” (Ezech.36:9-11,33-36).

a. Juozapo broliai nusilenkė jam: “Po to jie nuėjo pas jį ir, parpuolę prieš jį, sakė: “Mes esame tavo vergai.” (Prad.50:18).

b. Izraelio tauta ir visos pasaulio tautos nuslenks garbinime prieš Kristų: “Prisimins ir gręšis į Viešpatį visi žemės pakraščiai, Jo akivaizdoje lenksis pagonių tautos.” (Psal.22:27); “Jis valdys Jokūbo namus per amžius...” (Luko 1:33); “Todėl Dievas Jį labai išaukštino ir suteikė Jam vardą aukščiau visų kitų vardų, kad Jėzaus vardui priklaupytų kiekvienas kelis danguje, žemėje ir po žeme, ir kiekvienos lūpos Dievo Tėvo šlovei išpažintų, kad Jėzus Kristus yra Viešpats.” (Fil.2:9-11).

5. Juozapo karaliavimas yra pranašiškas tūkstantmetės karalystės įvaizdis. F.Lacueva rašė: “Tūkstantmetė karalystė yra tūkstančio metų laikotarpis ir jo teologinė prasmė remiasi į Apr.20:2-7 (“khilia ete” sutinkamas šešis kartus šiose eilutėse). Tai bus palaimintas laikas, nes velnias bus surištas, todėl Evangelija bus skelbiama be jokių kliūčių. Viešpats Jėzus karaliaus be pasipriešinimo, valdydamas tautas geležiniu skeptru (Psal.2:9; 110:2,5). Milenistai laiko tūkstantmetę karalystę tiesioginiu tūkstančio metų periodu, kuriuo Viešpats Jėzus Kristus karaliaus žemėje su savo šventaisiais visiškoje taikoje ir klestėjime”. Tikėjimas žemiška tūkstantmete karalyste nėra šiuolaikinių egzegetų išmonė. Ką pirmieji Bažnyčios mokytojai rašė apie ją? Pirmieji milenaristai prasideda nuo Papias, apaštalo Jono mokinio, kuris savo naudai cituoja didelį apaštalų skaičių, Klemenso iš Romos, Barnabo, Hermo, Ignacijaus iš Antiochijos ir Polikarpo iš Smirnos. Visi jie gyveno pirmojo amžiaus antroje pusėje ir antrojo amžiaus pradžioje. Antrojo amžiaus viduryje tūkstantmete karalyste tikėjo Justinas Kankinys, Melitonas iš Sardžio, Hegesipas, Tacianas, Irenėjus iš Liono ir Tertulijonas iš Kartagenos; o trečiame amžiuje- Kiprijonas iš Kartagenos, Komodas, Nepotas, Viktorinas, Metodijus iš Olimpo ir didysis apologetas Laktancijus. Pirmais Bažnyčios amžiais visi jos mokytojai tikėjo tūkstantmete karalyste žemėje.

Aš noriu pacituoti E. Kirk aiškinimą apie tūkstantmetę karalystę, kurios įvaizdis yra Juozapo karaliavimas, iš jo straipsnio “Juozapas-mylimas sūnus”. Šis autorius sako štai ką: “Jei Gošeno žemės sąlygas vertinsime kaip tūkstantmetės karalystės palaiminimų įvaizdžius (tai buvo sąlygos, kurios atstatė Izraelį ir sugražino taiką bei ramybę), turėsime Viešpaties santykių su tautomis įvaizdį. Juozapas maitino, išlaikė ir išsaugojo egiptiečius, bet ne malone. Jie turėjo pirkti viską už pinigus, gyvulius, žemes ir galiausiai pačius save. Taip jie tapo visiška Juozapo nuosavybe faraono valdžioje”. Taip bus, kai Izraelis gyvens savo žemėje kaip išgelbėta tauta ir Viešpats karaliaus joje. Pagonys taip pat bus palaiminti, bet tuomet jie bus visiška Kristaus Jėzaus, šlovės Viešpaties nuosavybė (2 psalmė). Dievo veiksmų per Juozapą tvarka pranašavo, ką Jis darys per savo Sūnaus tarpininkavimą:

-Pirmiausia egiptiečiai (pagonys), kaip laisva tauta, yra palaiminti per Juozapą.

-Vėliau, Izraelio tauta pasiekia taiką ir palaiminimą kaip susitaikymo su Juozapu vaisių.

-Galčiausiai vėl egiptiečiai (pagonys) yra palaiminami per Juozapą, bet jau ne kaip laisva tauta.

Mes galime matyti šį pranašiską Dievo planą bendrais bruožais Šv.Rašte nuo tada, kai Viešpats Jėzus buvo atmestas. Pagonys yra Bažnyčios dauguma. Kai ji bus paimta, Izraelis atgims iš naujo ir tautose, kurios buvo nubaustos Dievo teismu, karaliaus taika. Prad.47:11-12 šviesoje mes matome, jog buvo gausiai pasirūpinta namais ir maistu išrinktai tautai, kuri yra Kristaus Bažnyčios ir vietinės bažnyčios įvaizdis, nes ji yra sudaryta iš sutaikintų žmonių, kurie priklauso tik nuo Kristaus, nesigėdijančio vadinti jų broliais. Jie sudaro tikrąją šeimą ir vietinį surinkimą, kuris apreiškia Dievo rūpestį savaisiais šiandien.

Žmogus, kurį pasiuntė Dievas

Mozė. Jis buvo didis karžygys, savo tautos išlaisvintojas iš vergijos, hebrajų teisėjas, valdžios žmogus ir pranašas, Levio giminės, išrinktos kunigybei (Išėjimo 2:1-2), Kehato šeimos ir Amramo namų palikuonis (Išėjimo 6:18,20). Jo motinos vardas buvo Jochebeda (“Yokebed”- “Viešpats yra šlovė” arba “Viešpats šlovingas”). Hebrajų kalboje jo vardas yra “Mosheh- “ištrauktas iš”, tačiau egiptietiška šaknis yra ms’(w), iš “mosu ar “mesu”, kuri reiškia “sūnus” arba “vaikas”. Faraono dukra suteikė sūnaus vardą tam vaikui, kurį ištraukė iš vandens. Egiptiečių įstatymas reikalavo, kad įsūnis būtų laikomas tikru princesės sūnumi ir tai suteikė jam teisę į sosto paveldėjimą. Taigi Mozės vardo etimologija siejasi su hebrajišku žodžiu “masah”, kuris reiškia “ištraukti” arba “išgelbėti” ir galbūt su egiptietišku, apie kurį užsimena Flavius Josephus, nes, pagal jį, egiptiečiai vadina vandenį “mo” (koptai –“mou”), o “yses”- “išgelbėtus iš vandens”. Populiarioje tradicijoje šis vardas yra labai tinkamas mūsų nagrinėjamam veikėjui, mes Mozė, kaip vadovas, turėjo išvesti (ištraukti) savo tautą iš Egipto vergystės tamsos, kaip ir Kristus, mūsų didysis Išlaisvintojas, turėjo išvesti (išgelbėti) mus iš nuodėmės vergystės ir suteikti mums laisvę bei gyvenimą. “Tai, kad Izraelio vadovo vardas turėjo savyje egiptietišką šaknį, buvo nuostabus ženklas pagonių pasauliui; jis pranašavo atėjimą tos dienos, kai bus sakoma: “Tebūna palaimintas Egiptas, mano tauta...” (Izaijo 19:25). Mozės išsilavinimas egiptiečių rūmuose buvo pažado- “Karaliai bus tavo sargai ir karalienės-auklės.” (Izaijo 49:23)- išsipildymo užstatas.” (Mattheww Henry). Toliau aš noriu sekti H.G.Braunlin knygos “Biblijos lobiai” pėdsakais, kurie parodys mums aiškius ir reikšmingus Mozės, kaip Mesijo, pažadėto Izraeliui, įvaizdžio bruožus.

1.Mozė, Izraelio vadovas, Kristaus, kaip Išlaisvintojo, įvaizdis. “Juk Mozė sakė tėvams: “Viešpats, mūsų Dievas, iš jūsų brolių pažadins jums Pranašą kaip mane...” (Apd.3:22); “Todėl, šventieji broliai, dangiškojo pašaukimo dalininkai, įsižiūrėkite mūsų išpažinimo Apaštalą ir vyriausiąjį Kunigą Jėzų Kristų, kuris buvo ištikimas Jį paskyrusiam, kaip ir Mozė visuose Jo namuose. Juk Jis yra pripažintas vertu didesnės šlovės už Mozę, kaip didesnės pagarbos vertas statytojas už namą.” (Hebr.3:1-6). Šios Šv.Rašto vietos aiškiai parodo, kad Mozė buvo mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus, kai Išlaisvintojo, įvaizdis.

a. Mozė gimė, kai Izraeliui viešpatavo nedoras karalius: “Egiptą pradėjo valdyti naujas karalius, kuris nieko nežinojo apie Juozapą. Jis kalbėjo savo tautai: “Žiūrėkite, izraelitų tauta yra gausesnė ir galingesnė už mus. Pasielkime išmintingai su jais, kad jie nebesiplėstų. Jei kiltų karas, kad jie neprisijungtų prie mūsų priešų, nekariautų prieš mus ir nepasitrauktų iš šalies”. Egiptiečiai paskyrė jiems prižiūrėtojus, kad prislėgtų juos sunkiais darbais (...) Egiptiečiai vertė izraelitus tarnauti be gailėsčio, apkartino jų gyvenimą sunkia vergyste prie molio, plytų bei visokių ūkio darbų ir juos negailestingai spaudė”. (Išėjimo 1:8-11,13-14).

b. Kristus atėjo į pasaulį, kai Izraelis vergavo jį užgrobiam karaliui: “Jėzui gimus Judėjos Betliejuje karaliaus Erodo dienomis, štai atkeliavo į Jeruzalę išminčiai iš Rytų ir klausinėjo: “Kur yra gimęs judėjų karalius? Mes matėme Jo žvaigždę Rytuose ir atvykome pagarbinti Jį”. Tai išgirdęs, karalius Erodas sunerimo...” (Mato 2:1-3). Romos Senatas paskelbė Erodo Didįjį judėjų karaliumi ir jis, padedamas romėnų kariuomenės, įtvirtino savo valdžią Jeruzalėje. Taip skeptras buvo atimtas iš Judo (Prad.49:10) ir tai buvo ženklas, kad Mesijo atėjimas arti.

a.Mozė buvo slepiamas tris mėnesius namuose ir taip apsaugotas nuo mirties: “Egipto karalius įsakė hebrajų pribuvėjoms (...): “Pašauktos prie hebrajų moterų gimdymo, žiūrėkite, kas gims: jei sūnus, nužudykite jį, bet jei duktė-tegyvena (...) Vienas Levio giminės vyras pasirinko ir vedė tos pačios giminės mergaitę. Moteris pastojo ir pagimdė sūnų. Kai ji pamatė, koks jis gražus, slėpė jį tris mėnesius.” (Išėjimo 1:16,22; 2:1-3).

b. Jėzus išvengė mirties, nes tėvai, slėpdami Jį ir angelo įspėti, pabėgo su Juo į Egiptą (Mato 2:13-21).

a. Izraelis atmetė Mozę: “Kas tave paskyrė mūsų kunigaikščiu ir teisėju?” (Išėjimo 2:14; Apd.7:23-29).

b. Izraelis atmetė Kristų: “Jis atėjo pas savuosius, bet savieji nepriėmė Jo.” (Jono 1:11); “Piliečiai nekentė jo ir nusiuntė iš paskos pasiuntinius pareikšti: “Mes nenorime, kad šitas viešpatautų mums.”(Luko 19:14).

a. Mozė išlaisvino savo tautą: “Aš siunčiu tave pas faraoną, kad išvestum iš Egipto mano tautą, Izraelio vaikus”. (Išėjimo 3:10; 12:37-51); “Tą Mozę, kurio jie atsižadėjo, sakydami: “Kas tave paskyrė valdovu ir teisėju?”, Dievas pasiuntė kaip vadovą ir gelbėtoją ranka angelo, kuris pasirodė jam erškėčių krūme.” (Apd.7:35); “Jis verčiau pasirinko su Dievo tauta kęsti sunkumus negu laikinai džiaugtis nuodėmės malonumais. Jis Kristaus paniekinimą laikė didesniu turtu negu Egipto brangenybes, nes žvelgė į atlygį. Tikėjimu jis paliko Egiptą, neišsigandęs karaliaus rūstybės, nes liko nepajudinamas, tarsi regėtų Neregimąjį. Tikėjimu jis įsteigė Paschą ir apšlakstymą krauju, kad naikintojas nepaliestų jų pirmagimių. Tikėjimu jie perėjo per Raudonąją jūrą tartum per sausumą...” (Hebr.11:25-29).

b. Kristus išlaisvino savo tautą ir išlaisvins Izraelį ateityje: “...Jis išgelbės savo tautą iš jos nuodėmių (...) Aš esu siųstas tik pas pražuvusias Izraelio namų avis.”(Mato 1:21; 15:24); “Jis pasiųs savo angelus su skardžiais trimitų garsais ir jie surinks Jo išrinktuosius iš keturių žemės pusių, nuo vieno dangaus pakraščio iki kito.”(Mato 24:31); “O tada bus išgelbėtas visas Izraelis, kaip parašyta: “Iš Siono ateis Gelbėtojas ir nukreips bedievystes nuo Jokūbo (...) Kristus tapo apipjaustytojų tarnas dėl Dievo tiesos, kad patvirtintų tėvams suteiktus pažadus.”(Rom.11:26; 15:8).

a. Mozė paliko Izraelio žemę ir jo šeima gyveno Egipte (Išėjimo1:1). Jis, gyvendamas tarp pagonių, vedė svetimšalę (Apd.7:29).

b. Kristus paliko Izraelį ir stato sau Bažnyčią iš visų tautų: “Paskyriau Tave, kad būtum šviesa pagonims, kad būtumei išgelbėjimu iki pat žemės pakraščiu”. (Apd.13:47); “...Dievas pirmą kartą aplankė pagonis, kad išsirinktų iš jų savo vardui žmones”. (Apd.15;14).

a. Mozė darė pranašiškus teismo ženklus Izraelio priešams: “(Išėjimo 7:20-21; 8:6,16-17,24; 9:3,6-10, 23-25; 10:21-22; 12:29-30; 14:26-28).

b. Kristus darys didelius teismo ženklus Izraelio ir Dievo priešams: “Aš padarysiu Jeruzalę svaiginančia taure visoms aplinkinėms tautoms, taip pat Judui per Jeruzalės apgulimą. Tą dieną Jeruzalę padarysiu sunkiu akmeniu. Visos tautos, norinčios pakelti jį, susižeis (...) Aš sunaikinsiu tautas, sukilusias prieš Jeruzalę (...) Maras, kurį Viešpats siųs visoms tautoms, kariaujančioms prieš Jeruzalę, bus baisus...” (Zach.12:2-4,9; 14:12); “Liepsnojančioje ugnyje Jis atkeršys tiems, kurie nepažįsta Dievo ir nepaklūsta mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Evangelijai. Jie bus nubausti amžina pražūtimi ir atskirti nuo Viešpaties veido bei Jo galybės šlovės.” (2Tes.1:8-9; Apr.6,8,9,14,16,19 sk.).

a. Mozė grįžo antrą kartą į Egiptą: “Aš siunčiu tave pas faraoną, kad išvestum iš Egipto mano tautą, Izraelio vaikus (...) Viešpats tarė Mozei Midjane: “Sugrįšk į Egiptą, nes visi, kurie ieškojo tavo gyvybės, yra mirę. Mozė paėmė žmoną ir sūnus, užsisodino juos ant asilo ir grįžo į Egiptą...” (Išėjimo 3:10; 4:19-20; Apd.7:34-36)

b. Kristus sugrįš antrą kartą į pasaulį: “Tas pats Jėzus, paimtas nuo jūsų į dangų, sugrįš taip pat, kaip Jį matėte žengiantį į dangų”. (Apd.1:11); “Taip pat ir Kristus, vieną kartą paaukotą, kad pasiimtų daugelio nuodėmes, antrą kartą pasirodys be nuodėmės Jo laukiančiųjų išgelbėjimui.” (Hebr.9:28).

2. Mozė, Dievo pasiuntinys, Kristus, kaip Pranašo, įvaizdis. “Viešpats, tavo Dievas, pakels pranašą iš tavo brolių kaip mane –jo klausykite.” (Pakart.Įst.18:15; Apd.3:22-23). Ši vieta patvirtina, kad Mozė buvo ne tik Viešpaties Jėzaus Kristus, kaip tautos Išlaisvintojo, bet ir kaip Dievo Pranašo, įvaizdis.

a. Dievas pasiuntė Mozę kaip pranašą: “Taigi dabar eik. Aš siunčiu tave pas faraoną, kad išvestum iš Egipto mano tautą, Izraelio vaikus (...) Aš būsiu su tavimi. Štai ženklas, kas Aš siunčiu tave: kai išvesi tautą iš Egipto, jūs tarausite Dievui ant šito kalno (...) Šitaip sakyk izraelitams: “Viešpats, jūsų Dievas, Abraomo Dievas, Izaoko Dievas ir Jokūbo Dievas siuntė mane pas jus”. Toks mano vardas per amžius ir taip mane vadinsite per kartų kartas (...) Taigi dabar eik, o Aš būsiu su tavo lūpomis ir pamokysiu tave, ką kalbėti.” (Išėjimo 3:10,12,15; 4:12).

b. Dievas pasiuntė Kristų kaip Pranašą: “Viešpats, tavo Dievas, pakels pranašą iš tavo brolių kaip mane-jo klausykite (...) Aš pakelsiu iš jų brolių pranašą, panašų į tave, ir įdėsiu savo žodžius į jo lūpas. Jis kalbės jiems, ką jam įsakysiu. Kas nenorės paklusti mano žodžiams, kuriuos jis kalbės mano vardu, iš to išieškosi.” (Pakart.Įst.18:15, 18-19; Apd.7:37); “Jei Dievas būtų jūsų Tėvas, jūs mylėtumėte mane, nes Aš iš Dievo išėjau ir atėjau čia. Aš ne pats nuo savęs atėjau, bet Jis siuntė mane (...) Kaip jūs galite sakyti tai Tam, kurį Tėvas pašventino ir pasiuntė į pasaulį...” (Jono 8:42; 10:36).

a. Mozė kalbėjo Dievo žodžius kaip pranašas: “Taigi dabar eik, o Aš būsiu su tavo lūpomis ir pamokysiu tave, ką kalbėti (...) Pasakyk faraonui, Egipto karaliui, visa, ką tau kalbu (...) Viešpats tarė Mozei: “Užklok pas mane ant kalno ir būk čia. Aš duosiu tau akmenines plokštes, įstatymą ir įsakymus, kuriuos surašiau, kad galėtum pamokyti juos.” (Išėjimo 4:12; 6:29; 24:12); “Jam mūsų tėvai nenorėjo paklusti, atstūmė jį ir nukreipė savo širdis į Egiptą.” (Apd.7:39).

b. Kristus kalbėjo Dievo žodžius kaip Pranašas: “Kas nori vykdyti Jo valią, supras, ar tas mokymas iš Dievo, ar Aš kalbu iš savęs (...) Aš nieko nedarau iš savęs, bet skelbiu tai, ko mane išmokė Tėvas (...) Nes Aš kalbėjau ne iš savęs-Tėvas, kuris mane siuntė, įsakė man, ką turiu daryti ir ką skelbti (...) Žodžius, kuriuos kalbu jums, ne iš savęs kalbu; Tėvas, esantis manyje- Jis daro darbus (...) jie įtikėjo, kad mane siuntei.” (Jono 7:17; 8:28; 12:49; 14:10; 17:8).

a. Mozė darė stebuklus Dievo jėga ir jie patvirtino jo, kaip pranašo, autoritetą (Išėjimo 4:1-9; 8:19).

b. Kristus darė stebuklus, kurie patvirtino Jo, kaip Pranašo, pašaukimą: “Rabi, mes žinome, kad esi Mokytojas, atėjęs nuo Dievo, nes niekas negalėtų daryti tokių ženklų, kokius Tu darai, jei Dievas nebūtų su juo (...) O Aš turiu aukštesnį liudijimą negu Jono: tie darbai, kuriuos man skyrė nuveikti Tėvas- patys darbai, kuriuos Aš darau-liudija apie mane, kad mane siuntė Tėvas (...) Nors Jis padarė jų akivaizdoje tiek daug ženklų, jie netikėjo Juo (...) Savo mokinių akivaizdoje Jėzus padarė ir daug kitų ženklų, kurie nesurašyti šitoje knygoje. O šitie surašyti, kad tikėtumėte, jog Jėzus yra Kristus, Dievo Sūnus, ir kad tikėdami turėtumėte gyvenimą per Jo vardą.” (Jono 3:2; 5:36; 12:37; 20:30-31).

a. Mozė, kaip pranašas, skelbė teismus Egiptui (Išėjimo 7:15-21; 8:1-2; 9:1-30).

b. Kristus, kaip Pranašas, skelbė būsimą teismą pasauliui: “Taigi, kaip surenkamos ir sudeginamos ugnyje raugės, taip bus ir pasaulio pabaigoje. Žmogaus Sūnus išsiųs savo angelus, tie išrankios iš Jo karalystės visus papiktinimus bei piktadarius ir įmes juos į ugnies krosnį. (Mato 13:40-42; Mato 24:3-21); “Jis nustatė dieną, kada teisingai teis visą pasaulį per Žmogų, kurį paskyrė ir visiems už Jį laidavo, prikeldamas Jį iš mirusiųjų.” (Apd.17:31); “Jei, pasiekę tiesos pažinimą, sąmoningai nusidedame, tada nebelieka aukos už nuodėmes, bet kažkoks bausis laukimas teismo ir liepsnojančio pykčio, kuris praris priešininkus.”(Hebr.10:26-27); “Bijokite Dievo ir atiduokite Jam šlovę, nes atėjo Jo teismo valanda...”(Apr.14:7).

a. Mozė, kaip pranašas, apreiškė išgelbėjimo kelią: “Tada Mozė sušaukė visus Izraelio vyresniusius ir tarė jiems: “Eikite, imkite avinėlį savo šeimoms ir pjaukite jį Paschai. Po to imkite yzopo ryšulėlį ir,

pamirkę dubenyje su krauju, patepkite juo abi durų staktas ir skersinį; nė vienas jūsų neteišaina iki ryto iš savo namų. Nes Viešpats pereis, žudydamas egiptiečius; pamatęs kraują ant abiejų durų staktų ir skersinio, aplenks ir neleis žudytojui įeiti į jūsų namus.” (Išėjimo 12:21-23); “Viešpats sakė Mozei: “Padaryk varinę gyvatę ir iškelk ją ant stulpo; kas įgeltas pažvelgs į ją, liks gyvas. Mozė padirbino varinę gyvatę ir iškėlė ją ant stulpo. Į ją pažvelgę, įgeltieji likdavo gyvi.” (Skaičių 21:8-9).

b. Kristus, kaip Pranašas, apreiškė išgelbėjimo kelią: “Kaip Mozė dykumoje iškėlė gyvatę, taip turi būti iškeltas Žmogaus Sūnus, kad kiekvienas, kuris tiki Jį, nepražūtų, bet turėtų amžiną gyvenimą (...) Dievas gi nesiuntė Sūnaus į pasaulį, kad Jis pasmerktų pasaulį, bet kad pasaulis būtų išgelbėtas per Jį (...) Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: kas mano žodžių klauso ir mane atsiuntusį tiki, tas turi amžinąjį gyvenimą ir nepateks į teismą, nes iš mirties yra perėjęs į gyvenimą (...) Aš esu vartai. Jei kas įeis per mane, bus išgelbėtas...” (Jono 3:14-15,17; 5:24; 10:9); “Ir nėra niekame kitame išgelbėjimo, nes neduota žmonėms po dangumi kito vardo, kuriuo turime būti išgelbėti.” (Apd.4:12).

Štai dar keletas įdomių detalių:

-Izraelis išėjo iš Egipto; Jėzus sugrįžo iš Egipto. “Kai Izraelis buvo jaunas, mylėjau jį ir iš Egipto pašaukiau savo sūnų.” (Ozėjo 11:1); “Erodiui mirus, štai Viešpaties angelas pasirodė per sapną Juozapui Egipte ir tarė: “Kelkis, imk kūdikį su Jo motina ir keliauk į Izraelio žemę (...) Tuomet Juozapas atsikėlė, paėmė kūdikį ir Jo motiną, ir sugrįžo į Izraelio žemę.” (Mato 2:19-21).

-Izraelis buvo pakrikštytas Raudonojoje jūroje po to, kai išėjo iš Egipto. “Ir visi jie buvo pakrikštyti į Mozę, debesyje ir jūroje.” (1Kor.10:2). Jėzus buvo pakrikštytas Jordane po to, kai sugrįžo iš Egipto. “Tuomet Jėzus iš Galilėjos atėjo prie Jordano pas Joną krikštytis.” (Mato 3:13).

-Izraelis, perėjęs Raudonąją jūrą, buvo nuvestas į dykumą, pilną išbandymų ir gundymų. “Dievas vedė tautą aplinkiniu dykumų keliu...” (Išėjimo 13:18). Jėzus po krikšto buvo nuvestas į dykumą ir gundomas. “Tuomet Jėzus buvo Dvasios nuvestas į dykumą, kad būtų velnio gundomas.” (Mato 4:1).

8 skyrius

Viešpaties Angelas: dar neįsikūnijęs Mesijas

Angelo apibrėžimas. “Angelas”, hebrajiškai “mal’ak” ir graikiškai “aggelos”, reiškia “pasiuntinys”. “Angelas” savo tiesiogine prasme labiau pažymi tarnavimą negu pasiuntinio prigimtį. Šis žodis kyla iš hebrajiškos šaknies, kuri reiškia “dirbti”, “daryti darbus”; taigi žodis “angelas” vartojamas išreikšti žinios nešėjo, pranašo, kunigo ir taip pat dvasinių būtybių, kurios Šv.Rašte dažnai minimos kaip Dievo pasiuntiniai, geros žinios nešėjai ar Dievo teismų vykdytojais (Hebr.1:7), paskirti.

Biblijos rašymo laiku buvo įprasta, kad Dievas pasiūsdavo aukštesnes būtybes, kaip pasiuntinius, pas žmones ir jos buvo vadinamos angelais. Taigi terminą “pasiuntinys” reikia suprasti kaip bendrą šia prasme. 1Kar.19:2 skaitome apie pasiuntinį, kurį Jezabelė pasiuntė pas pranašą Eliją, ir orginale čia yra vartojamas žodis “mal’ak”, o 5 eil., kurioje kalbama apie angelą, taip pat vartojamas žodis “mal’ak”. 2 Kar.5:10 Eliziejus pasiuntė pas Naamaną savo tarną ir čia taip pat vartojamas hebrajiškas žodis “mal’ak”. Patarl.13:17 du kart minimas pasiuntinys, tačiau pirmą kartą vartojamas žodis “mal’ak”, o antrą- “syr”, kuris kyla iš šaknies, reiškiančios “pasiūstasis”. “Syr” yra pasiuntinio sinonimas, kaip ir “mal’ak”, todėl abiejais žodžiais išreiškiama ta pati mintis. Taigi matome, kad “pasiuntinio” apibrėžimui hebrajų kalboje yra vartojamas tas pats žodis, kuris vartojamas ir angelo apibrėžimui: “mal’ak”.

Terminas „Viešpaties Angelas“ dažnai sutinkamas Senajame Testamente santykiuose su Dievu, prisiimančiu angelo formą ir žmogaus išvaizdą t.y. apsiareiškiantį Dievo Sūnaus Asmenyje, dar neišsikūnijusiame Kristuje. Viešpaties Angelas yra Yahweh Mal'ak arba Viešpaties Pasiųstasis. Šis dieviškas titulas kitoje vietoje yra vartojamas kaip Mal'ak Elochim, Dievo Pasiųstasis ir jis yra Viešpaties Antrininko sinonimas, nes reiškia paties Viešpaties, prisidengusio žmogišku pavidalu, tiesioginį artumą. Viešpaties Pasiųstasis, kuris apsiareiškia kaip pats Viešpats, išlaikydavo atgamtiškus santykius tarp Dievo ir Jo tautos; Dievas Tėvas savo matomuose apsiareiškimuose visuomet kalbėdavo per Dievą Sūnų, nes Dievo Sūnus yra Dievo Žodis, Jo Logos (Apr.1:8,11; 22:12-13). Šioje vietoje galime prisiminti ryškų epizodą iš Prad.15:1: „Po šių įvykių Viešpaties žodis buvo skirtas Abromui regėjime...“. Tokie žodžiai lydėdavo apreiškimą, kuris turėdavo savyje pranašiską žinią. Tačiau čia yra pirmasis kartas, kai Dievas apsiareiškia per girdimą balsą, lydimą Jo asmeninio atėjimo, Jo gyvo Žodžio. Kai kurie mokytojai galvoja, kad žodžiai „devar Yahweh“ arba „dabhar Yahweh“, kurie čia yra verčiami „Viešpaties žodis“, reiškia tą patį, kai ir žodžiai „Theos ho Logos“ Jono 1:1: „Dievas buvo Žodis“. (Graikiškas daiktavardis „logos“ kyla iš veiksmazodžio „lego“, kuris reiškia „sakyti“, „kalbėti“). Šioje vietoje Dievas pažadino Abromą ir kalbėjo su juo, suteikdamas jam juntamą dieviško Žodžio artumą (plg. Išėjimo 23:20-21; Jono 1:18).

Viešpaties Angelas, pasirodydamas kaip angelas arba kaip žmogus, turėjo Dievybės ženklus ir Jos savybes, nes Jis buvo ne kas kitas kaip pats Viešpats Jėzus Kristus. Jis nėra kažkas skirtingo nuo Dievo Asmens. Filonas iš Aleksandrijos teigė, kad šis Viešpaties Angelas buvo Žodis, Dievo Sūnus, kuris valdo pasaulį. Kai kurie šventi tėvai ir teologai taip pat matė Jame antrąjį dieviškosios Trejybės Asmenį. Vis dėlto kiti bando įrodyti, jog žodis „angelas“ yra vartojamas norint pabrėžti jaučiamą Viešpaties apsiareiškimą ir jis reiškė tik angelą kaip Viešpaties atstovą, nes bet kuris angelas, kurį Dievas pasiunčia vykdyti Jo nurodymų, gali būti vadinamas Viešpaties angeliu. Tačiau tokia mintis, mano manymu, turi būti atmesta santykiuose su Viešpaties Angeliu, jei apsvarstysime Šv.Rašto įrodymus, kurie akivaizdžiai patvirtina istorinį įvykį, kad Dievo Žodis apsiareiškėdavo asmenyje dar prieš savo išsikūnijimą. Būtent todėl terminas „angelas“ yra pritaikomas Viešpaties Angelui, kalbant apie Kristaus apsiareiškimus Senojo Testamento metu angelo pavidalu ir kaip Dievo pasiuntiniu žmonėms. Dėl šios priežasties šis terminas priklauso tik Dievui ir yra vartojamas kalbant apie dieviškus apsiareiškimus žemėje; ir taip pat dėl šios priežasties mes negalime priskirti jo angelams. Skirtumas tarp Kristaus, kuris buvo Viešpaties Angelas, ir angeliškų būtybių yra parodomas Hebr.1:4-14. Šio epizodo ir kitų Biblijos liudijimų šviesoje matome, kad paslaptingoji būtybė, vadinama Viešpaties Angeliu, yra visiškai kitokia ir viena su Dievu. Ji yra visiškai kitoks asmuo, bet lygus Dievui. Taigi „angelas“, kaip jau sakiau, reiškia „pasiuntinys“ ir pasiuntinys yra tas, kuris atneša žinią. Be to, judėjų rabinai² sutinka, kad šis Viešpaties Angelas yra pats Viešpats ir kartu Viešpaties pasiuntinys. Jis yra ypatingas Dievo Pasiuntinys, Ambasadorius: dar neišsikūnijęs Mesijas.

Svarbu pastebėti ir tai, kad pilnas išsireiškimas „Mal'ak Yahweh“ originale pažodžiui reiškia „Angelas Viešpats“. Atrodo, kad tai pabrėžia, jog Viešpats yra šio Angelo vardas, todėl tai buvo vardas, kurį Dievas prisiimdavo, kai laikydavo save dievišku Angeliu: „Aš siunčiu Angelą pirma tavęs (...) jame yra mano vardas“ (Išėjimo 23:20,21). Tačiau dr.Mc.Caul savo „Notes on Kimchi's Commentary on Zechariah“ nesutinka su nuomone, jog turi būti verčiama kai „Angelas Viešpats“ ir daro išvadą, kad teisingas vertimas yra „Viešpaties Angelas“. Jeigu taip ir būtų, reiškia, kad terminai „angelas“ ir „Viešpats“ yra apibrėžiami tokios pačios gramatinės taisyklės, kurios laikomasi ir Prad.1:2 (originalo k.) „Ruah

² Dr.J.H.Hertz (judėjų rabinas) „Pentateuch and Haphtarahs“, London, Soncino Press, 1960

Elohim“-„Dvasia Dievas“; tuo norima pasakyti „Dievo Dvasia“; ir tą patį matome graikiškame Mato 3:16 tekste: „Pneuma Theou“- „Dvasia Dievas“, kuris taip pat reiškia „Dievo Dvasia“³.

Lygybė tarp Viešpaties ir Viešpaties Angelo. Visa tai nekeičia fakto, jog kai kuriais atvejais tarp Viešpaties ir Pasiuntinio, kuris vykde dieviškus planus, yra aiški lygybė, nes Viešpaties Angelas akivaizdžiai laikomas pačiu Viešpačiu. Todėl kokią kitą išvadą mes galime daryti, jei ne tai, kad Jis yra pats Dievas? Daug Senojo Testamento vietų patvirtina, kad šis Pasiuntinys buvo pats Viešpats, apsireiškiantis matomai. Pats Dievo nusileidimas apsireiškėdavo regimai tuose atvejuose ir Jis asmeniškai bendraudavo su žmonėmis kaip Viešpaties Angelas, kuris, kaip jau pabrėžiau, buvo Kristus prieš savo įsikūnijimą, nes Jis yra vienintelis Trejybės narys, kuris apsireiškėdavo vyro pavidalu (palyginkime Išėjimo 3:2,4: „Jam pasirodė Viešpaties Angelas ugnies liepsnoje, kylančioje iš krūmo vidurio (...) Viešpats pamatė jį artėjant ir pašaukė iš krūmo: „Moze, Moze...“ su Apd.7:30: „...jam pasirodė angelas degančio erškėčių krūmo liepsnose (...) kai jis artinosi, norėdamas geriau išžiūrėti, jam pasigirdo Viešpaties balsas...“; ir Išėjimo19:18-19; 34:5-6: „Visas Sinajaus kalnas buvo apgaubtas dūmų, nes Viešpats nužengė ugnyje ant jo (...) Mozė kalbėjo, o Dievas atsakinėjo jam balsu (...) Viešpats nužengė debesyje ir atsistojo šalia jo, ir paskelbė Viešpaties vardą“ su Apd.7:38: „Taip jis susirinkimo dieną dykymoje tarpininkavo tarp angelo, kalbėjusio jam Sinajaus kalne ir mūsų tėvų.“).

Pažiūrėkime į dar keletą ypatybių, kurios suteikia daug šviesos:

a.Viešpaties Angelas apreiškia Dievo veidą: „Aš regėju Dievą veidas į veidą...“(Prad.32:30). Hebrajiškas daiktavardis „Peniel“ arba „Penuel“ reiškia „Elohim veidas“.

b.Viešpaties Angelo asmenyje yra Viešpaties vardas: „Aš siunčiu Angelą pirma tavęs (...) Saugokis jo ir klausyk jo balso, nesipriešink jam, nes jis neatleis jūsų nusizengimų, kadangi jame yra mano vardas.“(Išėjimo 23:21). Biblija, kalbėdama apie Dievo vardą, nebando suteikti pavardę ar tam tikrą raidžių kombinaciją, kuri būtų girdima ar perskaitoma; vardas hebrajų pasaulyje ir semitų gyvenimo būde pabrėžia žmogaus, kuris turi jį, prigimtį ir charakterį; t.y. jis pristato patį asmenį („bekirbo“ reiškia „mano vardas esenciškai yra jame“)

c.Viešpaties Angelo buvimas reiškia Viešpaties buvimą: „Mano Angelas eis pirma tavęs (...) Mano artumas eis su tavimi ir Aš įvesiu tave į poilsį.“(Išėjimo 32:34; 33:14).

Iš viso to mes galime daryti išvadą, kad Viešpaties Angelas buvo tikroji Kristofanija arba Dievo apsireiškimas dar neįsikūnijusio Žodžio asmenyje. Ir toks aiškinimas sutinka su Michėjo 5:2. Ši eilutė yra labai kontraversiška tarp egzegetų, bet be jokių abejonių ji yra mesijinė, nes parodo esencinį Mesijo dieviškumą: „O tu, Efrata-Betliejau, nors esi mažas tarp Judo miestų, bet iš tavęs kils Tas, kuris bus valdovu Izraelyje. Jo pasirodymai siekia pradžios laikus, amžinybės dienas.“ Ši eilutė pranašauja apie Tą, kuris vieną dieną gims Efratos Betliejuje, bet Jo pasirodymai siekia pradžios laikus, amžinybės dienas. Betliejus (hebr. k.-„Beth-lejem“) reiškia „duonos namai“, ir šis miestas buvo labai tinkamas, kad jame gimtų gyvenimo Duona (Jono 6:35). Ką reiškia tas paslaptingas pareiškimas apie Jo pasirodymus? Ar jie negalėtų reikšti tų matomų antrojo Trejybės Asmens apsireiškimų žemėje? Juk Dievo apsireiškimas per Žodį nebuvo tik per Jo gimimą Betliejuje; atrodo, kad ši Michėjo pranašystė skelbia Jo regimą buvimą tarp žmonių Viešpaties Angelo asmenyje. Šioje vietoje aš noriu prisiminti dr.F.Lacueva žodžius: „Hebrajiškas „motsaotaim“ iš veiksmazodžio „yatsa“ (išeiti) gali būti verčiamas kaip išėjimas (pasirodymas); tai yra pirmoji ir tiesioginė jo prasmė, o antroji prasmė gali būti ir „kilmė“. Tačiau aš parodysiu, kad čia norima pasakyti „pasirodymai“ (išėjimai). Etimologiškai „origo“ yra iš „orior“ (išeiti); taip pat tai reiškia „rytai“,

³ Žr.Robert Baker Girdlestone, Sinonimos del Antiguo Testamento, 49-51 psl., Editorial Clie

horizonto vieta, kurioje pasirodo saulė; lotynų kalboje „orion“ reiškia „iš kur pasirodo“. Taigi Michėjo žodžiai iš tiesų reiškia štai ką: „Jo pasirodymai siekia pradžios laikus, amžinybės dienas“. Taip sako originalas. Tai, kad čia nėra kalbama apie Dievo Sūnaus kilmę, akivaizdu iš dviejų dalykų. Pirmia, eilutės frazeologija leidžia suvokti, kad buvo pasirodymų pradžia. Kada? Nuo pradžios laikų, nuo amžinybės dienų. Nuo amžinybės Dievo Sūnus nepasirodė kai pasiuntinys, o amžinai buvo su Tėvu. Jei tuo būtų norima pasakyti apie Sūnaus amžinumą, nesakytų „pasirodymai“; yra tik vienas Sūnaus pasirodymas ir tuomet sakytų: „Jo pasirodymas yra amžinas“ ir daugiau nieko. Antra, hebrajų kalba turi pakankamai žodžių pasakyti tai aiškiai. Taigi čia norima pasakyti, kad Dievo Sūnus buvo didysis Viešpaties Pasiuntinys nuo senų laikų ir kaip toks daug kartų pasirodė. Daugiskaita aiškiai rodo, kad Mesijo pasirodymų buvo daug: kūrimo metu, patriarchams ir kitais atvejais. Mesijo amžinumas yra akivaizdus šventuosiuose Raštuose, bet šioje vietoje pirmiausia kalbama ne apie teologinę pusę, o apie Jo pasirodymus nuo senų laikų“. Dr. Loraine Beottner sako: „Tas Viešpaties Angelas, kuris pasirodydavo Senojo Testamento metu, kalbėdavo kaip Viešpats, veikdavo Jo galia, buvo garbinamas ir turėjo teisę atleisti nuodėmes, Naujojo Testamento šviesoje gali būti tik Viešpats Jėzus Kristus, kuris, kaip ir tas Angelas:

a. atėjo iš Tėvo (Jono 16:28)

b. kalba Tėvo vardu (Jono 3:34; 14:24)

c. veikia Tėvo galia (Mato 28:18)

d. atleidžia nuodėmes (Mato 9:2,6 plg. su Išėjimo 23:20-21)

e. yra garbinamas (Mato 14:33; Jono 9:38).

Jei šis Angelas nebūtų Kristus, tuomet klausimas: „Kas buvo tas paslaptinis angelas?“, neturi atsakymo.

Viešpaties Angelas ir Hagara (Prad.16 sk.). Šiame skyriuje pirmą kartą pasirodo Viešpaties Angelas ir kalba su Hagara, Saros tarnaitė. Hagara susitinka su dar neįsikūnijusiu Kristumi, didžiu Viešpaties Pasiuntiniu, kuris visos biblijinės istorijos metu dar daug kartų pasirodys, bet aš paminėsiu tik keletą Jo pasirodymų, kad patvirtinčiau tą teologinę tezę, apie kurią ką tik kalbėjome.

Prad.16:7,9-11 keturis kartus minimas Viešpaties Angelo pasirodymas ir Jo kalbėjimas su Hagara, bet 13 eilutėje sakoma: „Ir Viešpatį, kuris su ja kalbėjo...“ ir toliau Mozė užrašė tokius Hagaros žodžius: „Tu esi Dievas, kuris mane matai“. Toks liko Dievo vardas jai visam laikui. „Aš tikrai mačiau Dievą, kuris mato mane“–sakė ji. Senieji sakydavo: „Dievas yra akis, nes Jis viską mato“. Toliau pridėdama: „Todėl tą šulinį pavadino Lahai Roiju- „šulinys To, kuris gyvena ir mato mane“. Taigi tai nebuvo eilinis angelas, nes jo kalba ir savybės buvo ne paprasto angelo; šis Viešpaties Angelas buvo pats Dievas.

Viešpaties Angelas ir Abraomas (Prad.18 sk.). Čia mes matome dar vieną nuostabų Dievo pasirodymą. Tai yra antrasis Viešpaties Angelo pasirodymas. Pirmoje eilutėje skaitome: „Viešpats pasirodė Abraomui prie Mamrės ąžuolų...“. Toliau kalbama apie tris vyrus, kurie buvo su Abraomu. Vienas iš jų buvo Viešpaties Angelas, o kiti du tikriausiai buvo Jo palyda. Trečioje eilutėje skaitome, kad Abraomas išbėgo iš palapinės ir, nusilenkęs iki žemės, kreipėsi į vieną tokiais žodžiais: „Mano Viešpatie“. Tais laikais atėjus svečiui, kuris būdavo eilinis žmogus, namų šeimininkas paprasčiausiai atsistodavo; o jei jis būdavo aukštesnės klasės, šeimininkas išeidavo į lauką, nusilenkdavo ir pakviesdavo jį į namus. Čia matome, kad patriarchas kreipiasi tik į vieną vyrą, vadindamas jį Adonay. Šis vardas, kaip žino kiekvienas hebrajų kalbos studentas, yra vienas iš dieviškų vardų, kuris yra vartojamas norint pabrėžti, kad Dievas yra mano Viešpats. Abraomo žodžiai reiškia, kad jis nuo pat pradžių atpažino Dievą žmogiškame kūne ir tai patvirtina Prad. 18:27,30: „Abraomas atsakė: „Štai išdrįsau kalbėti Viešpačiui, nors esu dulkė ir pelenai (...) Nesirūstink, Viešpatie, kad drįstu kalbėti...“. Taip pat paskaitykime Prad.18:9-14: „Jie paklausė jį: „Kur yra tavo žmona

Sara?“ (...) Vienas iš jų tarė: „Aš tikrai sugrįšiu pas tave kitais metais šiuo laiku ir tavo žmona Sara turės sūnų.“ (...) Būdama pasenus ir mano viešpačiui esant senam argi dar turėsiu malonumą?“ Viešpats tarė Abraomui: „Kodėl Sara juokėsi?(...) Ar yra kas nors Viešpačiui neįmanoma...“. Iš šių eilučių akivaizdu, kad čia kalba Viešpats Dievas. 25 eilutėje skaitome kaip Abraomas kreipiasi į Jį kaip į visos žemės Teisėją. Ir paskutinėje šio skyriaus eilutėje sakoma: „Viešpats, baigęs kalbėti su Abraomu, nuėjo...“. Taigi iš šių įvykių darome išvadą, kad viena iš tų atgamtinių būtybių, kurios pasirodė Abraomui, buvo dieviškas asmuo, o tai reiškia, kad šis Asmuo galėjo apsirengti žmogišku kūnu, kai aplinkybės reikalavo to. Prisiminkime, kad du iš tų vyrų buvo pasiūsti į Sodoma, o vienas pasiliko su Abraomu ir apie šį yra sakoma, kad Jis buvo Viešpaties Angelas (22eil.), tačiau viso konteksto šviesoje akivaizdu, kad Jis buvo pats Viešpats. F.Lacueva sako: „Taigi matome, kad, kai Senajame Testamente kalbama apie Viešpaties Angelą ir Jo veikimą bei toliau Jis vadinamas Viešpačiu, Jis yra dar neišsikūnijęs Sūnus, kuris bendrauja su žmonėmis. Kartais Jis vadinamas Viešpaties Angelu, o kartais Viešpačiui ir tuo norima pasakyti, kad Jis yra tiek Viešpats, tiek Tėvas. Atidus Biblijos studentas mato tai. Prad.18:13 skaitome, kad čia kalba Viešpaties Angelas, o 14,19 eil. sako, kad šis Viešpaties Angelas yra Viešpats. 17 eil. sakoma, kad kalba Viešpats ir 19, 20 eil. taip pat sakoma, kad kalba Viešpats, bet akivaizdu, kad Jis yra Viešpaties Angelas, nes priešingu atveju Jis nebūtų pasirodęs žmogiškoje formoje (teofanija) ir angelo formoje (angelofanija). Teofanija yra Dievo pasirodymas; o angelofanija- angelo pasirodymas, tačiau, kai šį žodį lydi artikelis ir sakoma „Viešpaties Angelas“, visuomet, be jokių išimčių, tai yra Mesijas arba dar neišsikūnijęs Kristus, Dievo Sūnus, kuris dar turėjo tapti žmogumi ateityje, numatytu laiku (Gal.4:4)“. Taigi Viešpaties Angelo asmenyje matome Kristofaniją ir tai suteikia aiškia šviesą, kuri padeda geriau suprasti Prad.2:7: „Ir Viešpats padarė žmogų iš žemės dulkių...“. Kai kurie aiškintojai supranta šią vietą tiesiogiai, teigdami, kad nematoma aukščiausia Būtybė galėjo priimti tą matomą formą, vadinamą mesijine teofanija, ypatingą fenomeną, kuris pasikartojė daug kartų biblijinėje istorijoje ir kuri, sutinkamai su Naujojo Testamento pareiškimais, mes turime teisę priskirti Žodžiui (Jono 1:18). Pagal tokį šio Biblijos epizodo aiškinimą, kuris neturi nieko neįtikėtino, dieviškas Žodis dalyvavo žmogaus kūrime ir atbaigė ypatingą sukūrimą tiesiogiai iš žemės dulkių (Jono 1:3; Kol.1:16; Hebr.1:2). Pažiūrėkime taip pat į Prad.22:11-12. 11 eilutėje sakoma: „Viešpaties Angelas pašaukė jį iš dangaus...“, tačiau 12 eilutėje šis Angelas vadina save Dievu, sakydamas: „Dabar žinau, kad bijai Dievo, nes nepagailėjai man savo vienintelio sūnaus“.

Viešpaties Angelas ir Jokūbas (Prad.32 sk.). Šis skyrius yra vienas nuostabiausių Biblijos epizodų, nes jame skaitome apie tą žymią Jokūbo kovą su paslaptingu Vyrų. Atkreipkime dėmesį į tai, kad jame nesakoma, kad Jokūbas kovojo su Vyrų, kaip galėjo atrodyti. Ne, Vyras kovojo su Jokūbu ir, prisimindamas šią ypatingą kovą, Jis sako apie save Ozėjo 12:3-5: „...o subrendęs grūmėsi su Dievu. Jis kovojo su Angelu ir nugalėjo. Jis verkė ir maldavo jį. Betelyje jis surado mus ir ten kalbėjo su mumis“. Kiek asmenų buvo toje kovoje? Daugiskaitos vartojimą bus paprasta suprasti, jei suvoksime, kad Tas, kurį surado ir su kuriuo kalbėjo, buvo Dievas Viešpaties Angelo asmenyje (plg.Prad.28:10-22). Viešpaties Angelas kaip angelas žmogaus kūne atėjo kovoti su Jokūbu ir šis paslaptingas asmuo yra Viešpats t.y. Viešpaties Angelas, kaip aiškiai sakoma čia; su Jokūbu kovojo dar neišsikūnijęs Mesijas. Šis asmuo buvo amžinasis Žodis, Dievo Sūnus, sandoros Angelas. Akivaizdu, kad čia vyko kūno kova su kūnu, ir joje Jokūbo pralaimėjimas virto jo šlove, nes (nuostabus paradoksas!), nugalėtas Dievo, jis nugalėjo Dievą. Ši kova užsitęsė ir, Jokūbui paprašius Viešpaties Angelo palaiminimo, Jis klausė jo vardo, kad Jokūbas, pasakydamas jį, išpažintų savo charakterį ir pripažintų savo prigimtį. „Ya-aqob“ reiškia „apgavikas“. Jokūbas tarsį sakė: „Aš esu apgavikas, nes gimiau tokiu ir apgavau savo brolių“. Kaip Dievas pakeitė Abromo vardą į Abraomą, taip Jis pakeitė ir Jokūbo vardą į „Yisra-el“ ir šiuo vardu turėjo būti vadinama visa hebrajų tauta (Prad.32:28). Naujasis vardas reiškė „Dievo karžygys“ arba „Tas, kuris kovoja su Dievu“, arba „Dievas kovoja“.

Prad.32:30 mums atskleidžiama šio atgamiško Nugalėtojo asmenybė: „Peni-el“ t.y. „Dievo veidas“, nes Jokūbas sakė: „Aš regėjau Dievą veidas į veidą...“. Jis žinojo, kad kovoja ne su paprastu žmogumi, o su dievišku asmeniu. Prad.48:15-16 skaitome, kaip Jokūbas „...laimino Juozapą: „Dievas, kurio akivaizdoje vaikščiojo mano tėvai Abraomas ir Izaokas (...) Angelas, kuris išgelbėjo mane iš viso pikto, tepalaimina šiuos vaikus“. Abraomo, Izaoko ir Jokūbo Dievas yra Viešpats ir Jokūbas pavadino Jį Angelu. Izaijo 63:9 apie Viešpaties Angelą sakoma, kad Jis yra Dievo akivaizdoje, o Malach.3:1 Jis vadinamas sandoros Angelu. Taigi čia vėl matome dar neįsikūnijusį Jėzų Kristų, kuris gali būti vadinamas Viešpaties veido Angelu ne tik todėl, kad yra tikslus Jo atvaizdas (Hebr.1:3), bet ir todėl, kad yra nematomo Dievo apsireiškimas kūne (Jono 14:9; 1Tim.3:16; 1Jono 4:2).

Viešpaties Angelas ir Mozė (Išėjimo 3sk.). Išėjimo 3:2 skaitome: „Jam pasirodė Viešpaties Angelas ugnies liepsnoje, kylančioje iš krūmo vidurio...“ Čia Tas, kuris pasirodo Mozei, yra vadinamas Viešpaties Angelu, tačiau 4 eil. skaitome: „Viešpats pamatė jį artėjant ir pašaukė iš krūmo: „Moze, Moze“...“. Taigi matome kaip čia Viešpaties Pasiuntinys yra vadinamas abiem vardais: Viešpačiu ir Dievu. Tai, kad Viešpaties Angelas buvo Viešpats Dievas akivaizdu iš to, jog šis Viešpaties Pasiuntinys sakė Mozei: „Aš esu tavo tėvo Dievas, Abraomo, Izaoko ir Jokūbo Dievas“ (Išėjimo 3:6). Ir šiam įrodymui dar daugiau svorio suteikia tai, kad „Mozė užsidengė veidą, nes bijojo pažvelgti į Dievą“ (6eil.). Dar kartą Viešpaties Angelas yra vadinamas Viešpačiu 7eil. Taigi šis Viešpaties Angelas kalbėjo visą laiką kaip Viešpats, todėl, skaitydami 14 eil.: „Aš Esu, kuris Esu. Sakyk izraelitams: „Aš Esu mane siuntė pas jus“, turime nepamiršti 2-osios eil. Prof.Lacueva sako apie tai: „Aš manau, kad daugelis, skaitydami šią eilutę, galvoja, jog čia kalba Tėvas, tačiau ne. Tėvas visuomet kalbėjo Mozei per Sūnų, nes Sūnus apreiškia Tėvą, Jis yra Žodis, Tėvo Žodis ir Tėvas turi tik vieną Žodį. Taigi, kai Dievas atsako Mozei, sakydamas: „Aš Esu, kuris Esu“, čia kalba Viešpaties Angelas, nes Jis visuomet yra tas, kuris kalba“.

Išėjimo 19:18-20 skaitome, kad Viešpats nusileido ant Sinajaus kalno kalbėti su Moze ir duoti jam Istatymą, skirtą Izraeliui. Tačiau Apd.7:38 Steponas sako, kad Angelas kalbėjo su Moze ant Sinajaus kalno ir suteikė jam gyvenimo žodžius, skirtus tautai. Taigi akivaizdu, kad Viešpaties Angelas nusileido ant Sinajaus kalbėti su Moze; Jis buvo dar neįsikūnijęs Sūnus, kuris suteikė dieviškus paliepiumus, esančius Įstatyme.

Viešpaties Angelas ir Gedeonas (Teisėjų 6sk.). Teisėjų 6:11-12 parašyta, kad Viešpaties Angelas pasirodė Gedeonui, Izraelio teisėjui ir 13,15 eil. Gedeonas kreipiasi į Jį, vadindamas Jį „mano Viešpatie“, o 14,16 eil. Jis yra vadinamas Viešpačiu. Dar kartą Viešpaties Angelu ir Viešpačiu Jis yra vadinamas 21,22 eil., o 20 eil. Dievo Angelu. Toliau 23,25 eil. Jis vėl vadinamas Viešpačiu, 36,39-40- Dievu. Nors Angelas išnyko iš Gedeono akių (21 eil.), Dievas toliau kalbėjo su juo girdimu balsu arba slaptu širdies įkvėpimu. Dar keletą įrodymų mes galime matyti, palygindami Teisėjų 6:12,22-23 su Prad.32:30 ir Teisėjų 13:21-22. Viešpaties Angelas yra Viešpats Dievas.

Viešpaties Angelas ir Samsono tėvai (Teisėjų 13 sk.). Šioje nuostabioje istorijoje matome, kad Viešpaties Angelas apsireiškia taip pat kaip Dievas ir taip akivaizdžiai, jog Jo varde ir viskame, kas yra sakoma apie Jį, be jokių abejonių žinome, kad Jis yra dar neįsikūnijęs Dievo Sūnus. Teisėjų 13:3 skaitome kaip Viešpaties Angelas pasirodė Manocho žmonai ir pažadėjo jai, nors ji buvo nevaisinga, jog ji pagimdys sūnų, kuris bus nazarietis. Toliau skaitome, kad Manoachas meldėsi Dievui ir čia matome, kad tas Dievo vyras, apie kurį skaitome 6 eil., yra Viešpaties Angelas. Taigi Manoachas kreipiasi į Dievą kaip į kitą asmenį (9eil.). Skaitykime toliau ir pamatysime, kad 16-18 eil. Manoachas klausia šio Angelo koks yra Jo vardas. Štai ką Jis atsako: „Kodėl klausai mano vardo? Jis yra nuostabus“ t.y. jis yra toks nuostabus, nepasakomas, kad jo negalima ištarti, todėl Viešpaties Angelas sako, jog negali pasakyti savo vardo. Kur mes galime surasti šį vardą, skirtą Mesijui? Izaijo 9:6: „...Jis bus vadinamas Nuostabasis...“. Teisėjų 13:19

skaitome, kad Angelas padarė stebuklą prieš Manoacho ir jo žmonos akis. Koks buvo tas stebuklas? Pats Viešpaties Angelas pakilo aukštyn aukuro liepsnoje (20 eil.). Tuomet jie suprato, kad matė Dievą (22 eil.). Ar šis stebuklas nebuvo pranašiškas ženklas, kad Viešpats Jėzus Kristus paaukos save kaip deginamąją auką? Juk pakilti aukuro liepsnoje reiškia pakilti deginamoje aukoje. O Kristaus auka buvo deginamoji auka. Holokaustas (deginamoji auka) yra graikiškas žodis, kuris reiškia „viskas sudeginta“; „holos“ reiškia „visas“, „kaustos“-, „sudeginti“. Kunigas, nuleidęs aukos kraują, sudegindavo visą auką ant aukuro (Kunigų 1:9,13). Tačiau šis terminas taip pat buvo taikomas visoms aukoms ir yra pašventinto ar visiškai atskirto Dievui sinonimas (Kunigų 6:9). Hebrajiškas žodis holokaustui yra „olah“- „tas, kuris pakyla“, simbolizuojantis sielos pakilimą iki Dievo garbinime. Rabinas Hertz sako: „Šis žodis turi savyje idėją apie garbintojo atsidavimą Dievo valiai pačia tobuliausia forma, panašiai kaip gyvulys yra uždedamas ant aukuro, kad būtų visas sudegintas“. Iš čia kyla idėja apie aukotojo pasišventimo auką (Rom.12:1). Visiškai sudeganti auka yra pirmoji auka Kunigų knygoje. Pirmasis jos skyrius prasideda nuo šios aukos. Taigi Viešpaties Angelas pakilo holokausto liepsnoje, tokiu būdu skelbdamas, kad vieną dieną Mesijas bus paaukotas ir pakils į dangų.

Viešpaties Angelas ir vyriausiasis kunigas Jozuė (Zach.3sk.). Štai dar viena nuostabi istorija. Šis trečiasis Zacharijo knygos skyrius yra išteisinimo skyrius (4-5 eil.), todėl jis kalba mums apie Kristų (Rom.3:24-26; 1Kor.1:30), o ketvirtasis jos skyrius yra patepimo skyrius (6,14 eil.), todėl jis kalba mums apie Šventąją Dvasią (1 Jono 2:20,27). Trečiasis skyrius prasideda Viešpaties Angelo pasirodymu vyriausiajam kunigui Jozuei, kuris buvo apsirengęs nešvariais drabužiais, tuo simbolizuodamas nuodėmę ir nešantis savo bei tautos netyrumą. Šie nešvarūs drabužiai buvo gedulo ženklas, kuris reiškė nuodėmių pripažinimą. Čia Viešpats yra Teisėjas. Jozuės dešinėje, kuri yra galios simbolis, stovėjo šėtonas, kaltintojas, šmeižikas, visuomet veikiantis kaip prokuroras. Viešpaties Angelas čia yra Gynėjas, kaip ir Jėzus Kristus yra mūsų Advokatas (1Jono 2:1). Feinberg sako, kad „...dešinės rankos iškėlimas yra įprasta reikalautojo teismo ginče pozicija (Psal.109:6), tačiau ji taip pat yra ir gynėjo pozicija (Psal.109:31)“. „Hebrajų kalboje velnias yra vadinamas „hassatan“, kuris reiškia „priešininkas“. Gali būti, kad originalus šėtono vardas buvo „shatan“, kylantis iš veiksmažodžio „shut“- „vaikščioti iš vienos vietos į kitą“ (Jobo 1:7; 2:2).“(Matthew Henry). Paskaitykime ką sako Zach.3:2: „Viešpats tarė šėtonui: „Viešpats, kuris išsirinko Jeruzalę, tesudraudžia tave, šėtone“. Atkreipkime dėmesį į du Viešpačius čia. Kas yra tas Viešpats, kuris sako šioje vietoje: „Viešpats tesudraudžia tave“? Ar Jis yra kitas Viešpats, arba, geriau sakant, kitas, kuris taip pat yra Viešpats. Viešpaties Angelas sako apie kitą Viešpatį, kuris yra Tėvas: „Viešpats tesudraudžia tave“. Palyginkime tai su 6-7 eil. Ši vieta yra viena iš tų klasikinių vietų, kurios parodo, kad Sūnus taip pat yra Viešpats Dievas. „Čia reikėtų prisiminti tai, kad pats Viešpats Jėzus Kristus laiko save vieninteliu gyvuoju ir tikruoju Dievu (Jono10:30,33;17:3;1Jono 5:20) ir taip pat Jam, Jo dar neišsikūnijusioje būsenoje, yra priskiriamas Viešpaties titulas. Taigi Mesijo dieviškumo įrodymas yra neišvengiamas.“ (F.Lacueva). Tam, kad geriau suvoktume šią svarbią doktrinos tiesą, aš kviečiu skaitytoją perskaityti tas Biblijos vietas, kurios kalba apie Viešpaties Angelą ir patvirtina, jog Jis yra dieviškas Asmuo: Prad.19:24; Išėjimo 33:14-15, 19; 34:5-6; Pakart.Įst.9:10; 2 Sam.24:15-16; 1Kronikų 21:15-16; Zach.1:8; 11-12; 10:12; Malach.3:1 su Hebr.7:22; 8:6; 12:24.

Priedas

Dieviškas Žodis. Jonas savo evangelijoje apreiškia mums Žodžio dieviškumą: „Pradžioje buvo Žodis, tas Žodis buvo pas Dievą ir Žodis buvo Dievas (...) Tas Žodis tapo kūnu (...) Viengimis Sūnus...“(Jono 1:1,14,18). Dievo Sūnus čia yra vadinamas Logos-Žodžiu. Tik Dievas Žmogus (Žodis tapo kūnu) galėjo

pilnai apreikšti Dievą tokiu būdu, kuriuo žmonės galėtų suprasti Jį („Kas matė mane, matė Tėvą“ (Jono 14:9)). Taip pat Viešpaties Angelas tapatino save su pačiu Dievu ir savo pasirodymuose veikė kaip dar neįsikūnijusio Žodžio apsireiškimas. Žmogaus genetika gali padėti mums suvokti dieviškos prigimties lygumą tarp Dievo Tėvo ir Dievo Sūnaus. Vienas aiškintojas sako: „Ląstelė nesidalina, o dauginasi ir ši ląstelė, kuri yra pirmosios antrininkė, pasiima, kaip paveldėjimą, visus elementus, esančius pirmoje, todėl antroji ląstelė yra panaši į pirmąją. Pagal šį biologinį faktą, sūnus turi tėvo prigimtį ir yra gyvas jo atvaizdas. Identiškumas, gimstančio lygumas su tuo, iš kurio jis gimė, yra vienas iš gyvenimo stebuklų“. Taigi Žodis, būdamas Dievu, turi tą pačią Dievo prigimtį ir yra tikslus Jo esybės atvaizdas (Hebr.1:3). Graikiškas terminas „monogenes“ – „viengimis“, priskiriamas Sūnui, reiškia ne „sukurtas“ ar „pagimdytas“, o tai, kad kyla iš „mono“- „vieno“, „vienintelio“, o „genes“ yra iš „ginomai“- „būti“, „egzistuoti“. Todėl „monogenes“ reiškia „vienintelis pagal savo rūšį“, „vienintelis savo klasėje“, „visiškai kitoks negu bet koks sukurtas dalykas“ (žr. Moulton and Milligan „Vocabulary of the Greek New Testament“). Viengimis, kaip vienintelis gimęs, būtų „monogennes“ su dviem „n“, tačiau „monogenes“ be savo tiesioginės prasmės „vienintelis pagal savo rūšį“ reiškia ir „vienintelis mylimas“, „ypatingai mylimas“.

Isikūnijęs Žodis. A.T. Robertson sako, kad Targum⁴ laisvai naudoja „Memra“- „Žodį“ kaip Dievo personifikaciją (taip pat ji vartoja „Dabhar“ kaip Logos atitikmenį). Judėjų literatūroje Targum yra vadinama Senojo Testamento vertimas į aramėjų kalbą. Dievo Išminties personifikacija yra įprasta Senojo Testamento išminties knygose. Pavyzdžiui Patarl.8:22-30. Robertsonas cituoja J.Rendel Harris, kuris daro tokią išvadą: jei Paulius vadina Jėzų Dievo jėga ir Dievo išmintimi (1Kor.1:24) ir Luko 11:49 Dievo Išmintis yra personifikuota, nesistebėkime, jog Jonas vartoja terminą Logos“. Jo išvada, kad termino „Išmintis“ vartojimas Patarl.8:22-30 įkvėpė Joną vartoti terminą „Logos“ Jono 1:1-18, yra pakankamai įtikinama. Patarl.8:22 yra vartojamas hebrajiškas veiksmožodis „qah-nah“, kuris reiškia „turėti“, „įgyti“, „pasirinkti“, bet ne „sukurti“, nes Dievo Išmintis iš tiesų yra neatsiejama nuo Dievo, todėl šioje vietoje pabrėžiama, jog nuo pat pradžių, visą amžinybę Išmintis buvo su Dievu. Vienintelė vieta, kurioje šaknis „qah-nah“ galėtų būti verčiama „kurti“ yra Prad.14:19,22: „Dangaus ir žemės Kūrėjas“, tačiau ir šioje vietoje pagal kontekstą labiau tinka „Turėtojas“; ir netgi tose vietose, kuriose galima būtų vartoti „kurti“, tokia prasmė nėra būtina. Kitose vietose neįmanoma termino „qah-nah“ versti kaip „kurti“: Patarl.4:5 – „įgyti“; Patarl.23:23-„nusipirkti“. Bendrame naudojime šį veiksmožodį visuomet reikia versti žodžiais, turinčiais prasmę „įgyti“ ar „turėti, nes buvo įgyta“ (žr.Prad.4:1). O daiktavardžiai, kylantys iš šio veiksmožodžio, dar aiškiau parodo „turėjimo“ prasmę.

Žodis Targume-Biblijos vertime iš hebrajų į aramėjų kalbą. Targume antropomorfiniai išsireiškimai, skirti Dievui hebrajų kalboje, yra sušvelninami arba pašalinami. Pagarba Dievui palenkė Targumo vertėjus vartoti, kalbant apie Dievybę, pakeičiančius terminus: „Memra“-„Žodis“; „Dahbar“ arba „Debura“- „Logos“; „Kabod“- „Šlovė“; „Shekihinah“ (aramėjų k.- „Shekinta“) – „Artumas“. „Memra“ ir „Dahbar“ buvo dieviško vardo pakaitalai kaip poetiška personifikacija, skirta išvengti antropomorfizmo. Viešpaties Žodžio galia yra veikianti jėga, kuri išeina iš Dievo vykdyti Jo valią ir pasiekti tam tikrus rezultatus:

-Psal.33:4,6,19,21: „...visi Viešpaties Dahbar darbai yra atlikti tiesoje (...) Jo burnos kvapu (galėtų būti nuoroda į Žodį Jono 1:1) (...) kad išgelbėtų nuo mirties jų sielą ir bado metu išlaikytų gyvus (...) nes Jo šventu vardu mes pasitikėjome“.

-Psal.107: 20: Įsikūnijęs Viešpaties Žodis lyg angelas, pasiūstas vykdyti Jo valią.

⁴ Biblijos vertimas iš hebrajų į aramėjų kalbą

-Psal.147:15: Viešpaties Žodis, pasiūstas į žemę ir bėgantis, kaip greitas pasiuntinys, vykdyti Jo dieviškus pasliepimus.

-Izaijo 55:10-11: Viešpaties Žodis veikiantis, kad atbaigtų Jo tikslus.

Pažiūrėkime dabar į keletą Targumo versijų:

Targum Neophyti:

Prad.1:16-17: „Viešpaties Žodis padarė dvi šviesas (...) Viešpaties Šlovė išdėstė jas dangaus tvirtumoje“. Prad.2:23: „Viešpaties Žodis septintą dieną užbaigė visus savo darbus (...) Dievo Šlovė palaimino septinąją dieną ir ją pašventino...“.

Targum Onqelos:

Prad.3:8: „...išgirdę Viešpaties Memra, vaikščiojančio sode, balsą...“

Prad.3:9: „Ir Viešpaties Memra pašaukė Adomą...“

Prad.7:16: „Tuomet Viešpaties Memra uždarė arką iš lauko pusės“.

Prad.17:2: „Aš įtvirtinsiu sandorą tarp mano Memros ir tavęs...“

Prad.18:1: „Viešpaties Memra pasirodė Abraomui...“

Prad.19:24: „Tuomet Viešpaties Memra siuntė ant Sodomos ir Gomoros sieros ir ugnies lietu.“

Prad.21:20: „Viešpaties Memra buvo su juo.“

Prad.28:21: „...tada Viešpaties Memra bus mano Dievas.“

Prad.39:23: „Viešpaties Memra buvo su Juozapu...“

Išėjimo 3:12: „Mano Memra bus su tavimi“

Išėjimo 19:17: „Mozė išvedė tautą iš stovyklos susitikti su Viešpaties Memra“

Skaičių 23:21: „Viešpaties Memra, jų Dievas yra su jais ir Jų karaliaus Shekhinah yra tarp jų.“

Pakart.Įst.3:2: „Tada Viešpaties Memra pasakė man...“

Pakart.Įst.4:24: „Viešpaties Memra, tavo Dievas yra naikinanti ugnis...“

Pakart.Įst.8:3: „...žmogus gyvas ne vien duona, bet kiekvienu Dievo Memra“.

Targum Yerushalmi:

Čia vertėjas vartoja terminą „Debura“ (iš „Dahbar“- „Žodis“, Logos atitikmenį) kaip dieviško vardo pakaitalą.

Prad.1:1: „Pradžioje Viešpaties Debura“ (arba „ha-Dahbar“) sukūrė dangų ir žemę“.

Išėjimo 31:13: „...kad žinotumėte, jog Aš esu Viešpaties Debura, kuris pašventinu jus“.

Skaičių 7:89: „...kalbėtis su Viešpaties Debura“.

Pakart.Įst.9:3: „Žinok, kad Viešpaties Debura, tavo Dievas, eis pirma tavęs...“

Pakart.Įst.33:27: „Amžinasis Viešpaties Debura yra tavo apsauga...“.

Izaijo 48:13: „Per mano Deburą buvo sukurta žemė ir ištiesti dangūs“.

Taigi pagal Šv.Raštą matome, kad dangiška būtybė vadinama Viešpaties Angelu visiškai skyrėsi nuo Dievo angelų, kuriuos Jis siūsdavo vykdyti savo planų. Šis paslaptingas asmuo, kartu būdamas visiškai skirtingas ir viena su Dievu, buvo dar neįsikūnijęs Žodis, antrasis Trejybės Asmuo t.y. tikroji Kristofanija. Savo pasirodymuose Jis veikė Izraelio tautos ir kai kurių atskirų asmenų naudai. „Viešpaties Angelas (dar neįsikūnijęs Mesijas) stovyklauja aplink tuos, kurie bijo Jo ir išgelbsti juos“(Psal.34:7). Kur buvo įprasta naudoti Turgumą, ten judėjai buvo įpratę laikyti Dievo Žodį pačiu Viešpačiu, nes jie pažodžiui laikėsi įsakymo nevartoti Dievo vardo tuščiai, todėl jie vartojo įvairius pagarbius pakaitalus, kurių vienas buvo

aramėjiškas žodis „Memra“, kai buvo kalbama apie pačio Viešpaties įsikūnijimą. Charles R.Marsh sako: „Dievas iš tiesų kalba žmonėms. Jis kalba per savo žodį taip, kaip ir aš. Kur buvo mano žodžiai, prieš jiems išeinant iš mano burnos? Mano prote arba mintyse, tačiau, atvėrę mano galvą, jūs nerasite jų ten. Kažkokiu paslaptingu būdu aš ir mano žodis esame viena. Ką bedarytų mano žodis, nesvarbu ar patinkantis, ar nepatinkantis jums, galima sakyti, kad darau aš. Taip ir Dievo Žodis, kai Jis daro kažką, reiškia, kad tai daro pats Dievas (Jono 1:1-4,14,18)“. „Žodis atveria tai, kas yra žmogaus viduje t.y. jo prote. Žodis gali būti minties išraiška, kai žmogus kalba.“(Philip W.Comfort). Kadangi žodis išreiškia tai, kas yra asmuo, nes be asmens nėra žodžio, todėl Jonas originale rašė: „Dievas buvo Žodis“, ir tai pažodžiui galima versti taip: „Žodis buvo pats Dievas“. Dievas Tėvas visuomet buvo Tėvu, nes Sūnus (Žodis) visada buvo Sūnumi. Apie Dievo Žodį Augustinas sako štai ką: „Žodis, kurį aš kalbu jums, kyla iš mano širdies. Jis išeina iš manęs ir pasiekia jus; jei jūs priimate jį, jis apšviečia jus ir gyvena su jumis. Tačiau jis nepaliekia manęs vien dėl to, kad pasiekė jus. Tokiu būdu Žodis ateina iš Tėvo, bet tuo pačiu yra Tėvo dalis (...) Jis galėjo pasilikti pas Tėvą ir tuo pačiu ateiti pas mus (...) Ko jūs stebitės? Aš kalbu jums apie Dievą, Dievas buvo Žodis.“⁵. Ir Rodelo Wilson prideda⁶: „Žodis, išeinantis iš mūsų, yra kažkas nematerialaus, todėl jis neturi dalintis ir gali būti visuose ir visur. Apaštalas Jonas leidžia mums suprasti, kad Žodis visuomet yra Tėve arba su Tėvu, bet tuo pačiu metu Jis apreiškia mums Tėvo mintis ir valią.“

Bus daugiau

„Conociendo a Jesus en el Antiguo Testamento“

Versta iš ispanų k.

Asmeninė biblioteka

⁵ Augustinas, CXIX pamokslas

⁶ R.Wilson „Investigando la Trinidad“ , editorial Clie